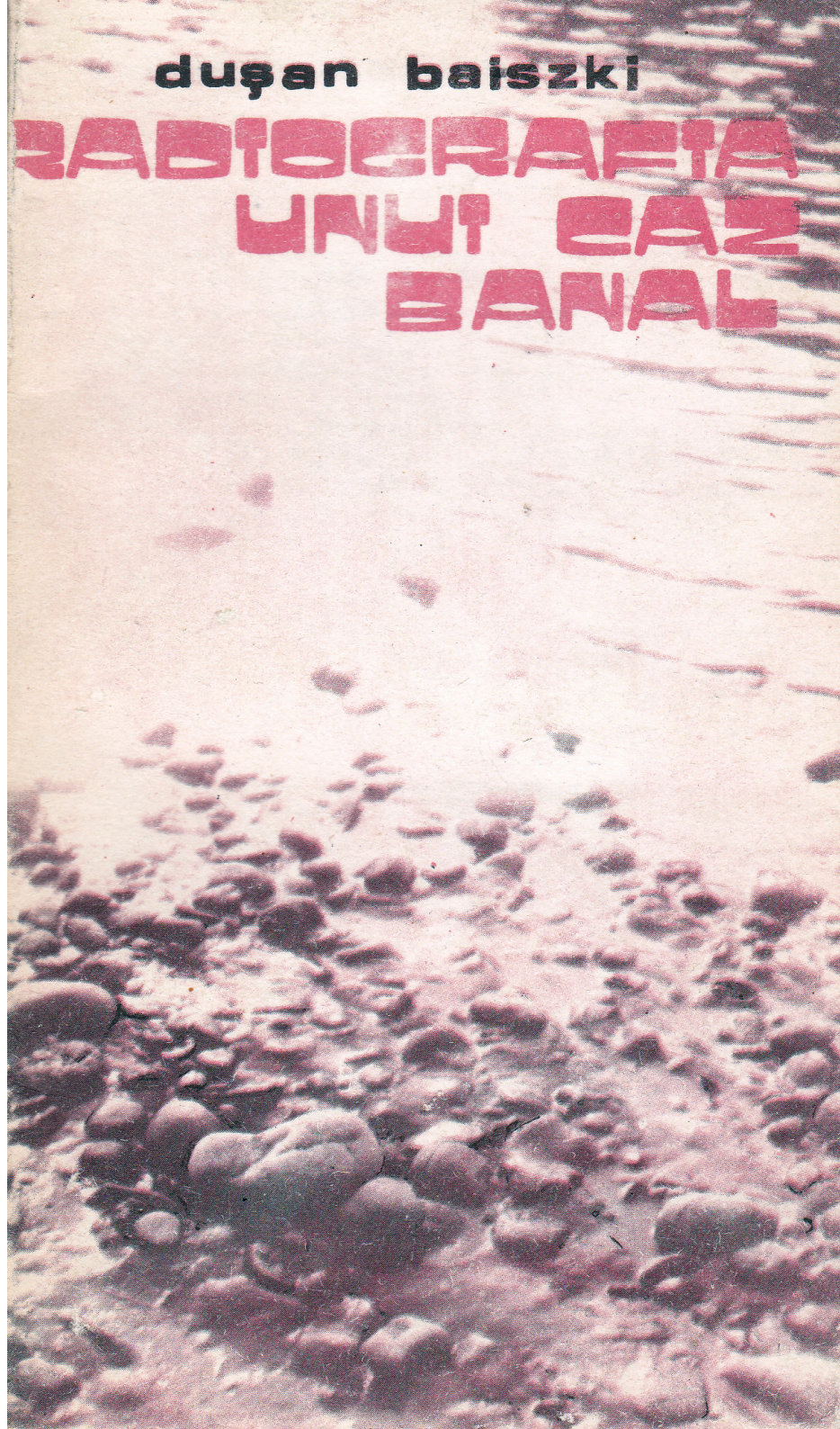

duşan baiszki

**RADIOGRAFIA
UNUI CAZ
BANAL**

DUȘAN BAIȘKI

RADIOGRAFIA
UNUI CAZ BANAL

EDITURA FACLA
Timișoara, 1988

AȘTEPTAREA

— Crezi că o să vină ?

— O să vină.

Stăteau unul lângă altul, cu coatele înfipite în balustrada metalică. Sub ei, lângă podul estacadei, în scoica unui stîlp de beton se zărea, pe jumătate, un cuib de vrăbii. Adieri ale vîntului zbîrleau fulgii și penele înfipite printre firele de paie și iarbă uscată.

— Trebuia să vină de ieri.

— Ei, cine știe, poate întîrzie.

Pe sub pod trecu o rîndunică. Apoi încă una. Poate aceeași. A treia rîndunică, poate aceeași, se prinse de muchia de fier a scoicii și privi curioasă în cavitatea în care zăcea înșurubat un ou lunguiet, din sticlă mată.

— De ce n-o fi venit de ieri ? Eu aș fi venit.

— Cine știe. Nu sînt toți ca noi.

La orizont, norul albastru-verzui se topi și se scurse printre coroanele copacilor. Soarele, rămas dintr-o dată gol și roșu, se năpusti peste acoperișurile plate ale blocurilor încărcate cu antene, iar lor le aprinse retina și-i sili să-și închidă ochii.

— S-a făcut șapte.

— Să mergem.

Auziră din spate ciripitul unei rîndunici, însă nu se întoarse nici unul. Pășeau repede

prin coridorul larg, străjuit de o parte și alta de „zidurile“ cutiilor albe de polistiren. La celălalt capăt al coridorului, clipea obosit un neon.

— Poate vine azi.

— Sigur vine.

Ajunși în dreptul atelierului, privirile le săriră dincolo de sticla glasvandului și scormoniră curioase prin spațiul imens, până dădură de lucrul căutat, de culoarea lemnului natur al unei lăzi întărite cu stinghii groase și panglici oțelite.

Lada nu le era în drum, dar ocoliră capetele celor patru benzi de montaj, se opriră tăcuți lângă ea, îi măsurară din ochi dimensiunile, încercară să pătrundă cu mintea dincolo de foile de placaj, după care o luară din loc muți, aproape triști.

— Ce frumos miroase lemnul! — zise Avram.

— Da, aprobă Mihalcea, gânditor.

Vorbele oamenilor se potoliră, începură să bîzîie mașinile, una câte una, dinspre curte se auzi icnetul regulat al compresorului de aer.

— Crezi că eu n-aș putea să lucrez la jucăria aia? — întrebă Avram.

— Și eu aș putea... Da-ți trebuie ceva școli — răspuse Mihalcea în șoaptă, nici el nu-și dădu seama de ce, doar că așa i se păruse firesc.

Pentru câteva clipe nu mai spuse nici unul nimic. Se apucară de lucru, cu mâinile pe sculele nichelate, cu gândurile rătăcind aiurea. Încă mai plutea prin aer hărmălaia zilei de ieri; oameni, gură-cască plini de sfaturi, răngi cu role, motostivuitoare, opinteli, o porțiune din glasvand decupată prin sudură și în cele din urmă lada lepădată acolo, în față, ca pentru a fi văzută de toată lumea.

— Da' de ce tot vorbeau ăia că ar fi complicată, că nu poate să lucreze pe ea oricine? — întrebă Mihalcea.

Avram îi aruncă o privire fugară.

— Nu te lua după ei. Mie dacă mi se arată o dată cum merge, a doua oară știu singur. Și în armată...

— Lasă tu armata.

— Nu, da' voiam să-ți spun — se supără Avram și nu mai zise nimic.

Apoi, ca și cum ar fi uitat că celălalt îi retezase avîntul verbal:

— Poate vine un inginer.

— Crezi?

— N-am încăruntit degeaba — răspuse sigur de sine și plescăi satisfăcut.

— Da' poate fi și tehnician.

— Nu cred. Aici e vorba de ceva foarte complicat.

— Păi... parcă spuneai că ai putea și tu.

— Ce, că n-o fi așa de greu — se supără Avram din nou. În armată...

Cuvintele i se stinseră în gîtlej. Doar mărul lui Adam i se plimbă un timp sus-jos, neliniștit.

— Eu aș putea — se foi Mihalcea, cu ochii pe negrul lucios al panglicilor de oțel cu care era țintuită lada. Nici eu n-am încăruntit degeaba.

— Tu încă te mai crezi la Bumbăști-Livezeni. Hă, hă, hă...! — îl luă Avram în târbacă. Acum nu mai merge cu înlocuiește-i lampa, că o să meargă. Vremurile s-au cam schimbat.

— Hei, fi atent! — îl înghionti Mihalcea din spate.

Lângă ladă se opriseră șeful secției și două persoane necunoscute.

— Unul din ei o fi...

— Aștia?! Aștia-s... cine-i știe. Vorbea șefu' ieri, chiar am fost în față cînd au adus lădoiul...

— Și eu.

— ... că este ceva deosebit de complex, cu cîteva sute de butoane.

Mihalcea îi culese vorbele de pe buze. Lîngă ladă nu mai era nimeni. I se făcuse dintr-o dată sete. O noapte întregă îl chinuise același vis complicat (am visat și eu în culori, vru să-i spună celuiilalt, dar se abținu), se făcea că cineva furase lada și toți îl bănuiau pe el, veniseră apoi niște oameni fără chip, poate unul din ei era cel așteptat să pună în funcțiune jucăria din colivia de placaj, dimineața se trezise transpirat și îl liniști doar un pahar cu apă băut pe nerăsuflăte și lumina slabă a zorilor de zi.

— Alaltăieri, zic să mă pun și eu un pic la televizor. M-au cam necăjit oasele în ziua aia, da' nu asta voiam să-ți spun. Și cînd îi dau drumul, merge el ce merge și deodată, fiș!... imaginea cît o muchie de cuțit. Mă enervez, îl desfac, mă uit, pipăi, îl fac la loc și ce crezi...

— Merge! — sări Mihalcea.

— Nu merge. Mă mai bag o dată-n el, apăs și deodată...

— Merge.

— Nu e chiar așa de complicat. De-aș fi mai tînăr...

— Și eu am vrut să mă înscriu la un curs de electroniști că, vorba ta, n-o fi foc. Da-i tîrziu...

— N-o fi nici jucăria din lădoi mai complicată decît televizorul meu, da' nu mă interesează.

— Nici pe mine, aprobă Mihalcea.

Un timp lucrară în liniște, fără să bage în seamă ceea ce se întîmpla în jur.

— Mă, da' sîntem noi chiar așa de bătrîni? — tresări Avram, cu ochii pierduți pe undeva prin față, în direcția lădoiului.

— Eu știu — ridică celălalt din umeri.

Apoi nu li se auziră decît mîinile muncind. Prin ușa din spate pătrunse un val de aer cald. Avram încremeni cu șurubelnița în aer. Pe urmă se roti încet către Mihalcea.

— Mă, zice nevastă-mea, ... știi, după ce am reparat televizorul, tu te poți considera policalificat. Nu oricine este în stare de așa ceva.

— Păi și eu am reparat într-o zi două prize, nu e mare scofală — îi ținu Mihalcea isonul.

Din curte se auzi un claxon și sunetul strident le lovi dureros timpanele.

— Poate vine — spuse Mihalcea.

— Vine sigur. Am auzit că se numește Arsene.

Priviră spre ladă și încercară iarăși să pătrundă dincolo de lemnul cu care era îmbrăcat utilajul.

— Ziceau că arată ca un incubator uriaș, cu geam ca la cuptorul de aragaz. Se pornește cu o cheie. Are nu știu cîte butoane și, după cum le apeși, se face frig de îngheață orice vrei, sau cald de poți să coei plăcintă cu dovleac.

Cîtva timp bătăi puternice de ciocan făcură imposibile orice alte vorbe. Într-un tîrziu, cînd acestea încetară, Avram se întoarse iar către Mihalcea.

— În locul lui eu n-aș fi acceptat să vin. Lucrez atîția ani într-un loc, mă învăț cu oamenii și deodată hai, mută-te că au cumpărat ăia un utilaj nou și acolo n-are cine să-l manevreze. Ce, nu s-ar fi putut găsi printre noi cineva care să lucreze? Chiar și tu, de ce nu? — încheie Mihalcea.

— Da, poate ai dreptate — spuse Avram cu jumătate de glas; apoi se întoarse, mai montă câteva piese și în cele din urmă se opri cu ochii fixați în gol. O fi inginer Arsene ăsta.

— Nu cred — spuse celălalt, pe un ton dorit convingător.

— Poate nu-i — îl aprobă Avram, tot mai cufundat în gânduri. Mă duc să aduc niște apă.

Nu-i era sete, însă chiuveta era chiar acolo, lângă ladă. Când să ajungă, dădu cu privirea de șeful de secție. Acesta nu plecase, ci stătuse de vorbă cu necunoscuții, în spatele lăzii. Probabil delegați, își dădu Avram cu părerea. Umplu sticla și vru să plece, dar observă că, între timp, cineva demontase unul din pereții de placaj, lăsând vederii o parte a utilajului. Avram se opri ca ars. Nu se zărea decât puțin, poate că ceea ce se lăsa văzut era capacul, iar sub capac, niște manete din ebonită neagră.

— Asta-i simplu de condus! — exclamă nereținut și, abia când se întoarse șeful de secție înspre el, își dădu seama că vorbise.

— Dacă-i simplu, o să te pun pe tine să lucrezi aici.

— Eu... eu doar am zis — îngăimă și plecă precipitat.

— De ce te-ai oprit? — îl întâmpină Mihalcea.

— Ți-am spus eu că nu-i greu de lucrat pe jucăria asta. Două-trei butoane, n-are mai mult. Am văzut-o.

— Ia... ia!

— Într-o margine are o sticlă ca ecranul de la televizor. Era și șeful de secție acolo... Hă... a zis că o să mă pună pe mine să lucrez.

Se așază la masă. Urechile-i luaseră foc.

— Nu cred că o să vină Arsene astăzi — mormăi Mihalcea.

— Nici eu nu cred. Știi, așa-i omul, întotdeauna face din țințar, armăsar. Că e complicat, că nu știu ce... și mic-mi spune să lucrez la utilajul ăsta nou.

— Ai avut noroc — îl privi celălalt invidios. Ți-am spus că am vrut și eu să merg la un curs de electroniști... Poate se va lucra în trei schimburi. Tu, în schimbul unu, eu în doi.

— Da' ce facem cu Arsene?

— Păi... îl punem în schimbul trei.

— No, gata, că ne-aude careva și ne rîde c-am dat în mîntea copiilor — conchise Avram. Degeaba ne facem tot felul de planuri, cînd știm că totu-i hotărît.

— Nu știu la ce ne-o fi trebuit și asta în atelier, adaugă Mihalcea. Și-așa sîntem destul de înghesuți.

Avram nu-l luă în seamă. Urechile continuau să-i ardă. Simțea în coșul pieptului ceva ca o greutate plăcută, gata să-i sară afară. Doar întîmplarea făcuse ca el să meargă mai înainte după apă; nu că i-ar fi fost sete, însă simțise cum îl împinge ceva de la spate, cum îl atrage ceva spre cutia aceea mare. Iar șeful de secție era prea serios pentru a-l amăgi. Vru să se întoarcă spre Mihalcea, însă își aminti că-l repezise. Sau, poate totuși se amăgea confundîndu-și propria-i dorință cu realitatea. Încet, încet, exaltarea îl părăsi și-l lăsă trist; de fapt, în afară nu se schimbăse nimic, doar mîntea lui trecuse printr-un moment mai aparte, mai rar, fiindcă nu se mai afla la vîrsta viselor cu ochii deschiși, ci cînd trebuia să judece la rece.

— Ocupă cam mult spațiu — încercă să-i între lui Mihalcea în voie.

— Zici că ai vorbit cu șeful de secție?

— Da... — răspunse cu o jumătate de glas, nehotărît, după dușul rece de mai înainte.

— Poate totuși n-a glumit.
— Poate — spuse și, privind spre ladă, ochii-i sticliră.

— Da' dumnealui cine-i ?

— Cine știe, de pe la birouri.

Omul de care vorbeau se apropia de ladă.

— Nu cred că mai vine Arsene ăsta.

— De n-ar mai veni ! — oftă Avram cu năduf, înciudat mai mult pe sine însuși, pe gândurile sale rătăcitoare.

Șeful de secție îi ieși necunoscutului în întâmpinare, cu mâna întinsă, vorbind radios.

— A venit ! — exclamă cineva, dintr-o bandă de montaj.

— Cine ? — sări Avram, surprins.

— Arsene.

Se întoarse spre Mihalcea, acesta dădu din umeri neputincios, apoi privi spre necunoscut, câți ani o avea puștiul ăsta ?, strânse mânerul șurubelniței în podul palmei și se reapucă, tăcut, de lucru.

— Hei, Avrame, te cheamă șeful ! — strigă cineva.

— Pe mine ? — întrebă Avram, făcând ochii mari.

Apoi, lăsă șurubelnița pe masă și se duse, cu inima strânsă, spre grupul ce se formase în jurul șefului de secție.

Mihalcea își văzu de treabă. Însă, de câteva ori, își aruncă privirea spre locul în care se afla acum prietenul său. Cine știe de ce l-or fi chemat ? Când se înapoie, Avram zîmbea cu țile.

— Ce-i ? — îl întrebă Mihalcea, curios.

— O să lucrez cu Arsene, cu băiatul ăla nou. Până învăț. Da, se va lucra în trei schimburi.

— Și ?

— Am pus o vorbă și pentru tine.

IMPACTUL

Nu se mai putea închide în sine. Era plin de lume, de lumea aceea care-i năvălea turbată în suflet, mai turbată ca niciodată. De cîmpia ce se așternea sub cerul albastru-verzui. De smuciturile și scîrțîiturile vagonului de tren. De cei doi turiști care, din excursia lor, nu reușiseră să rețină decît o piață orientală cu berbeci înjunghiați și femei cu fețe ascunse.

Se întoarse către pardesiul agățat în cîrlig și-și înfundă fața și urechile în stofa mirosind a țigară. Prejudecățile — ce-or să spună ăstia, pseudoturiștii, văzîndu-l așa, comportîndu-se ca un apucat — îi dădură un timp tîrcoale, dar cîmpia se afla acolo, afară, numai la un pas. Acceleratul fugea, cîmpia fugea o dată cu el, își dădea seama că nu putea fi așa, și totuși, cum alunecau împreună în viteză, percepea difuz că undeva în față se producea, probabil, impactul. O goană fără sfîrșit și un impact fără sfîrșit, ai fi zis.

Caruselul. Cărat bucată cu bucată de o trupă de baloacheși în satul acela plin de tentaculele mlăștinoase ale unui rîu leneș de cîmpie și montat nu departe de biserică. O

duminică topită în soarele de iulie. Radu, copilul, plîngînd pentru o hîrtie de un leu. Marea tentație costa numai un leu. Blestematul acela de ringhișpil cu poze de sirene și amorași verzi pictați pe butuc își zdrăngănea legăturile metalice, tulburînd așezarea.

Lanțurile de siguranță peste mijloc și celelalte patru pentru scaun. Motorul bolnav de tuse amplificînd emoția în fața necunoscutului, mulțimea pestriță strînsă roată. Tuciuriul care aproape că-i smulsese leul din mîină. Po-deaua de lemn începînd să curgă lent, apoi mai tare, tot mai tare. Mișcarea în viteză antrenînd după ea și taraba de tir cu maimuțoi spînzurați de tavan, și biserica, și ulițele dimprejur, și mulțimea de gură-cască.

Bunicul, vechi luptător al K.u.k.-ului, povestîndu-i despre glonte de jandarmilor, păstrat ca un talisman tocmai undeva sub genunchi, despre submarinele de pe Dunăre și frontul francez. Nu uitase nici întîmplarea cu niște lanțuri de ringhișpil desprinse și cu scaunul zburînd cu ocupant cu tot în podul unei case. Radu își amintise atunci de bunic și strînsese, cu teamă, lanțurile în mîini. Motorul tușea din ce în ce mai puternic și lumea se învîrtea tot mai repede. Ar fi cerut să se oprească, desigur, comedia, însă rușinea de ceilalți copii reușise să-i înăbușe strigătul de spaîmă.

Cîmpia continua să alunece amețitor și Radu continua să rămînă captiv acelei senzații răscolitoare, stîrnite de o banală deplasare pe orizontală. I se mai întîmplase ceva întru totul asemănător pe vremea cînd părinții abia începuseră să-l măsoare, lipindu-l cu spatele și ceafa de tocul ușii de la camera mare. Atunci văzuse cum mărgelele de lumină ale orașului spre care mergeau lunceau și ele

către gara de destinație. Nu fusese singur, iar mama îl asigurase că totul aparținea unei ordini precise, bine gîndite de-un Dumnezeu foarte grijuliu cu oile sale.

Mutare de cal pe tabla de șah. Încercînd parcă să caute vina și vinovatul.

Acolo, imediat deasupra ușii, pe un dreptunghi lucios din tablă de aluminiu: „Magazia de piese“. Mult mai jos, aproape de broască, pe dosul unui formular de uz intern, cu litere neglijente: „Inventar“. Stăteau în fața magaziei, el cu Relu. Întii voiseră să plece, însă un zgomot de scaun mișcat înăuntru le stîrnise curiozitatea, făcîndu-i să se aplece pe rînd la gaura cheii. Sesizaseră mirosul de țigări fine, apoi gaura cheii le oferise aceeași imagine: două halate albastre, două perechi de mîini, o masă, o tablă de șah cu piese pe ea, o scrumieră pe marginea căreia odihnea o țigară aprinsă, eliberînd în încăperea un firicel de fum.

— Crezi că...? făcu Relu.

— Joacă șah, venise cu promptitudine răspunsul celuilalt.

Se priviseră unul pe altul nu mirați, ci mai degrabă speriați de ceea ce se întîmpla dincolo de ușa masivă din fier.

— Crezi că e și Ambrozie acolo? reluase Relu, dar Radu nu-i răspunsese. Abia după cîteva momente:

— Dacă-i prînde cineva, au încurcat-o.

Apoi urmase liniștea. Cîteva secunde nu se auzise decît zgomotul de fond, ceva ca un zumzet într-un stup nervos, tusea regulată a compresorului de aer din curte și cîteva voci înăbușite. De undeva dinspre secția de prelucrări mecanice se furișă înecăcios un miros de cauciuc ars.

— Păi . . . hai să batem la ușă. Cerem pie-sele și o roim, spusese Relu, dorind probabil cu tot dinadinsul să dovedească spirit de acțiune.

— Mă, tu nu vezi că-i inventar ?

— Dar ăștia joacă șah . . .

— ăștia fac inventarul. Hai !

Relu mai vruse să se aplece încă o dată, însă Radu o luase din loc și-l silise și pe el să-l urmeze.

— Puteam totuși să batem la ușă — comentase celălalt, încercând să-l ajungă din urmă.

Apoi urmase drumul. Nu imediat. Ci după vreo două zile. În gară găsisese peronul înțesat de oameni. Ploaia șiroia neconținut pe liniile fosforescente, mai șuiera enervant și cite o locomotivă, iar dacă ar fi fost vineri și nu joi (fusese joi) ar fi avut o mulțime de motive să creadă că ploaia, întunericul și întârzierea încă din start a trenului păruseră semne clare că această călătorie a lui avea să fie nu numai obositoare, ci și penibilă. Cu o zi înainte fusese indispus, se culcase nervos, frământând așternutul o noapte întreagă, iar la trezire, în loc să se bucure de lumina zilei, se întunecase și mai tare.

Din când în când, o voce feminină scutura membranele difuzoarelor din gară, anunțând sosiri sau plecări. Atunci mulțimea de pe peronul șapte amușea, sperând că, în sfârșit, garnitura atât de mult așteptată urma să fie trasă pe linie.

Decupase o fereastră către oamenii din jurul său, în ideea că va găsi ceva care să-i atragă atenția, însă toate conversațiile fuseseră banale. De aceea nici nu încercase să se

concentreze asupra uneia ori alteia din vocile călătorilor. Sau poate simțise inconștient nevoia unui interlocutor, fie și a unui necunoscut.

Privind licăririle palide ale unui șuvoi de apă ce se scurgea nestingherit printr-o crăpătură a acoperișului, în minte îi apăruse brusc imaginea bine conturată a Janetei : brunetă, cu părul lung și ochi negri. Avea Janeta darul de-a-i aminti întotdeauna de mama și de femeile acelea nomade, cu ghioc, cu cărți de joc, cu fuste colorate și mirosind a fum și a usturoi.

Mama era pe atunci tânără și frumoasă, însă divorțată și cu un copil, și ele știau asta. Ele știau totul. Fiindcă în ochii mamei se citea clar disperarea și gândurile și dorințele ei năvăleau nestăpânite în afară, ca acel șuvoi de apă prin crăpătura rebelă din acoperișul peronului. Femeile acelea cu părul împletit în două codițe năclăite, neglijente și cu năframele roșii căzute către ceafă ori chiar la gît apăreau doar când era cald și atunci încercau să intre din casă în casă. Nu-și dădea nici Radu seama cum se întâmpla, dar la ai lui găseau întotdeauna poarta descuiată. Intii strigau „halo“ cu timbrul lor metalizat cu tutun de duzină, apoi, fără să mai aștepte vreun răspuns, pătrundeau în curte și-și ofereau marfa. Aveau și „crățiți“ și „bibilouri“ și bunica lui Radu lua uneori cite o crățiță, dînd în schimb haine vechi, pene de gîscă ori mîncare, dar cel mai adesea se îndeletniceau cu ghicitul în palmă, în ghioc ori în cărți ungurești, din acelea de șaizeci și șase. După ce-i lăseau mamei sufletul amețit de propriile-i speranțe, înșfăcau suta sau găina, asta depindea de cît de bine ghi-ceau, și plecau repede din curte și tot atît de repede încuia și bunica poarta, nu cumva să ducă cu ele și speranțele renăscute ale mamei

și norocul ce părea că-i suride de obicei la capătul unui drum, după cum spuneau liniile din palmă ori chipurile din cărți. În urma lor rămânea mirosul acela iute, inconfundabil. Iar după câteva zile mama redevenea morocănoasă, din nou îi erau ochii roșii, iar când o întreba el ce are, îl izgonea afară din casă, pretextând că o doare un dinte și îi spunea să o lase în pace. Radu nu avea voie să asiste la ghicit. Pentru a nu fi deocheat, pretextau. Când apăreau femeile acelea cu zece fuste și când se așezau pe treptele de la pridvor, bunica îl alunga la joacă, în curtea din dos. El însă, înfuriat, trăgea cu ochiul printre scindurile albastre ca cerul ale gardului și încerca să prindă frânturi din șușoteala magică a oacheșei. Și fiindcă nu reușea să audă nimic, seara îi dădea bunicului raportul. Acesta se enerva, începea să injure, declarându-le pe muierile casei naive și proaste fără pereche. Adică pe mama și pe bunica.

Stătuse atunci în gară, se gândise la acest lucru ca la ceva întâmplat foarte demult și, privind șuvoiul de apă, se întrebasese de unde și până unde ajunsese să se gîndească la bunicul. O luase înapoi, pe firul ideilor, ajungînd la Janeta și, în cele din urmă, la șuvoi. Nu reușise nicidecum să-și dea seama ce legătură era între acesta și femeie. Probabil părul ei. Se putea sări de la o idee la alta. Ca din piatră în piatră.

De fapt, totul nu fusese altceva decît o buclă. Ocolirea unui timp mort. La un moment dat începuse să-l doară picioarele. Le simțise mai ale sale ca oricînd. Prin aer plutise ceva invizibil. Poate o infimă bucată din viața lui. Poate doar o idee. În cele din urmă, trenul trăsese pe peron, discret, și tot atît de discret pornise în noapte.

„Nu știu ce fac cei de la magazia de piese, însă mereu avem probleme din pricina lor.“ O intervenție nelalocul ei? Un „hm“ scăpat de careva trecuse prin asistență ca un impuls electric de înaltă tensiune. Nu se mai auzise nici o mișcare, nici un foșnet, scîrțit de scaun sau șoptă. Cîteva, inclusiv maistrul Ambrozie, care renunțase la careul de cuvinte încrucișate, se întorseseră către el și-l priviseră într-un fel destul de ciudat. Surprinși. Pentru o clipă, Radu zîmbise. Văzînd acei ochi fixați asupra-i, dezgolîndu-l, încercînd să-i pătrundă în suflet, arzîndu-l, nu putuse decît să zîmbească. Apoi își plîmbase privirea peste ei. Trecuseră secunde bune fără ca cineva să se miște, să scîrție un scaun în semn de plictiseală ori să se întoarcă în poziția de mai înainte. Nu mai scăpase nimeni nici un „hm“ care, probabil, ar fi dat o altă turnură întregii ședințe. „Ce vreți de la mine?“ — vrusesese să le strige, dar se abținuse aproape în ultima clipă. Și atunci... „Păi, după părerea mea, poate noi sîntem aia de vină, pentru că... pentru că am tot trecut cu vederea. Ar trebui luate niște măsuri...“ — spusese Relu, cu o voce ușor tremurătoare, gesticulînd neliniștit. Atunci se auziseră risete și-un „bravo, mări!“ într-o nuanță deloc plăcută. Totuși, tonul fusese dat. Mai vorbiseră și alții. Cineva propusese chiar discutarea cazului la nivelul conducerii întreprinderii. Fuseseră cu toții de acord.

Mult timp după ședință se gândise la intervențiile ce urmaseră după cuvîntul lui, la întreaga stare de fapt și la tonalitățile și nuanțele „hm“-urilor ce se auziseră după încheierea ordinei de zi. „Ce naiba, odată și odată trebuie să se sfîrșească această poveste!“ „Prea mult ne-am învățat în jurul cozii!“ Ascultase astfel de observații, tăcînd.

Atunci se simțise pentru prima dată vinovat pentru faptul de a fi rostit un adevăr cu întârziere. Nu fusese o impresie singulară, așa cum se exprimase cineva, și nici iscată dintr-o ranchiună. Ceea ce spusese el în cadru organizat afirma oricare în particular . . .

Se ridică brusc și se apropie de geam. Simți privirile celorlalți doi urmărindu-l în expresive. Afară, dincolo de sticlă, cîmpia își urma neostenită galopul, un galop nebun, sfîrșit undeva la linia orizontului. Trenul, el parcă nu fugise pînă acum chiar așa de repede. Iar zgomotul roților și vibrațiile vagonului îl năpădeau din toate părțile, înghesuindu-l tot mai mult spre un labirint fără ieșire.

—Vă e rău ? Puteți deschide geamul ! Pe noi nu ne . . .

„Vă e rău, vă e rău . . .“ ca un ecou. „Trebuie să rezist. Trebuie să . . . Sint obosit, grozav de obosit. Mi-e somn. Cred că tremur.“

Reveni pe banchetă și se ascunse iar printre faldurile pardesiului. „Janeta avea dreptate, spunînd că mă așteaptă un drum lung și obositor.“ Își umplu la maximum plămîinii cu aer. Începu să numere. Pe urmă se opri. Poate puțin somn l-ar restabili imediat. Un timp respiră egal, liniștit. Își simțea capul greu, pleoapele îl usturau și undeva în gîtlee i se înțepea un nod uriaș. Colegii de compartiment vorbeau despre mărfuri, de prețuri și cuvintele lor îi ajungeau la urechi ca un zumzet monoton, enervant.

„Bagajul !“ Trase repede pardesiul la o parte și se uită în sus. Geanta de voiaj, legată de mai multe ori cu sfoară din material plastic, zăcea tot acolo, la locul ei. „Poate că dacă dormi, scapi și de carusele !“ Își frecă față cu palmele, își apăsă globii oculari pînă la durere

și un timp nu văzu decît negru. Cineva, un străin, fiindcă de ar fi fost eul lui l-ar fi recunoscut imediat, îi intrase în suflet și acum îl chinuia aparent fără nici un motiv.

Își îndreptă privirea spre sticla ferestrei, apoi o lăsă să cadă pe spațiul de afară. Pe lîngă vagon lunecau spinările unor dealuri verzi-gălbui, împănate ici-colo cu pilcure de salcîmi, iar orizontul, acum înnegurat, continua și el să gonească în paralel cu trenul.

Ieși pe culoar. Printr-un geam uitat deschis pătrundea vijelios un curent puternic de aer mirosind a ploaie. Își introduse mîinile în buzunarele sacoului, se zgribuli și scrișni din dinți. În partea dreaptă a trenului galopa bezmetică o pădure și toată această mișcare aducea mai degrabă cu o cădere decît cu o înaintare pe orizontală. Închise ochii și re-întră în compartiment.

„Nu erai obligat să pleci niciunde.“ „Da, nu . . .“ Pe urmă, un timp reuși să fugă de orice gînduri-problemă ; nu-l mai deranjă decît vuietul continuu al mersului, vuiet ce-l neliniștea și-i provoca transpirația, iritîndu-l. „Ți-a fost teamă, recunoaște !“ De ce anume să-i fie teamă ? Pentru că spusese un adevăr, pentru că tulburase niște ape ce păuseră prea liniștite, pentru că problema cu magazia ajunsese acolo unde cîteva persoane n-ar fi vrut să ajungă ?

Unul din cei doi bărbați dispăru, trăgînd în urma lui o sacoșă dolofană asigurată cu o curea cu cataramă și un geamantan din imitație de piele. Un țuit prelung. Trenul încetinea. Intraseră în suburbia unui oraș. Dispăru și cel de al doilea călător, opintindu-se cu două valize și compartimentul rămase gol. Prin fața geamului curgeau acoperișuri din tablă zincată, pomi, stîlpi de beton, capre, cîini și copii. Chiar și o vacă bălțată. Apoi un

luciu de apă cu giște, o circiumă înțesată pe dinafară cu biciclete și un turn de apă. Trenul opri în gara cochetă a unui orașel de provincie.

Trase pe rînd de cele două piedici și lăsă geamul în jos. Începură să-l usture ochii și pentru cîteva secunde trebui să-i închidă. Nodul din gît îi devenise insuportabil. Se trînti în plușul albastru, golit de gînduri și inspiră adînc. Dieselul din capul garniturii scoase un sunet strident, scurt, și trenul o luă din loc fremătînd.

Ușa compartimentului se deschise brusc. Înăuntru pătrunse un individ înalt, roșu la față, aproape obez. De cureaua din piele, petrecută în diagonală peste uniforma albastră-liliachie, atîrna o geantă maronie. Conductorul se așeză greoi pe bancheta de vizavi de Radu, își scoase batista, o despături dintr-o mișcare rapidă, își tamponă fruntea transpirată și fața, după care o reîmpături și o puse la loc, în buzunar.

„Mișcări de ritual!“ — gîndi Radu, urmărindu-l. Ar fi vrut să fie singur, cu sine însuși, să nu mai vadă pe nimeni, să rămînă cu cărușelele sale. Orașelul de provincie rămăsese în urmă, înghițit de negura ce învăluia totul în calea ei, și acum trenul parcă reîncepuse să se rotească în jurul unui punct fix, readucîndu-i senzația aceea insuportabilă de centrifugare.

Își sprijini capul de rezemătoare. Simți privirea ceferistului pironită asupra lui.

— Acasă ?

— Acasă, răspunse, după care amîndoi coborîră privirile spre podea unde, pe linoleumul maro, zăcea strivit un chiștoc de țigară.

Trenul începu să încetinească. Radu se ridică brusc și se apropie de geam. Soarele se scursese undeva dincolo de orizont, sorbit de negură. În depărtare licăreau anemic puncte de lumină. Și parcă lunecau și ele în aceeași direcție, doar că nu la fel de repede. Într-un anumit loc, în față, se va produce impactul. Trenul se va lovi de orizont, de case, de copaci și totul va fi înghițit de aceeași negură. „După care va fi lumină. Foarte multă. Te vei scâlda în atîta lumină!“ Se auzeau frînele scrișnind. „La semnal, sau a tras careva de mînerul sigilat?“ De ce nu acceptă ideea impactului? Nu-și răspunse. Se gîndea deja la altceva. Cînd îi venea să strănute, întotdeauna se gîndea la ceva plăcut. Acum îi venea să strănute. „Poate ar fi trebuit să-i spun ceva frumos. Janeta merita asta de la mine. Poate m-ar fi ajutat să nu-mi mai pese de magazie, de magazinier, de drumul ăsta insuportabil“. Janeta plutea dinaintea lui, străvezie, și-n loc de păr avea șuvoaie de apă.

Se așeză la loc.

Lumea de afară îi pătrundea iarăși violent în suflet, îmbinările șinelor loveau dureros roțile, vagonul, pavilioanele urechilor, zgîndărindu-i creierul, ochii îi usturau de atîtea căutări după un punct fix și din cînd în cînd simțea cum se îndepărtează de tot ceea ce se afla în jurul lui și se scufundă într-o lume unde nu există nici sunet, nici lumină, o lume exterioară cercului în care se învîrtea ori în care doar i se părea că se învîrte.

„Ți-a lipsit tocmai înțelepciunea de a fi tu însuți. Pentru că, acolo, în fața magaziei, ai jucat un rol ce nu ți se potrivea. Te-ai mințit. Oricum, acest drum se apropie de final. Puteai să te fi scutit de tot stresul pe care, o știi foarte bine, tu singur ți l-ai creat.“

Conductorul se ridică icnind. Mecanicul de locomotivă își uitase mâna pe butonul claxonului și sunetul strident, pătrunzător, acoperea pînă și scrișnetul frînelor și hurducăiala vagonului. Se apropie de fereastră. În această zonă nu era nici o gară și nici nu se lucra la vreun pod ori terasament. Se întoarse spre Radu. Băiatul stătea în aceeași poziție, parcă gata de fugă, cu un picior îndoit și cu altul înfipt în podea, cu o mîna în poală și cu cealaltă infundată în plușul banchetei. Mușchii feței îi fremătau neliniștiți, iar ochii fixau speriați sticla geamului.

Radu oftă și, pentru o fracțiune de secundă, își încrucișă privirea cu a bărbatului în uniforma Căilor Ferate. Din gîtlej îi scăpă un fel de tuse seacă. Își duse mîna în partea stîngă a pieptului. Apoi sub bărbie. Își simți pulsul accelerat. Urechile-i luaseră parcă foc. Se îndepărtă pentru moment de realitate, însă reveni imediat. „Măcar de i-aș fi spus vreodată Janetei ceva frumos. Dar niciodată nu-i tîrziu. La naiba cu problemele astea mărunte!” Nodul din gît i se mărise, devenise imens și-i cuprinsese tot trupul. „Sînt obosit.”

Trenul se opri violent. Conductorul ieși pe culoar, merse pînă la capăt și deschise ușa vagonului. Umbrele serii se înghesuiră să urce laolaltă cu mirosul de iarbă și de ploaie. Undeva în fața garniturii pîlpîia o lumină roșie.

— Dați-mi voie să cobor !

Se trase surprins la o parte. Pe lîngă el trecu băiatul acela cu care împărțise pînă mai înainte compartimentul și coborî cu geanta de voiaj cu tot.

— Hei, dar nici...

Trenul se puse în mișcare. Ceferistul privi năuc după cel coborît, apoi închise ușa cumva

cu teamă și-i puse siguranța. Cu gîndurile răvășite, se îndreptă spre compartimentul rămas acum gol. Dar nu, nu era gol. Înăuntru stătea cineva.

— Vreun semnal — zise Radu zîmbind și-și sprijini capul de rezemătoare, peste pardesiul mirosind a țigări.

CULOARUL

— Rapid ! În cinci minute.

Vorbele lui îi cântară la urechi ca o pleasnă de bici. Afară ploua mocânește.

Stăteau față în față. Îi despărțea doar tăblița maronie, lucioasă și plină de hîrtii a unui birou. Pentru moment privirile li se încrucișară. Însă numai pentru moment, fiindcă Geta se simți intimidată și-și plecă ochii. Dacă nu și-ar fi pironit atât de repede privirea printre hîrtoage, ar fi observat că, de fapt, omul nu se uitase la ea, ci prin ea, spre atelier. Nu-i dispăcea bărbatul acesta pe post de șef și nu înțelegea de ce îi vorbea întotdeauna atât de rece. Iar atunci cînd trebuia să primească de la el ceva dispoziții, prefera să le primească de la aceeași înălțime. Astfel își putea măcar închipui că dispozițiile lui nu sînt altceva decît rugămînti și i se părea că îi este mai puțin inferioară din toate punctele de vedere.

O privi iarăși, Geta nu-și mai plecă ochii și de data asta privirea lui o învălui, deși cam înghețată, și-i pătrunse pînă-n măduva sufletului ; nu-i tresări nici un mușchi al feței, uneori o enerva masca aceasta stupidă a lui, apoi își consultă ceasul electronic, ca pentru a-i aminti că-i comunicase ceva foarte im-

portant și luă receptorul telefonului în mînă.

Se ridică puțin iritată, cel de dinaintea ei nu voia să fie decît șef, împinse cu piciorul scaunul sub masă, lemnul lăcuit grohăi energic, femeia ghici o nouă strîmbătură a șefului și porni grăbită pe culoar. Intuise că scena cu telefonul fușese doar un truc și chiar dacă îi plăcea modul rafinat prin care se expediau reciproc personajele din filmele americane și englezești, cînd venea vorba de propria persoană nu accepta așa ceva. Prefera să i se spună totul pe față.

Prin atelier circulau zvonuri că s-ar fi îndrăgostit de el, că nu pierde nici un prilej pentru a-i aține calea, că se comportă mai rău decît fetele alea așa-zis bătrîne, care încă n-au simțit palmă bărbătească pe pîntec, că mai repede ar trebui să-și vadă de problemele particulare, șeful fiind înсурat, că s-au mai văzut păruieli, muierestii pe la poarta întreprinderii. Dar de ce nu voia lumea să priceapă că ei, deși îi place un pic șeful, nu vrea să aibă cu dumnealui decît niște simple, dar stătornice, relații de serviciu ?

Probabil, gîndea, zvonurile emise și puse în circulație de gurile sparte or fi ajuns și la urechile lui, însă el se comporta indiferent.

Întotdeauna, cînd primea o dispoziție, se simțea mai importantă decît oricare din cele peste două sute de fete din atelier. Se afla în legătură directă cu șeful, chiar dacă-i dispăcea munca pe care o făcea. Și dacă era adevărat că se simțea puțin atrasă de el, tot atât de adevărat se arăta faptul că încerca în permanență să nu se dea de gîl. Dar, femeie fiind, înțelegea foarte bine psihologia celor din atelier și știa că nu le scapă nimic, nici o vorbă, nici măcar un gest.

Cu toată iritarea în care se scufundase, trecînd printre benzile de montaj, se simțea privită și invidiată. Este un ceva admirabil, un ceva pe care și-l dorește toată suflarea, în special cea de sex feminin și, uneori, din prea multă dorință se creează iluzii și nici Geta nu era scutită de ele. Și se simțea și plină de importanță. Șeful îi pronunțase numele prin difuzoarele montate pe tavan. Fetele nu știau de ce anume fusese solicitată, iar acum, gîndea, se lungeau de ciudă. Pe cînd ea știa și de aceea se uita cu un zîmbet abia schițat pe buze, pe undeva pe deasupra lor. Sesiza ici-colo cîte o privire fixă, parcă întrebătoare, dar nu se împiedica și-și continua drumul, plutind parcă pe mozaicul de linoleum al culoarului.

Se simțea mulțumită de sine însăși. Reușea să facă față tuturor birfelor. Și reușea să fie îmbrăcată mereu mai cu gust decît celelalte, fiind mai cochetă în orice moment. E drept, recunoștea, se bucura de mai mult timp liber în cele opt ore de serviciu. Pe cînd fetele munceau, ea se retrăgea în colțul ei, își deschidea poșeta, scotea pe masă toată mărunișurile menite să facă femeia mai frumoasă decît o face natura și începea să lucreze. Dacă în acest caz se poate pronunța cuvîntul „să lucreze“ fără muștrări de conștiință. Colegei, exista și o colegă, nu-i plăceau asemenea lucruri și prefera să moțăie, nu din pricina unor nopți pierdute în tinerețe, doamne fe-rește de așa păcate, ci din cauza oboselii și a reumatismului cronic. De fapt bătrîna, Geta îi spunea „bătrîna“ fiindcă se afla în pragul pensionării, nu folosise niciodată ustensile ori chimicale de înfrumusețare, decît, poate, cel mult bigudiurile din tulpini de porumb și hîrtia creponată de culoare roșie. Gîndurile, uneori gîndea și cu voce tare, îi erau îndreptate către nepoți și către grădina de legume

din marginea orașului. Cine altul din atelier ar mai aduce pentru vînzare mărar, ceapă verde, frunze de pătrunjel, ouă de țară etce-tera dacă n-ar exista bătrîna? — sărea Geta atunci cînd începeau fetele să comenteze pre-turile.

Continua să meargă și culoarul ăsta ble-temat nu se mai termina. Getei nu-i plăceau lucrurile fără finalitate și lungimea neobiș-nuită a culoarului, chiar dacă avea un sfîrșit, o exaspera. O exaspera și rareori existau mo-mente cînd o lăsa indiferentă. Dale de lino-leum lipite cu prenadez, veșnicele dale albe și albastre într-un mozaic monoton, dar to-tuși mai estetic decît cenușul banal al beto-nului de sub el... Bun pentru mers cu bicicleta — își spusese ea odată, sau pentru soldați, care să bată pas de defilare, însă nu se gîndise niciodată de ce i se asociaseră în minte culoarul și soldații, deși știa că-i plac soldații atunci cînd bat pas de defilare. Este ceva mareț, bărbătesc, și-i face pielea de găină.

În sfîrșit, culoarul se termină, Geta mai făcu vreo cîțiva pași și ajunse unde voise să ajungă. Colega cea bătrîna stătea liniștită în scaunul ei și moțăia.

— Vă rog să vă puneți ținuta la punct. Să fie ordine și curățenie! — răsună vocea șefului prin cele treizeci de difuzoare din tavan.

O lăsă în pace pe bătrîna, nu înainte totuși de a-i trînti tomberonul de gunoi chiar sub nas. Femeia tresări, deschise ochii, văzu tom-beronul, o văzu pe cealaltă stînd ostentativ înaintea ei și oftă din toată ființa. Geta îi surîse, își luă mătura, găleata, cîrpa de spălat și teul și porni din nou pe culoar. De ce naiba e nevoie de atîta curățenie cînd vine cîte cine-va?, își zise. Dar își aminti de Nelu al ei. Cu o

seară înainte, apăruse la ea fără a se anunța în prealabil și o găsisse într-o mizerie de nedescris. Degeaba îi explicase că nu avusese timp, el tot n-o crezuse.

— Dă-i bice mai repede! — o zori șeful de cum o revăzu în fața lui.

Îl privi direct în ochi. Acum îi era antipatic. Mai antipatic decât chiar culoarul ăsta mizerabil. I-ar spune câteva vorbe mai așa, ca s-o țină minte. Dar nu, mai bine să tacă. Tăcerea e de aur, s-a convins ea suficient de acest lucru. O dată doar vorbise și o lună de zile fusese mutată disciplinar la sectorul toalete. De aceea prefera să tacă, deși făcea eforturi serioase. Dar dacă i-aș spune că mi-e mai simpatic atunci când nu e nervos și când nu-mi dă dispoziții? — se întrebă muind cirpa în apa din găleată. La naiba, concluzionă și, după ce stoarse cirpa, o fixă pe teu și începu să frece dalele albe și albastre.

Se îndreptă de spate. Culoarul arăta frumos. Uf, fir-ar să fie! — răbufni ea, surprinzându-se că-i place. Dar, văzînd la picioarele ei un ghemotoc de hîrtie, simți cum i se aprind obrazii de ciudă. Numai ce măturase. Încercă să tacă și reuși. Fetele o reclamaseră deja o dată, pentru că le făcuse scandal, totuși le făcuse pe drept, fiindcă și munca ei merita respect. La început, când spăla culoarul, lega între benzi o sirmă de bobinat și agăța de ea o tăbliță avertizoare: „Trecerea oprită.“ Pînă cînd se enervase șeful de secție. Degeaba spală, dacă imediat se circulă și rămîn urme de pași, gîndește și acum. I-ar fi plăcut și ei să muncească undeva la vreo bandă, în halat alb, ca doctorii, prima dată cînd intrase în întreprindere crezuse că a nimerit la un spital și-i venise s-o ia din loc, dar, degeaba, vorba aceea, n-ai carte, n-ai parte. Deși, după pă-

rerea ei, să montezi în fiecare zi mereu aceleași șuruburi în aceleași locuri nu este cîștie ce filosofie, iar pentru asta ar ajunge și cele șapte clase ale ei. De mult timp o rodea prin suflet viermele nemulțumirii și era sigură că pînă la urmă se va găsi și pentru ea vreun loc la bandă. Bineînțeles, totul depinde de șef...

Dădu totuși peste un cotor de măr, parcă dinadins aruncat acolo. Se opri și închise ochii. Se văzu luînd găleata și aruncînd apa peste fete, peste benzi, peste șefi; imaginea o calmă destul de repede și, închizînd ochii, reluă spălul de parcă nu s-ar fi întîmplat nimic. Alții ar fi definit acest lucru drept liniștire prin autosugestie, însă Geta nu lua în seamă astfel de termeni, fiindcă pe ea n-o interesa teoria, ci practica. Lucrurile complicate o zăpăcesc, se simte rău și-i vine să dea tot afară pe gură...

Își aduse aminte că trebuie să cumpere un pachet de Kent. Nelu o invitase pe „Semenic“ pentru vreo trei zile și Nelu ăsta nu mai trebuie scăpat cum i-a scăpat pe ceilalți ca o fraieră și, ca să nu-l scape, trebuie să meargă cu el pe „Semenic“, iar ca să meargă îi trebuie trei zile libere, nemotivate nu poate face, fiindcă îi desface contractul de muncă; dacă vorbește cu șeful n-o să-i dea nici o zi liberă și, deci, ca să meargă cu Nelu îi trebuie un concediu medical, însă ea nu e bolnavă și ca să fie bolnavă (pe hîrtie, bineînțeles) trebuie să dea un pachet de Kent și abia atunci o îmbolnăvește doctorul, îi dă un concediu medical și așa mai departe. Asta nu trebuie să afle șeful, că altfel poate să-i conteste certificatul medical, chiar dacă-i cu diagnostic de boală muierească. Își scoase batista din buzunarul halatului și-i

făcu un nod. Încă unul, fiindcă primul nod îl făcuse cînd cu invitația lui Nelu...

Afară ploua și, cînd plouă, pentru ea este o adevărată calamitate. Copiii care vin se mai curăță ei pe picioare de noroi, pentru că așa au fost învățați și învățătura încă le este proaspătă în minte, dar la cei mari s-a pierdut de tot și ăștia cară noroi cu kilogramele.

Geta căzu iarăși pradă melancoliei. Cîteva clipe încercă să se țină la suprafață, dar pînă la urmă se lăsă cotropită cu totul. Fetele o urmăreau, le simțea privirile arzîndu-i ceafa, fi era ciudă pe ele, nici măcar n-au fost atît de curioase încît s-o întrebe, acum ce folos că toate și-au dat seama de ce a chemat-o șeful.

Muie din nou cîrpa în apă, o stoarse și o puse pe teu. Se uită în față și-l zări pe șef dînd mîna cu cineva. Foarte amabil și zîmbitor șeful ăsta! Dar ia mai lasă-l în plata celui de sus, ce-i tot caut în coarne, că doar și Nelu-i băiat fain.

Cu două nopți în urmă îl visase pe Nelu venind și el să vadă fabrica. Tot așa ca toți ceilalți. Ea tocmai terminase de aranjat culoarul, iar Nelu călca neglijent pe dalele încă umede și strălucitoare și-n urma lui parcă se topea linoleumul și locurile pașilor rămîneau ca niște pete de noroi aburind. Se trezise cu inima gata să-i sară din piept, chiar Nelu să fie și nu are voie să-i calce munca în picioare, adormise cu greu după aceea, imaginile de coșmar îi persistaseră în creier și cînd reuși să readoarmă visul parcă se înnodase și-l văzu pe Nelu dînd cu teul, muind cîrpa în găleată și dînd cu teul. Numai că nu știa să spele și ea fusese nevoită să revină cu spălatul, ah, bărbații ăștia, sînt tare neîndemînatîci și le stă gîndul numai la femei... Venise în ziua aceea la lucru tare nervoasă, plină cu sămînță

de scandal, ce ai, dragă Geta, te-ai sculat cu fața la cearșaf? — a întrebato una dintre fete, ea n-a răspuns, că dacă răspundea ieșea scandal și s-a apucat de treabă, fiindcă omul care muncește nu se gîndește la prostii. Ca nu mult timp după aceea, nici nu se zvîntase linoleumul de pe culoarul acela plin de păcate, să apară vreo cincizeci de oaspeți în întreprindere și să-i nenorocească toată munca. Aproape că-i venise să strige: „Dar ce dracu, aici e muzeu sau grădină zoologică?“ însă se liniștise amintindu-și că odată fusese cu fetele de la crucea roșie într-o întreprindere textilă și-i plăcuse să vadă acolo cît mai multe. Da, spusese, trebuie să le dau dreptate. Sînt curioși. Vor să vadă ceva la noi, iar noi avem ce le arăta.

Se opri să-și tragă sufletul. Se uită roată prin atelier, ca și cum ar fi vrut să vadă ce se mai întîmplă și privirea i se încîlci cu cea a Maricicăi din banda trei. Rîdea Maricica asta cu gura pînă la urechi și se uita la ea. Du-te-ncolo, tu ți-ai găsit să mă bîrfești, tu care te știe toată lumea ce-ți poate pielea? Tocmai tu ți-ai găsit să rîzi de mine, tocmai tu, blestemato... Geta muie cîrpa, apoi o stoarse de simți cum i se rup mușchii de la mîini. Enervată, reluă spălatul.

Auzi tu, cine și-a găsit să mă bîrfească? ... Și cu cine, tocmai cu Vivi, fata aia pe care o laudă toți. Pe aia o credeam fată mai serioasă, dar cine știe ce-i poate capul... Că doar stă lîngă Maricica și se pare că-s prietene bune. Cum s-a întîmplat și cu Liliana, aia din banda unu, că ziceai că ea e cea mai cinstită femeie din lume și ea se întîlnea cu unul și cu altul, fără să știe bărbatu-său nimic... Dar bine i-a făcut săracul om c-a lăsat-o. Se strică una de la alta. Cum face una

o prostie, trebuie s-o facă și aialaltă, că altfel nu-i sănătoasă !

— Geto, mai repede, că vine ! — se auzi atenționată.

Tresări. Parcă adormise cu mâinile pe teu. În față linoleumul aproape că se zvîntase. Porni iar cu spălatul.

Gata ! S-a săturat. Trebuie să facă ceva și să-și schimbe munca. E prea multă monotonie. Astea din bandă, nu le întrebă nimeni nimic. Tot ce contează, e să-și facă planul. Pe cînd ea este în permanență hărțuită. Spală, spală, mătură și spală, același lucru în fiecare zi. Se opri brusc.

— Ce faci, dom'le, numai ce-am spălat ? !
— strigă ea și privi spre cel care îndrăznise să calce pe dalele proaspăt spălate.

Înghetă cu teul în aer. Dar numai pentru o fracțiune de secundă, fiindcă imediat simți în cealaltă mină ceva umed și rece. Privi instinctiv în jos și atunci, dezmeticindu-se, își dădu seama că prinsese acea parte a teului cu cîrpa de spălat. Singurul lucru pe care-l mai putuse face în acele momente fusese să strîngă lemnul la piept și să-și îndrepte spinarea. Însă privirea nu și-o putu ridica. Nu de teamă. Ci de rușine. Își ghicise poziția ridicolă. O caricatură de soldat dînd onorul superiorului. Obrajii îi ardeau. Șeful era în fața ei. Și lîngă dumnealui, oaspetele care surise îngăduitor și porni mai departe.

Clipe-ntregi Geta crezu că-și pierduse orice greutate, căci se simți plutind pe undeva pe sus, foarte aproape de tavan. Fetele, șeful, oaspetele, erau acolo jos, sub ea și-i urmăreau zborul. Apoi totul se întunecă, nu mai auzi decît un bîzîit continuu, enervant și nu văzu decît mii de puncte și cerculețe de toate culorile plutind haotic într-un cadru bidimensional. Un val de căldură îi năpădi rapid picioa-

rele, mijlocul, mîinile, capul, de parcă o forță nevăzută o împingea într-un bazin cu apă termală. Pe urmă termină de spălat culoarul, fără să-și dea seama cum. Nu sesiză nici cînd se făcu ora plecării, nici cum ajunsese acasă.

Zăcu toată ziua cocotată în virful patului. Gîndurile i se păzură străine, sălbatice, alunecoase. Nu reușea deloc să le adune. Doar înspre seară se mai liniști și atunci recapitulă de cîteva ori tot ce-și putu aduce amînte că se întîmplase pînă la incident. Se îngrozî. Concluziile despre propria-i faptă nu erau nicidecum în favoarea ei. Doar un singur lucru îi mai rămînea de făcut : să părăsească întreprinderea. Dacă i-ar fi spus altcineva acest lucru s-ar fi infuriat, dar așa concluzia îi aparținea.

Nu era sperioasă. Nu se intimidă ușor însă, oricum, nu avea decît o banală funcție de femeie de serviciu și cu toate acestea îndrăznise să ridice teul asupra domnului acela. Oare cine să fi fost ? Un oarecare nu fusese, fiindcă altfel șeful nu l-ar fi întîmpinat atît de speriat. La acest din urmă gînd, Geta își simți creierul blocat. Nu mai avea nici o șansă. Poate că la ora asta i-au și desfăcut contractul de muncă. Oaspetele nu putuse fi altul decît noul director. Iar despre noul director auzise că ar fi din cale-afară de aspru, nu iartă nimic și pedepsește cu exagerare. Ori, dacă nu-i chiar așa cum se vorbește, evident, lumea întotdeauna mai înflorește, ceva tot e adevărat, pentru că povestea fumului care nu se îțește fără foc este fără doar și poate valabilă.

Și totuși, poate ar mai fi o șansă. Dacă într-adevăr individul a fost noul director, s-ar putea duce la el în audiență. Îi va explica motivul care a silit-o să ridice teul și că, dacă a făcut-o, n-a făcut-o deloc intenționat.

Un director e băiat deștept și trebuie să înțeleagă totul, că altfel nu-i bun nici de șef de atelier. Evident, o speranță și nimic mai mult. Dacă ridicase teul, fir-ar să fie de teu, nu-l lovise, nu-l omorise. Dar lasă, n-au decît să o dea afară. Așa o să scape de mătură, de spălat, de culoarul acela blestemat, o să scape de șeful ei și de fetele din atelier. Că s-a săturat de atita birfă. Femeile sînt din cale-afară de rele. Ea, ca femeie, recunoaște oricînd acest adevăr.

Se revăzu ridicînd lemnul, revăzu și zîmbetul oaspetelui. Parcă șefilor le e frică să și zîmbească cu adevărat că, sărmanul, abia își mișcase buzele. Dar poate că oaspetele apreciasse curățenia culoarului. Și totuși, cum nu i-o fi fost milă să-i calce munca în picioare? Se sculă din pat și trase sertarul unui dulăpior. Scoase de acolo un pachet de Snagov, îl uitase Nelu cînd fusese ultima dată pe la ea — azi cum de nu vine?, sau vine numai cînd are poftă de dragoste — și-și aprinse o țigară. Trase cu sete cîteva fumuri unul după altul și începu să tușească.

Nu-i nimic. Dacă o dau afară, n-au decît. Va putea merge liniștită cu Nelu pe „Semenic“.

Se duse în bucătărie, luă o sticlă de coniac aproape plină, îi scoase dopul și trase cîteva înghițituri. Se așeză pe un scaun, fiindcă simți cum i se înmoaie picioarele. Nu s-a mai îmbătat de mult. Acum avea un motiv serios. Și totuși, de ce s-o dea afară? Ce făcuse atît de rău? Va face contestație. Va reclama. Duse iar sticla la gură. Încet-încet coniacul i se cuibări în mădular. Privi sticla, apoi o puse la loc. Coniacul avea gust rău. Se înapoie în cameră și se cocoță iar în pat. Capul i se părea grozav de greu și fu nevoită să și-l așeze pe pernă. Și așa adormi.

Se trezi pe la cinci dimineța. Stomacul îi luase parcă foc. Bău pe nerăsuflăte o cană cu apă rece. Avea cearcăne la ochi. Chipul din oglindă îi apărură îmbătrînit cu zece ani. Nu era ea, Geta. Geta arăta mult mai frumoasă și mult mai tînără. Se întristă. Ea era Geta cea din oglindă. N-ar fi trebuit să se îmbete. Dar ce sens aveau acum regretele? Își dădu cu apă peste față. Apoi își frecă fața cu prosopul, pînă începură obrajii să-i ardă și atunci chipul din oglindă i se păru mai frumos. Va avea o zi grea. Însă nu-și mai făcea probleme. Se simțea pregătită pentru orice surpriză.

Cînd ajunse la întreprindere, în atelier, o zări pe bătrînă moțîind ca de obicei. Nu-i spusese nimic. Nici măcar „bună dimineța“. N-avea poftă de vorbă.

— Te dau ăstia afară! — nu se putu abține cealaltă. Eu n-am văzut nimic, dar spun-neau fetele că l-ai lovit!

— Da, l-am lovit că l-au dus cu salvarea! — răspunse ea în doi peri, cu jumătate de glas, fără s-o privească.

Pe urmă luă mătura și se apucă de treabă. Simți o durere violentă în podul palmei. Atît îi mai lipsea. Mătura era nouă, coada nu-i fusese bine șlefuită și se văzu nevoită să-și scoată din palmă o așchie măruntă. O scoase fără să bombăne, fără să înjure. Apoi se reapucă de lucru, ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic.

— Ce făcuși, Geto? Îi dăduși cu mătura în cap? — se auzi întrebată. Bine l-ai mai primit pe noul director!

Nu-i dădu fetei nici o atenție. Continuă să măture. Aștepta să vină șeful. Să afle rezultatul. Să știe ce urmează pentru ea.

Termină de măturat. Nu avea chef să măi spele. Ura culoarul. Chiar dacă nu-i făcuse

nimic. Însă culoarul era pentru ea pricina tuturor gândurilor negre de ieri și de azi.

Se așază pe scaunul din fața biroului. N-are decît să vină și să o găsească acolo. Acum nu mai contează. Dacă, printr-o minune, se întîmplă să n-o dea afară, va pleca ea singură, de bunăvoie. Dar atunci de ce mai stă să aștepte răspunsul? Vru să se ridice, însă în clipa aceea apăru șeful. Nu-l privi.

— Bună dimineața! — îi spuse doar.

El îi răspunse. Îl simți cum își îmbracă halatul și cum se așază pe scaun, în spatele biroului.

„Hai, spune-mi, ce mai aștepti!“ — țipă Geta, dar numai în gînd. Omul acesta nu-i făcuse nimic. La fel ca și culoarul. Și totuși, de ce o chinuie acum și nu-i spune nimic?

— Geto...

— Știu, îl întrerupse, nelăsîndu-l să-și ducă gîndul pînă la capăt. Oricum, voiam să plec de aici...

Omul nu se uită la ea. Se uită prin ea, înghiți în sec, își privi ceasul, apoi puse mîna pe telefon.

— La zece fix te prezinți la noul director.

Culoarul se zvîntase. Bătrîna își puse teul după dulap, acolo, lîngă celălalt, cel rămas fără stăpîn. Pe urmă se așază greoaie la locul ei, își lepădă baticul și începu să se pieptene îndelung. „Nu m-aș fi așteptat chiar de la ea!“ — își zise. Pieptenul i se agăță de un nod și-i smulse cîteva fire de păr cărunt. Le luă, le răsuci după deget și le așază pe masă. Ochii i se umeziră. „Nu, nu“ — clătină din cap. „Chiar Geta... Acum că au trimis-o la cursul ăla de calificare și-o să lucreze la bandă... Tocmai ea să-mi arunce pe jos cotorul ăsta de măr, nu, nu...“

ALISA, VINTUL

Seara se lăsase grea și irevocabilă. Mirosind a tămîie, același vînt suierînd printre ace de brad. Cărare lăptoasă pe cer, ca într-o poză de la facerea lumii.

„Alisa mergea înaintea mea. Îi auzeam răsufierea greoaie, neobișnuită cu astfel de eforturi și din cînd în cînd se oprea ca sufocată, de parcă încerca să răsufle prin filtrul înfundat al unei măști de gaze. Însă tăcea, vrînd vizibil să-mi demonstreze o condiție fizică ieșită din comun, deși era foarte slabă; știam că voia să-mi distragă atenția, intuia că eu știu și asta o întărita cel mai mult. La un moment dat m-am oprit, am scos sticla de votcă și am tras cîteva înghițituri. Damful de alcool îmi ieși pe nas și-mi smulse o repriză de tuse violentă, cu lacrimi. N-ar fi trebuit să beau, alcoolul este cel mai mare dușman al celui care urcă muntele, însă am făcut-o mînat de ceva nedefinit, ascuns undeva adînc în mine. Nesiguranța, bilbiiala, incertitudinile mă pîndeau la fiecare pas ca pe o pradă nu numai potențială, ci deja sigură, așteptînd doar clipa în care să mă înhațe.“

Zgomote „civilizate“ dinspre valea înecată în negură. Luminițe pilpîind miste-

rioase. Cite un lătrat profund devenit bornă kilometrică într-un spațiu invizibil. Întuneric pe întuneric, stîncile desenate vag pe boltă ascundeau marginea de sus a Grădinii. Grădina Zînelor. Magică și greu accesibilă. Alisa! Alisa, una cu vîntul! Alisa veșnică!

„Petrecuserăm o noapte agitată, învăluită în întuneric, în valuri de fum și discuții contradictorii, pe teme absolut lipsite de orice importanță, cu acuzații sterile de fiecare parte. Pe la prînz, cînd au ajuns și ceilalți la refugiu, noi doi încheiaserăm deja o pace fragilă, dar suficientă pentru a nu-i irita pe cei din jur. Nu ne-a spus nimeni nimic și, dacă au tăcut, au făcut-o mai mult pentru liniștea lor. Ore-ntregi n-am schimbat cu Alisa nici o altă vorbă. Însă ne ghiceam unul pe celălalt plini de tensiune, gata să explodăm la cea mai mică scînteie.“

Cineva aruncă pe foc o creangă de brad și cetina se aprinse zgomotos, ca un joc de artificii. Snopul de lumină al unei lanterne scormoni cîteva secunde printre trunchiurile brazilor.

— Cine spune basmul cu cele trei păstorite?

De fiecare dată cînd veneau aici, în prima seară de la sosire cineva trebuia să spună celorlalți basmul. Acum însă nu voia nimeni. Tăceau stînd aproape de foc. Chirciți, cu pături pe spate. Momente de închidere în sine. Ușor balans între supunere și sfidare față de o anumită stare fizică proprie fiecăruia. Un fel de regrete ușoare după un confort urban bolnăvicios. Cineva căscă zgomotos, prelung, teatral pînă la urmă, dînd tonul la retragerea în adăpostul nu tocmai comod al refugiului. Somnul veni cu greu. Rămas aprins, focul se ridică de cîteva ori

deasupra pămîntului, luminînd poiana, înghițind nesățios bucățile de lemn și prăbușindu-se în cele din urmă sub cenușă. Hainele erau încă umede, iar nodurile bîrnelor nu prea bine ascunse de cîteva brațe de fin deja măcinat. Un vînt puternic, iscat din senin. Sufletul Alisei. O furtună furioasă cu blitz-uri și tunete îndelung plimbate prin văi. Toate chinură întunericul și noaptea și băieții. Octavian o visă pe Alisa cu fața slab conturată, tot mai pierdută printre amintiri.

Dimineața se sculară gemînd. Tremurau schimonosindu-se unul la altul. Tăcuți. Încercănați. Ceața grea limitase lumea lor la un cerc de cîteva zeci de metri. Virfurile brazilor se închinau muntelui, legănate de sufletul Alisei. Grădina Zînelor era undeva acolo, sus, ascunsă în laptele ceții. Blesmată.

Aprinseră focul. Somnul și oboseala dispărură, discrete, laolaltă cu ceața. Cerul înflori violent de albastru. Cineva blestemă culcușul incomod. Octavian începu să cioplească un trunchi de brad, încercînd să-i dea un profil pătrat. La un moment dat se opri, privi spre Grădina Zînelor, mai dădu de cîteva ori cu toporul de-a lungul trunchiului, apoi renunță. Ceilalți îl priviră ușor nedumeriți, ușor contrariați, încercînd parcă să înțeleagă ce anume se petrecea în sufletul lui. Un timp le înfruntă stoic privirile întrebătoare, după care își plecă ochii spre foc.

— N-are nici un sens. Alisa n-a crezut decît în om.

Înfipse cu sete tăișul toporului în lemnul moale și tăcu. Nu era convins de ceea ce afirmase mai înainte. Cum nu credea nici în legenda celor trei păstorite care, la

fel ca și Alisa, dispăruseră fără urmă printre stîncile din Grădina Zînelor.

— Hai, bătrîne, drumul e lung și pînă diseară trebuie să ajungem și înapoi, la cabană. Nu mai vreau să-mi rup oasele în nenorocita asta de hardughie.

Întîi privi petele de un galben-verzui, parcă aruncate prin stîncăria ademenitoare a Grădinii. Prin cotloanele ferite de soare scînteiau vag umbre de zăpadă. Își aruncă rucsacul în spate și o luă în urma celorlalți.

Din loc în loc, cărarea era tăiată de cîte-o limbă de apă ce se strecura anevoios printre pietre și brazi. Nu-i plăcuseră niciodată pădurile de brazi. Erau reci, triste, cu solul de la rădăcini acoperit cu ace uscate. Erau egoiste și seci și de ele fugeau pînă și păsările cerului.

— Să nu uităm să ne luăm niște apă.

Era profesorul Lazea, oprit chiar în fața lui. Nu-l observase. Aproape să dea peste el.

Merseră un timp unul în urma celuilalt. Fără a-și aduna în vreun fel bucățile de gînduri risipite prin minte. Fără să încerce să le polarizeze, să le dea vreo nuanță și să le exprime. Băieții erau undeva în față, abia auzindu-se, chiuind din cînd în cînd, de parcă se hîrjoneau cu muntele impasibil de dinaintea lor. Oricum, șuierul de gheață al brazilor înăbușea totul, încercînd să reducă la tăcere tot ceea ce nu era de piatră. Trunchiurile drepte, zvelte, lipsite de orice fanterie și împovărate de milioane de ace verzi plîngeau ca ochii unor ciini bolnăvicioși, mirosind a tîmîie și conservatorism, legănîndu-se întruna sub povara unui vînt nesfîrșit.

Vîntul, sufletul Alisei !

„La un moment dat ea s-a ridicat și a plecat. N-am întrebat-o unde. Știam că alt-

fel ar fi explodat. Știam că în astfel de momente nu trebuia nici s-o ating, nici să-i vorbesc. Nu s-ar fi întîmplat nimic, dacă nu m-aș fi opus de la bun început escaladării Grădinii Zînelor. De aici a pornit totul. M-a acuzat de egoism. De ce noi, bărbații, ne credem întotdeauna mai grozavi? Nu s-a înapoiat nici după o oră. Eu nu-mi găseam locul. Și deodată am auzit-o chiuind de undeva de sus. Am privit muntele. I-am zărit rochia albă fluturînd în Grădina Zînelor. Și ele au fost îmbrăcate în alb, cele trei păstorite... Ultima imagine. Ultima imagine cu ea. Un an de zile. Cum a trecut un an de zile...“

Profesorul se opri din nou, privind către Grădină. Apoi se întoarse întrebător către el. Octavian înțelese. Dar nu răspunse imediat. Gîndul care-l chinase toată noaptea prinsese dintr-o dată forme clare tocmai la profesor.

— Dar băieții ?

— Băieții știu. Ar fi vrut să vină și ei, dar n-avea nici un sens.

Pe la capătul pădurii cărarea se înecă undeva în pîrîul ce se prăvălea din susul muntelui. Își umplură sticlele cu lichidul viu, rece. Octavian privi spre Grădină. Ca și profesorul, mai înainte. Grădina nu plecase. Era tot acolo, sus, acolo unde o știa, așteptîndu-l provocatoare, afișînd veșnicul aer de invincibilitate. Iar din fundal, pleoapa uriașă de cer albastru îi completa cumva ostentativ marea sălbatică.

Porniră iar. Urcau greu, poticnindu-se la fiecare pas printr-o albie săpată de torenții de primăvară. Grohotișul aluneca sub picioarele lor. Cîte-un bolovan scăpa la vale, stîrnind alți bolovani. O ploaie de pietre, cu izbituri seci, amplificate de malurile abrupte.

„Lupii? Există. Și totuși, i-am fi găsit măcar hainele. N-a lăsat nici o urmă. A plecat ca și cum nici n-ar fi existat. Bătrînii ciobani spun că nici din păstorite nu s-a mai găsit nimic. Nimic.“

Se cutremură. Vîntul bătea tăios din față, făcînd urcușul mai greu. Profesorul pășea tăcut. Ocoliră cîteva stînci inaccesibile. Ajunseră la un platou mărunț. Patul Doamnei. Un covor uriaș de mușchi și licheni. În care piciorul ți se înfunda pînă la glezne. Octavian căută Grădina. Acum o ura mai mult ca nicicînd.

„Nu urcați, băieți, la Grădină, fără echipament. Dar cine asculta de sfaturile cabanierului? Doar teama ne mai oprea. Oare unde ar fi putut să cadă?“

Își lepădară rucsacurile și le adăpostiră sub o lespede. Profesorul era hotărît să urce. Fără echipament. Ezită, dar numai cîteva clipe, vrînd parcă să se convingă de intențiile vîntului. Apoi căută din ochi drumul cel mai ușor. Dacă spre Grădină era vreun drum ușor.

— Rămii aici, pînă ajung eu sus.

Octavian se supuse în tăcere. Îl urmări pe celălalt cum începe să se cațere prudent. Sub ei se căsca, infometat, abisul. Un pas greșit și profesorul Lazea țipă scurt, speriat; de sub picioarele lui porni o avalanșă de pietre. Reuși totuși să se prindă de un colț bine prins în perete și-și continuă drumul. Octavian îl urmă.

— Nu, nu se poate!

Privi mirat spre celălalt. Nu-i strigase lui. Stătea acolo, sus, călare pe spinarea unei stînci și privea înmărmurit ceva ascuns dincolo de creastă. Pe urmă, brusc, începu să coboare, uitînd parcă de orice prudență. Își dădea drumul de pe un colț de stîncă pe altul, fără să mai verifice cu piciorul soli-

ditatea lor. Trecu pe lingă Octavian fără să scoată vreun cuvînt. Reuși să-i surprindă ochii. Avea privirea încercată de groază.

Se uită iar în sus. Nu se zărea nimic deosebit. Cenușul stîncilor, peticul de iarbă și cerul. Încercă să suridă nepăsător. O pală de vînt îi tăie răsufllarea. Simți un gol sub piciorul stîng și auzi imediat ploaia de pietre și ecoul din abis. Își agătă privirea de ceea ce era deasupra lui. Mai mult pentru a afla cît mai avea de urcat. O filfiire de alb ca o părere. Atît și nimic mai mult. Nu mai avea cine știe ce pînă sus. Doi-trei metri.

Din nou, filfiirea. Poate era din cauza înălțimii. Sau a oboselii, gîndi. Poate ar fi trebuit să-l întrebe pe Lazea ce a văzut. Oare ce-o face acesta acum? Vru să privească în jos, dar se răzgîndi. Încă un metru. Era sus, pe creasta ce înconjura Grădina. Pentru întia oară.

Ceva alb, dincolo, în partea de sus.

— Alisa!

I se blocară toate gîndurile. Se repezi spre ea. Căzu și-și zdreli genunchii. Se ridică icnind. Unde este Alisa? N-o mai vedea. Poate s-a ascuns. Dădu cu mîna într-un petic de zăpadă. Răcoarea ei îl arse. O revăzu pe Alisa. Stătea cățărata pe stînci și-i zîmbea. Și-i întindea mîna. Nu, ea voia să-l oprească. Dispăru din nou. Octavian se lăsă în genunchi. Alisa reapăru. Trebuia să ajungă la ea. Trebuia. La cine? Ea nu mai era acolo. Ajunse la stîncă pe care stătuse ea mai înainte. Ba, iat-o, era aici! Aproape că-i auzea bătăile inimii.

— Nu trebuia să vii.

Era vocea ei. O auzise prea clar, ca să fie un vis. Nălucire.

— Nu trebuia să vii.

Vocea ei caldă, catifelată, răscolitoare.
Realitate.

— Nu trebuia să vii.

Întinse mâna să o prindă, însă dădu de gol.
Se auzi un vuiet, apoi tunetul unei avalanșe
de pietre și ecoul lor în abis.

— Nu !

Își apăsă pleoapele. Fusese doar o închi-
puire. Alisa a murit de mult. De un an. Era
de vină vântul, care mereu îi șoptea numele.
Aici o văzuse și atunci, ultima dată. Exact aici.

Trebuia să coboare. Profesorul îl aștepta
acolo, jos. Privi în prăpastia de dincolo de
Grădină. Ca pentru a-și alunga și ultimele
închipuiri. Abia își înăbuși un strigăt de ui-
mire amestecată cu groază. Puțin mai în jos,
prinse de stânci, filfiiuau trei rochii albe, cu
luciri mătăsoase.

CASTELUL

Naga merge în față, fiindcă e mai înalt și
mai puternic și-i place să meargă în față. Nu
ne-am bătut niciodată, dar eu știu că el este
mai puternic, căci are mâinile mai lungi decît
ale mele și asta o știe și el. Eu am pantaloni
scurți. El nu are, pentru că se crede băiat
mare și băieților mari le e rușine să umble cu
pantaloni scurți. Însă știu că are un șort negru,
fiindcă ieri am făcut amîndoi baie la Puțul.
E o groapă mare și adîncă, cu două picioare
de pod uriașe din piatră de munte. Înainte de
război, peste Puțul fusese un pod de cale fe-
rată, iar pe vremuri pe sub pod trecea un braț
al Mureșului. Noi,ăștia mici, n-am văzut nici
podul, nici apa curgînd pe sub el. Noi ne-am
născut mai alaltăieri. Se zice că în Puțul sînt
virtejuri și acolo s-au înecat și înotători gro-
zavi. Eu n-am simțit nici un virtej. Că ieri am
trecut Puțulul înot, însoțit de Naga. L-am tre-
cut pentru prima dată. Între picioarele de pod,
unde e mai larg și mai adînc. Naga știe să
înoate mai bine și de aceea am îndrăznit să-l
trec împreună cu el. Apoi, după ce ne-am us-
cat, ne-am dus acasă, pe drumurile cele mai
pline de praf. Ca să ne murdărim. Deoarece,
după baie, dacă trage mama cu unghia pe

mîna ta, rămîne o dîră albă și atunci ghicește că ai fost la baie și o încasezi.

Naga merge în față și ramurile uscate pocnesc sub picioarele lui. Mergem în obișnuita noastră expediție de-a lungul bălții, pe malul dinspre gară. Căutăm cutii goale de chibrituri, monede, tichete de călătorie cu trenul și ce se mai găsește. Că toate mărunțișurile își află o trebuință.

Soarele ne arde spinările goale. Vîntul de-abia se încumetă să stîrnească trestia. Miroase a ceapă stricată. A baltă și motorină încinsă, de la traverse. Nu se vede niçi un om. Nici la centrul de achiziții legume și fructe nu e nimeni.

Naga se oprește și se apleacă. Mi-aruncă peste cap o cutie de chibrituri. O ridic. Miroase urît, dar o pun în buzunarul pantalonilor mei bleumarin. Îmi lipsește din colecție.

— Naga, știi că dacă ai o sută de cutii în colecție și mergi la poștă, ăia îți dau o minge de fotbal din aia faină, cu cameră de cauciuc care se umflă cu pompa ?

Naga nu-mi răspunde. Nu pricep ce mi-a venit cu mingea de fotbal ! Nu-mi place fotbalul. Cînd eram mic, de multe ori am luat bătaie pentru fotbal. Locuiam la bunici, în celălalt capăt al satului. Adică în Satu-Nou. Fiind mai mic, cei mari mă puneau mereu în poartă. Iar mingea era, așa, cît un măr și niciodată nu reușeam să o prind.

— Zece lei, uite zece lei !

N-am observat cînd s-a oprit Naga. Cîntă și netezește o hîrtie de zece lei. Mie parcă mi s-a rupt ceva în cap. De ce nu mi-o fi picat mie norocul ăsta ? Cîte nu poți cumpăra cu zece lei ! Sau îi schimbi pe monede de cinci bani și joci americana, pînă te saturi. Pe ciment e mai frumos. Atunci se adună multe monede. Pe pămînt umed joci cînd ai monede

puține. E drept, jocul e mai lung, însă dacă ai mîna sigură, ai și noroc. Eu n-am noroc nici dacă joc pe pămînt umed.

Naga a mai găsit un ban de un leu. Aici este cap de linie și cei care mătură trenul aruncă gunoaiile pe malul bălții. De aceea miroase așa de urît.

— Am noroc, am noroc ! — se bucură Naga.

Și rupe un vîrf de trestie mai fragedă și-l aruncă în sus. Vîrful de trestie zboară ca o săgeată peste apa neagră și cade pe malul celălalt.

Aveai noroc, Naga. Întotdeauna. Dar nu știai care-i norocul meu. Sau, poate, nenorocul. Fiindcă puteam să ghicesc. Ții minte atunci, cînd stăteam la mine acasă, în bucătărie ? Afară era tare cald și fratele meu mai mic tot arunca cu mingea pe acoperișul casei. Apoi o aștepta să se rostogolească jos, ca să o prindă și să rîdă fericit. Ți-am zis la un moment dat : „Acum o să-i cadă în cap !” Și fratele meu a aruncat mingea și i-a căzut în cap. Ții minte ?

Soarele arde tot mai tare și balta miroase din ce în ce mai urît. Naga scoate din buzunar o praștie cu verigi nichelate și „gume de lapte”, ia o pietricică de lingă o traversă și trage după un cîrd de gîște.

— Nu mai da, că omori vreuna !

Naga rîde și o ia la fugă. Ghicesc unde fuge. Mă reped și eu după el. Ne urcăm amîndoi în castel. Adică pe niște scînduri prinse pe ramurile groase ale unei sălcii stufoase. Naga nu poate inventa jocuri noi, așa cum fac eu, și de aceea nu-i place castelul. Asta o știi foarte bine. Ideea cu castelul a fost a mea și el m-a învidiat.

Naga, niciodată nu ți-a convenit cînd îmi trăsnea vreo idee. Dar încercai și tu să ai idei.

Chiar dacă unele îmi displăceau. Primăvara mă luai în expediții, pe dig. La vânătoare de șerpi. Tie nu-ți era frică de ei. Ba îi luai și în mână și ei ți se încolăceau pe după braț. Eu mă cutremuram de groază și atunci, ca să mă înspăimînti și mai mult sau ca să fii mai grozav decît mine, te făceai că-mi arunci șarpele pe piept. Săream înapoi, nu chiar de frică, ci de scîrbă. Tu strigai, rîzînd superior : „Ești fricos ca o fată !“

Căutam amîndoi cîte un băț cu crăcan la un capăt, aveam cu noi cuțite mari de bucătărie și porneam pe dig. Era timpul cînd ies șerpii la loc descoperit și se încălzesc la soare. Îi puteai zări de departe. Nu apucau nici să se dezmeticească, că se și trezeau zdrobiți de bețe. Tu tot căutai unul mai mare, să-i iei pielea și să-ți faci o curea la blugii pe care ți i-a adus sora ta, Adela, de la oraș. Nu țin minte să fi găsit vreunul.

În urma noastră rămîneau zeci de șerpi zdrobiți. Erau mulți șerpi. Veneau din cubic, locul acela de lingă dig plin de tufișuri și ochiuri de apă ascunse. Cîteodată apărea în fața noastră cîte-un soldat călare și atunci ni se făcea inima cît un purice. Ne era frică să nu ne ducă la pichet. Dar soldatul trecea aproape nepăsător pe lingă noi, ne zîmbea și se gîndea în continuare la ale lui. Știam că pe dig, pe unde a trecut soldatul cu calul lui, nu vom mai găsi șerpi și atunci coboram în cubic. În lumea lor. Iarba era crescută, iar frunzele fragede de pe tufe adînceau și mai mult misterul. Tufișuri de nepătruns. Porumbe și măceși și salcîmi. Cu țepi peste tot. Și pe tulpinile plantelor agățătoare, care mi se încolăceau pe glezne. Eram plini de zgîrieturi, dar suportam cu tărie.

Tu mergeai un timp în fața mea. Din cînd în cînd ne opream. Auzeam cum fisie

iarba în jurul nostru. Atunci, ca să nu zic că ești băiat rău, mă lăsați pe mine în față. Dar mai mult pentru ca să deschid eu drumul, prin junglă. Recunosc, mi-era frică, însă o luam în față, bărbătește, răcnind și lovind cu bățul peste tot. Și numai rar ieșeau și reușeam să mai omorîm cîte unul.

De aici din castel se vede totul. La început i-am zis „observator“, așa cum au grănicerii dincolo de dig. De aici vedem gara. Jos e sala de așteptare și „șeful gării“. Sus, la etaj, stă nevasta șefului de gară. În sala de așteptare miroase a țigări și a motorină. Se găsește acolo o sobă de lemne, rotundă și înaltă, cu fel și fel de basoreliefuri pe ea. Apoi o grămadă de afișe colorate, murdărite de muște. Ca hîrtia de perete, pe care o are bunica într-o bucătărie mică în spatele casei, unde fierbe cartofi mărunți, morcovi și dovleci pentru porci.

În fața gării sînt niște castani înalți, plini de vrăbii. Toamna adunăm castane coapte pentru dat cu praștia. Castani mai sînt și în fața magazinului universal. Cînd s-a făcut fundația la magazin, oamenii au găsit tot felul de monede, oase și cioburi. Le-au dat lui Franț, farmacistul. Lui Franț i-am dus și eu o dată o pungă de nailon plină cu bani vechi și nevastă-sa mi-a dat o jumătate de pachetel de glucoză și bomboane de mătase. Apoi castani mai sînt pe drumul cimitirului ortodox și în fața bisericilor. Avem în sat patru biserici. Trei ortodoxe, din care două pentru români și una pentru sîrbi. A patra este catolică. Pentru nemți și unguri. Popa nemțesc repară ceasuri de mînă, de masă și de perete. Biserica catolică este foarte mare și o vezi de la zece kilometri. Se spune că sub ea sînt niște tunele, care duc pe sub Mureș și că, pe vremuri, aici a fost o mare cetate și o episcopie. În față are

o verigă mai groasă decât mina lui Naga. Cică de veriga aia și-ar fi legat Gheorghe Doja calul. Se spune că cineva ar fi încercat să o tragă afară cu tractorul și n-a reușit. Șenilele mașinării se învîrteau în gol și veriga tot n-a ieșit.

Cînd e timpul să apară vreun tren de persoane sau un marfar, de la „șeful gării“ iese uica Ică acarul și se duce să schimbe macazul. Apoi stă în poziție de drepti lingă cușca lui, cu un steguleț galben, murdar, în mînă, pînă ce trece trenul. Uica Ică e roșu la față și lumea vorbește că bea mult. Și are o bicicletă de la nemți, din timpul războiului.

De aici, din castel, se văd magaziiile Centrului de achiziții și stivele uriașe de lădițe din lemn. Acum nu se zărește nici un om, dar peste două săptămîni începe culesul piersicilor și atunci vin o grămadă de remorci pline cu piersici încă verzi. Sau cu roșii. Aproape tot verzi. Ca să nu se strice. Se coc pe drum. Mai vin mulți oameni cu cărucioare. Tot cu roșii. Unii au grădini pline cu așa ceva. Au și pompe, cu care trag apa. Și mătușă-mea are grădina plină cu roșii și o pompă. Dar mie nu-mi plac roșiile ei. Îmi plac ale bunicii, că ea are puține și bune. Lui Naga nu-i plac merele. Dar o dată, într-o seară tîrziu, m-a luat și pe mine cu el. Ne-am dus cu bicicletele. Am adus fiecare cîte un sac. Altă dată am fost după trifoi. Livezile cu mere și piersici sînt în Hadă, între dig și Mureș. Știu unde sînt merele cele mai faine. Și foarte mari. Lîngă vilă. Vila e o casă mare și frumoasă unde, se spune, beau oamenii mari. Dar noi n-am găsit niciodată pe nimeni. Noi mergeam iarna. Și cînd a fost și cînd n-a fost zăpadă. Mergeam după trestie și după mere. Că mai rămîn mere în vîrfurile pomilor. Unele verzi. Altele așa de coapte, că ți se topesc în gură. Pe vreme de iarnă, vila are

obloane la geamuri și ușile încuiate. Dar trestia e foarte bună pentru undițe.

— Uite acolo! — șoptește Naga și-mi arată o magazie.

Dau o ramură de salcie la o parte și mă uit într-acolo. Văd doi oameni care se țin așa cum ne încheștăm noi la trîntă. La trîntă eu sînt tot atît de puternic ca și Naga. Am un unchi, frate de-al mamei, care m-a învățat să fac nod cu mîinile. Naga nu știe secretul și cred că de asta l-am învins de cîteva ori.

— Se sărută! — rîde Naga pe înfundate.

Lîngă magazie stau un bărbat și o femeie. Rîd și eu. N-am văzut niciodată de aproape cum se sărută un bărbat cu o femeie. Numai în filmele cu Winettou și cu indienii. Dar acolo era în film. Colegul nostru de clasă, Trandafir, merge aproape în fiecare seară la film. E mai înalt decât Naga și spune că are optsprezece ani. Avem un cinematograf mare, cum sînt cele de la oraș. În spate, după cei doi stîlpi, mai sînt vreo șase rînduri de scaune. Acolo l-am văzut pe Trandafir cum se săruta cu o fată. El știe multe despre fete. Anul trecut, în iunie, am sărutat și eu o fată. Începuse vacanța și ne-am dus la lucru la gostat, la săpat printre piersici. Lucra acolo și o fată, cu un an mai mică decât noi. Stătea mereu cu băieții. Într-o zi m-am hîrjonit și eu cu ea. Apoi a început să plouă, tot în ziua aia, și am plecat acasă. Eu am plecat cu fata aia. Țineam sapele pe umeri și aveam picioarele goale. Mie-mi plăcea cum mă gidila noroiul cald pe la tîlpi. Ne-am hîrjonit un pic și atunci mi-am amintit de Trandafir și cum cunoaște el fetele. N-am îndrăznit să o sărut, deși voiam din tot sufletul. Pentru că toți băieții din clasă au sărutat cîte-o fată. Pînă la urmă, cînd eram aproape

de sat, între lanurile de porumb, înalte cât noi, am prins-o de umeri și am sărutat-o. Am simțit cum mă furnică pielea și parcă am început să plutesc prin aer. Însă aveam sapele tot pe umeri și ea mi-a zis că e destul. Am fost foarte fericit în ziua aceea. Dar mama n-a aflat de ce. Mi-a fost rușine să-i spun.

— Ca-n filme! — zice Naga și se catără mai sus, ca să vadă mai bine.

Cei doi nu se mai sărută. Femeia a intrat repede în magazie. Bărbatul se uită înspre noi.

— Ai mișcat salcia și ne-a văzut! — îi șoptesc lui Naga, înghețat de frică.

Niciodată n-ai apreciat gustul merelor, Naga. Nici al celor pe care le mîncam iarna la vilă. Ție-ți plăceau mai mult strugurii. Ții minte când mergeam în marile noastre expediții la grajdul acela părăsit, cu acoperișul spart? Se spunea că pe vremuri era pe acolo un sălaș. O dată am găsit în grajd un miel făcut scrum. Și ne plăcea să spargem țiglele de pe acoperiș. Aruncam în ele cu bucăți de cărămidă. A doua zi ne dureau toți mușchii. Lîngă grajd, la un kilometru mai înspre dig era o vie. Nu știi a cui. Pînă nu se culegeau strugurii, o păzea un bătrîn. Bătrînul avea o colibă din crengi și paie. Noi am nimerit chiar după culesul strugurilor. Nu-mi dau seama cine aprinsese coliba, fiindcă atunci când am ajuns la vie coliba încă mai fumega. Am găsit mulți struguri. Tu îi mîncai și mai acri. De ce nu ți-au plăcut ție merele, Naga? Ții minte cum am fugit de la vie? Singuri ne-am înfricoșat. Să nu cumva să vină cineva și să ne întrebe cine a aprins coliba.

— Măi, a luat-o înspre noi! — exclamă Naga și, dacă el spune așa, înseamnă că sîntem în primejdie.

Dacă urcă după noi, mă gîndesc eu, voi sări. Pe mal. Nu mi-e frică. Malul e destul de moale. Știi să sar de la înălțime. Am antrenament. Astă-iarnă eram tot cu Naga și tot la balta asta. Era zăpadă și apa înghețată. Ne-am strecurat printre trestii uscate, ca să ajungem la gheață bună. Ca de obicei, Naga mergea în față. Cînd am ajuns pe la mijloc, gheața a început să pîrîie. Naga a fugit repede pe celălalt mal. Eu după el. Dar, pe la trestii, pînă să trec de ele și să ajung la mal, mi-au intrat bocancii prin gheață și s-au umplut cu apă. Naga a început să ridă. „Nu-i nimic, se usucă“ — am făcut eu pe viteazul, deși mi-era tare frig iar acasă nu mă puteam duce ud, fiindcă m-ar fi bătut mama. Are mama un obicei nu prea grozav, cînd mă bate. Cu două palme peste ceafă mă face praf. Văd numai stelute, cerculețe și puncte colorate și-mi fluieră urechile. Și așa, ud, m-am dus cu Naga la baloți. Se afla, destul de departe de gară, chiar lîngă capătul liniei de cale ferată, o șiră înaltă și lungă de baloți de paie. Mi-era tare frig la picioare, însă am ajuns în vîrfurile ei înaintea lui Naga. La unul din capete era o grămadă de baloți desfăcuți și împrăștiati. Acolo saream. Zborul prin aer dura puțin, dar îmi plăcea. Prins în joc, după cîteva sărituri, n-am mai simțit frigul de la picioare. A, uitasem să spun că, imediat ce am ajuns în vîrfurile șirei, mi-am scos ciorapii și i-am stors de apă. „Hai să asediem cetatea!“ — a spus Naga. „Tu stai jos și eu arunc cu baloți peste tine!“ Mi-a plăcut atunci ideea lui Naga. Am început jocul. El rostogolea baloții de sus și eu mă feream. Însă unul a reușit să mă prindă și să mă lovească la șold. Mi-au dat lacrimile de durere și nu m-am mai jucat de-a asediatorii. Naga s-a supărat și a plecat acasă de unul singur.

Bărbatul e tot mai aproape de noi. A ajuns la primul rînd de șine. Mai are două rînduri, apoi cîțiva pași mai mari și va ajunge la salcie. Mă uit cu coada ochiului la Naga. Stă nemișcat și tace.

— Știi cine-i femeia aia ? — îl întreb.

— Nt !

— Nevastă-ta ! — chicotesc eu.

Naga ar fi vrut să rîdă și, dacă nu am fi fost în pom, ar fi rîs. Nu știu de ce mi-a venit să-i zic ce i-am zis. Dar așa fi vrut să-l fac să rîdă. Fiindcă din cauză că el a mișcat salcia ne-au văzut cei doi. Mă uit printre frunze. Bărbatul a ajuns între șine. Are pantaloni albaștri, așa cum au tractoriștii. Numai că ai lui nu sînt pătați. În picioare e încălțat cu teniși. Mai are o cămașă din aia cu pătrățele alb și roz și un basc fără paratrăsnet. Dacă ar veni acum un tren, n-ar mai putea înainta. Ca-n filme ! Noi ne-am da jos din salcie și ne-am ascunde. Miroase tare urît gunoiul de pe mal. Din cauza soarelui. Dar nu stiu de ce mi-a venit să-i zic lui Naga că femeia aia e nevasta lui. Și el mi-a zis o dată așa. Mergeam amîndoi la poștă să cumpărăm timbre pentru colecție, că eu fac colecție și am tare multe timbre acasă, și ne-am întîlnit cu o femeie grasă și șchioapă. El mi-a spus că e nevastă-mea. Tot așa m-a batjocorit pînă acasă. M-am supărat atunci pe el și n-am vorbit și nu ne-am jucat împreună pînă a treia zi. El s-a jucat cu Pața țiganul și cu Ewalt, neamțul din colț, iar eu am stat în casă și am citit o carte foarte frumoasă.

— Să scuturăm salcia, dacă se suie după noi. O să cadă în apă — îmi spune Naga și-și aranjează mai bine picioarele pe ramurile groase ale copacului.

— Să scuturi pe mă-ta ! — strigă bărbatul în cămașă cu pătrățele și cu basc pe cap, căutîndu-ne cu privirea.

De acolo, de pe ultimul rînd de șine nu ne poate vedea. Noi îl vedem foarte bine. Mă gîndesc că n-are ce să ne facă. N-am făcut nimic rău. Mai mult ne-am speriat și de aia ne este puțin frică. Sîntem copii și ne jucăm.

Anul trecut au fost inundațiile alea mari. Prin mai, cînd înfloresc salcîmii, Apa nu s-a retras multă vreme. Toată Hada era parcă o mare. A venit Mureșul aproape de dig. Să-l vedem. Că atunci cînd nu-i inundație, nu-l putem vedea, se ascunde după pomi de tot felul. Niciodată n-am văzut atît de multă apă. Numai sălașul lui Balog stătea deasupra, ca o insulă. Și păunii lui țipau toată ziua. Balog mergea acasă cu barca. Într-o zi am vrut să o luăm și să ne plimbăm cu ea. Ideea a fost a lui Naga, însă barca era legată cu lanțul de un pom de lîngă dig și avea un lacăt mare, chinezesc.

— O să ne bată ! — îmi spune Naga.

— Îl cunoști ?

— Îl cunosc.

Dacă Naga îl cunoaște înseamnă că-i un om rău. Mie parcă mi s-a pus un nod în gît. Fiindcă mi-am amintit ce zicea mama : că n-avem voie să ne jucăm la gară. Dar ea spunea de baltă. Cică acolo ne-am putea îneca.

Bărbatul începe să coboare malul. Piciorul i s-a afundat în coji uscate de ceapă. Pe mal sînt și cîteva tufe înalte de urzici. Mă gîndesc că, dacă se urzică, nu mai vine după noi.

Omul cu bască fără paratrăsnet s-a oprit și mormăie ceva. Mi se pare că înjură. Nu prea frumos. Dar ce, dacă înjuri, e ceva frumos ? Că la școală ne învață să nu înjurăm. Scuipe pe dosul palmei și se freacă.

— S-a urzicat ! — îi zic eu lui Naga, foarte bucuros.

— Ce faceți voi acolo, mă? — întreabă de jos omul care s-a urzicat.

Eu cu Naga ne uităm unul la altul și nu știm ce să spunem. Mie mi-e frică, dar cred că și lui Naga îi este frică. Omul de jos o să creadă că stăm aici, sus, ca să-l urmărim.

Anul trecut am urmărit un om. Eram amândoi la Puțul, la pescuit. Eu n-aveam permis pentru pescuit, că mama n-a vrut să-mi dea douăzeci și cinci de lei. Eu cred că nu mi-a dat, fiindcă ea crede că la pescuit mă pot îneca. Nici Naga n-avea, pentru că nici părinții lui nu i-au dat bani. Într-o zi ne-a prins Fliurcu. Fliurcu este vânător și el îi controlează pe cei care pescuiesc la Puțul dacă au sau n-au permise. Și ne-a luat undițele și a spus că să nu ne mai prindă pe acolo, dacă n-avem permise. Ne-am făcut însă alte undițe și iar ne-am dus. Se prindea pește mult și era păcat să nu prindem și noi ceva. Cum stăteam noi într-un loc mai ascuns, deodată am auzit două voci. Am scos repede undițele din apă și am fugit după niște tu-fișuri. Dacă am fi stat pe loc ne-ar fi prins Fliurcu, pentru că era el cu încă unul, pe care nu-l cunoșteam. I-am urmărit până au plecat și atunci ne-am reîntors la Puțul.

— Dați-vă jos! — strigă bărbatul.

Iarăși ne uităm unul la altul și deodată Naga începe să coboare. El a spus că-l cunoaște pe omul de lângă salcie și că e rău. Încep să cobor și eu. Naga ajunge jos. Bărbatul îl prinde de o ureche.

— Mă, voi nu știți că n-aveți voie să vă jucați aici?

Naga tace și-și pune mâna la urechea de care a fost tras. E roșu la față și când e roșu înseamnă că-l doare.

— O să te spun la tata! — zice Naga.

— Mă, mucosule! — îl ocărăște bărbatul de pe mal și-i dă cu palma peste ceafă, exact așa cum îmi dă mama mie.

Naga o ia la fugă printre șine. Eu sar din salcie și mă iau după el, ca să nu ne prindă omul. Fugim până lângă niște vagoane de marfar. Naga se întoarce și-i scoate limba. Apoi fugim din nou.

Și eu am scos limba la un om. Cu două voci în urmă. Atunci stăteam la bunica, în Satu-Nou. Când ploua, se făcea noroi și din noroi făceam cotcodăi. Luam noroiul, îl frământam bine, ca să fie ca plastelina, apoi, când ieșea cam cât o oală mai mică, cu fund subțire, scui-pam în el și-l dădeam de piatră cu gura-n jos, cât ne țineau puterile. Piatră netedă (noi îi ziceam piatră și la cărămida arsă) se găsea numai prin fața caselor și cotcodăia pocnea tare și-i sărea fundul de stropea toată casa. Vecinul bunicii avea cărămizi netede și întotdeauna acolo pocneam cotcodăile. Până într-o zi când ne-a prins și pe mine m-a tras de păr. Când am scăpat, am scos limba la el.

— Am să-l spun la tata! — suspină Naga.

Eu știu că suspină mai mult de ciudă. Fiindcă până acum nu l-a tras nimeni de urechi.

— O să-l spun că s-a sărutat cu femeia aia și o să ridă toată lumea de el. O cunosc și pe femeia aia.

Mă uit la Naga și tac. Știu că vorbește serios. Pe lângă noi trece uica Ică, acarul.

— Să nu vă mai prind pe aici, mă! — spune el și pedalează în continuare.

Bicicleta lui are roți groase. Și aici miroase a baltă, a ceapă stricată și a motorină. Soarele arde și de aia miroase totul așa de urit.

La un moment dat erai disperat, Naga.

PRIVIND PRINTR-UN CIOB DE STICLĂ

Mișa stă întins pe burtă și privește curios în peticul de apă stătută. Cu bucata de lemn pe care o ține în mână, răscolește o zdreanță verzuie de mătasea broaștei. O lume mică, însă interesantă. De-ar fi și el o broscuță, s-ar ascunde în vata asta verde și nu l-ar mai găsi nimeni. Scoate lemnul din apă. Soarele dogoritor îi coace spatele gol. Mișa privește chipul oglindit în băltoacă. De ce zice Tina că el are urechile mari? Își pipăie urechea stîngă, pentru a se convinge că nu e așa. Știe că nu e urît. Doar moș Lupu este urît și are pielea neagră și zbircită. Dar el, Mișa, e copil. Și toți copiii sînt frumoși. Bunica i-a spus că numără atîția ani, cîte degete are la o mîină plus unul de la cealaltă.

Aruncă cu pietricele, iar oglinda apei se sparge. Chipul i se urîțește și Mișa se scoală în picioare. Zvirle cu ciudă bucata de lemn în apa care-l minte. Nu mai vrea să fie broască. O ia la fugă pe drumul crăpat, stîrînd în urmă norișori albi de praf.

Soarele arde. Lui Mișa îi este grozav de sete. Pînă la urmă setea învinge teama. Se îndreaptă spre casă. O să intre încet-încet în tindă și o să bea multă apă. Mama n-o să-l

vadă și nu o să-l certe fiindcă este murdar. De-ar fi tata acasă, nu i-ar fi frică. Tata e mare și puternic și ține la el. Astă-iarnă se jucau de-a caii prin cameră. Tata făcea pe calul, iar Mișa pe călărețul. Nu l-a mai văzut de mult pe tata. Într-o zi, cînd a venit acasă de la grădiniță, tata și mama se certau. Mama îl certa pe tata, așa cum îl ceartă pe el acuma. Apoi tata a bătut-o, așa cum o să-l bată ea acuma. Pe urmă tata a plecat. Mama i-a spus că s-a dus departe, tare departe. Ce bine ar fi să se întoarcă!

Pătrunde în curtea casei, unde crește un prun, dar pomul lui nu mai are pe el decît frunze urite. Prunele le-a mîncat Mișa.

Intră în casă. În tindă se simte bine. E răcoare. Bea apă multă. Apa e rece și-i place.

Afară, soarele arde puternic. Undeva, departe, în spatele grădinii, se vede ceva negricios. Acolo, la capătul pămîntului, Mișa ghicește că ăia sînt nori și, dacă sînt negri, o să vină ploaia. Astea le știe de la tata. Tata e bun, ca și bunicul și bunica. Anul trecut bunicul i-a cumpărat un trenuleț. Mai are și acum cîteva roți de la el. Dacă ar fi tata acasă!

De ce-o fi plecat tata? Lui Mișa i-a plăcut de el și lui de Mișa. Mișa nu înțelege. Și cu el se ceartă mama, însă el nu pleacă de acasă. Cînd se joacă cu copiii, aceștia îi spun că e urît, fiindcă e orfan. Știe că orfan e un copil fără mamă sau tată. Or, el îi are pe amîndoi. Le spune că tata e plecat și că o să se întoarcă. Copiii rîd, îl fac mare mincinos și-l gonesc din jocul lor. Ce răi sînt! Tot așa de răi ca și mama.

Afară s-a răcorit. Mișa știe că va ploua, fiindcă pe acoperișul albastru sînt făpturi mari și negre, care au mîncat soarele și acum

o să înceapă să plouă. Și un om se va plimba cu căruța peste nori și va arunca scintei pe pământ. Bunica i-a povestit asta. Bunica e bună, e altfel decât mama. Oare nu s-a ascuns tata la bunica? Din ochii lui Mișa picură bobite străvezii. Poate tata-i la bunica, își zice, și nu se întoarce acasă, pentru că mama se poartă rău cu el. Ce-ar fi dacă s-ar duce și l-ar chema înapoi? O să-i spună că și pe el îl ceartă mama, dar că, atunci când or să fie doi, nu-i va mai certa, fiindcă-i va fi teamă.

Cunoaște casa unde locuiește bunica. Vântul îl împinge de la spate. A început să picure. Lui nu-i este frică de ploaie. Doar copiilor mici le e frică. Pământul uscat înghite cu sete picăturile de ploaie. Aerul miroase frumos. Ce bine ar fi să-l găsească pe tata la bunica! Ceva trece strada în goană. Mișa râde. Un om mare și fricos, care fuge de ploaie! Însă el se sperie. Ar vrea să se ascundă, dar n-are unde. Se oprește pe loc. Omul acela fricos pare-ar fi mama. Se sperie și începe să plîngă.

— Al cui ești tu, copile? Fugi acasă, că te faci ciuciulete!

Mișa se oprește din plîns. Se uită la necunoscută. Ce bine că nu-i mama! A crezut că-i ea. Pornește mai departe. Tălpile goale lipăie prin noroi. Noroiul îl gîdilă plăcut la tălpi. Citeva giște albe se bălăcesc într-un șanț. Gîscanul se repede la Mișa și el fuge, pentru că nu vrea să-l muște gîscanul.

Pe uliță nu-i nimeni. Mișa râde. Ce-o să-l mai caute mama! Așa-i trebuie, dacă-i rea cu el! Una din făpturile de sus a murit și soarele și-a aruncat bucuros razele pe pământ. Apa căzută din cer curge înspumată prin urmele roților de căruță. Ce bine ar fi să-l găsească pe tata la bunica! Și pe mămica. Le-ar da

cîte-o roată de la trenuleț. Își amintește că nu le are le el. Atunci va cere bunicii două mere și le va da cîte-un măr. Amîndoi îl vor săruta și se vor împăca. Și copiii nu-i vor mai spune că e orfan și mincinos.

Privește spre cer. Făpturile cele urîte au luat-o la goană. Soarele strălucește din nou pe acoperișul albastru. Dacă bunica n-are mere, cum o să-i împace pe tăticu și pe mămica? Da, o să-i sărute pe amîndoi și o să le promită că, dacă se împacă, el va fi cel mai cuminte băiat. O să-l roage pe tăticu să-i facă un fluier din lemn de salcie. O să meargă la grădiniță și o să se joace cu jucăriile de-acolo.

Simte că iarăși i se zbate ceva în piept. A ajuns pe ulița unde se află casa bunicilor. O ia la fugă de bucurie. În fața casei, îl vede pe tăticu. Și pe mămica, pe bunicul și pe bunica. Dar ce fac? Tăticu strigă ceva la mămica.

— Tăticulee! țipă Mișa și o ia din nou la goană.

Pe față încep să-i curgă lacrimile. Nu mai vede nimic. Se poticnește și cade. De ce se ceartă tăticu' cu mămica? Simte că-l doare o mîină. Pe braț i se prelinge un firicel roșu. Se ridică și-și șterge lacrimile.

— Tăticulee!

Dar de ce e atît de supărat? De ce pleacă și nu îl așteaptă? Îl înecă iarăși plînsul și nu mai poate să răsufle.

— Tăticulee, așteaptă-mă!

Dar tăticu e și el rău, ca toți oamenii mari. Nu vrea să-l aștepte. Nici nu mai vrea să-l vadă pe Mișa. Mișa se oprește lîngă bunicu'. Acesta îl ia în brațe. Doar bunicu' e bun. Mămica e rea, fiindcă l-a gonit pe tăticu... Vrea să-i spună ceva, s-o certe. Se uită spre ea.

— De ce ești rea, mămico ?

Mămica tace și se uită la el. Are lacrimi în ochi. Se apropie și-l sărută. Mișa nu mai înțelege nimic. Nu înțelege de ce tătucu cel bun și puternic nu a rămas și de ce mămica cea rea l-a sărutat ! . . .

FEMEIA DIN FINTINĂ

Trebuia. Așa cum trebuia să inspire și să expire aerul, să-și umple și să-și golească stomacul, să mângâie și să iubească femeia. Simțea cum îi pocnesc urechile, cum îi devine privirea tot mai tulbure. Cum îi trec zilele. Trebuia să vorbească. Nu să se plîngă, ci doar să vorbească. Să vorbească și să caute.

— Și i-am spus atunci : Vasco, să nu dea sfîntul să cadă vreo ploaie peste noapte, că mâine n-o să mai poți intra în fîntină. Nu, că n-o să plouă, că simte la fel de bine apele cerului ca pe cele ale pămîntului, că trebuie s-o găsească pe femeia cu ochii de apă, fiindcă altfel n-o să aibă pace nici pe lumea cealaltă. Păcat, l-a omorît încăpățînarea și nicidecum nisipul surpat peste el. Pînă l-am scos, a fost deja vînat.

Ziua și noaptea nu visa decît unul și același vis : că sapă și sapă și aruncă afară pămînt negru plin de rîme și rădăcini, pămînt galben cu oase de oameni și cai înaripați, nisip și apă. Apă. O fîntină din fundul căreia nu se mai vede nici cerul și-n care se scaldă chipul femeii. Clar, poate prea clar, cu ochii negri. Sau albaștri.

— De ce l-ați lăsat să intre ? — întrebă Bata.

— Plecase cînd ne-am trezit — răspuise Traian oprindu-se și se aplecă cu palma întinsă deasupra firelor de iarbă.

Nu trebuia să mintă. Dar de unde și pînă unde era minciună, de unde și pînă unde adevăr? El, adevărul există pretutindeni, există în sîngele, în carnea noastră, uneori îl simțim ca pe o otravă, alteori ca mierea, uneori ni se zbate în mîini, alteori îl purtăm în dosul pleoapelor și nu-l arătăm nici măcar propriilor noștri ochi. Așa cum nici viața nu o deosebim întotdeauna de vis și nici visul de realitate. Cine cunoaște adevărul în toată această poveste?

Cenușa iernii s-a spulberat într-o singură zi și acum izlazul plutea într-o mare de aburi. Croncănind, din cer se rostogoleau aripi negre, lucioase și ciocuri cu reflexe metalice.

Traian scuipe în palme și le frecă una de alta.

— N-am auzit că Vasco ar fi făcut vreodată gestul ăsta — zise Bata urmărindu-l pe celălalt. Ba, dimpotrivă, el unul își frecă palmele de pantaloni.

— Asta m-a învățat un italian bătrîn. Zicea că magnetul apei răzbate mai ușor pînă la suflet, cînd o palma umedă. Cel mai bine e să ai pe lîngă tine un ciine, căruia să-i dai să-ți lingă podul palmei.

— Ai văzut-o vreodată pe femeia cu ochii de apă? — întrebă celălalt, Bata, iscodindu-l cu privirea și lepădă legătura de unelte de pe umăr, găleată și frînghia.

Aceeași privire ca aceea a lui Iulian care, ca și el, Traian, ucenicise la Vasco. Întotdeauna i-a fost teamă de Iulian. Nu era teama față de unul mai puternic, ci față de un suflet nedefinit, negru și veșnic alunecos. Avea un fel ciudat de a se uita la oameni. Simțeau cum îi ies ochii din găvane și se lipesc de ai

tăi ca două ventuze de gumă și cum te sorb cu totul, luîndu-te în stăpînire fără ca măcar să li te poți împotrivi. Sustinea că era nepot de soră al unuia moș Ghindă de pe drumul de piatră, care s-a spinzurat de frica singurătății. Așa s-a și lipit de Vasco. Sînt nepotul lui moș Ghindă, ce-a fost frate cu mama. Acest lucru s-a întîmplat cu doi ani înainte de inundație.

Traian se uită spre soare cu pleoapele întredeschise. Apoi spre satul înghițit de aburi.

— Nu mîncăm? — puse Bata o altă întrebare.

— Aia așteaptă apa.

— Dar...

— Mi-a zis italianul că e bine să ai stomacul gol, fiindcă foamea ascute simțurile. Bagă de seamă, e o meserie foarte grea și primejdioasă.

Bata culese de pe jos unelte și porni tăcut, înghițind în sec, în urma meșterului.

— Femeia cu ochii de apă... se spune că e nemaipomenit de frumoasă.

— Tata zicea că Vasco a trăit cu femeia asta, că ea nu era așa, ca toate femeile și ca toți oamenii: era nebună! Ea a surpat nisipul peste Vasco și după aia a fugit, de nu i se mai știe de urmă.

Traian surise. Cine cunoștea adevărul? Poate nimeni. Mai degrabă trebuia căutat.

— A adus-o de la oraș. Femeilor din sat nu le-a plăcut, iar bărbații parcă erau căpiați.

Meșterul se opri din nou. Borurile pălăricii îi aruncau peste față o perdea întunecată. Privi dincolo de firele de iarbă abia dezmoșite, dincolo de humusul negru, mustos. Întinse încet palma. Vinele albastre, proeminente, îi zvîcniră scurt, dureros. Mișcă mîna încet, în cerc, pînă cînd verdele crud al ierbii și pămîntul pielii se amestecară,

devenind incerte. De acolo, de jos, îl străpungeau doi ochi negri și adânci, fără pleoape și gene, doar doi ochi tainici care îl che-mau răscolindu-l, îl îmboldeau să scormo-nească prin măruntaiele pământului, să pă-trundă cât mai adânc.

— Nu, aici nu-i nimic.

Înghiți cu greu nodul din gît. Privi spre Bata. Acesta zimbea nătîng...

— Nu da, nea Traiane! De ce dai?

Cu gîndul să se apere, scăpă din mînă găleata și zgomotul de tablă stîrni ciorile. Preț de cîteva clipe îndrăzni să înfrunte pri-virea de gheață a meșterului, pe chip îi în-flori același zimbet nătîng și în cele din urmă aruncă frînghia peste găleata răsturnată. Și ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat:

— Acușa se vor oua. În cîteva săptămîni o să mă duc după pui de cioară. Ai mîncat vreodată pui de cioară, nea Traiane?

Bărbatul nu răspunse. Se opri lîngă frîn-ghie, își trecu peste cap cureaua de piele a genții și puse pachetul cu mîncare pe pămînt.

— Hai să mîncăm! — zise.

— Păi spunea italianul că...

— Nu are importanță ce zicea italianul. Mă doare-n cot, înțelegi tu, prietene? În pri-mul rînd, trebuie să ai sufletul cît mai liniș-tit, or dacă ți-e foame...

Nu termină. Aruncă pe iarbă pieptarul, se așeză pe el încet, gemînd, apoi deschise geanta, scoase piinea și tăie două felii mari. Pe urmă slănina și ceapa.

— Ia!

— Nu mi-ai terminat povestea cu femeia aia — se tîngui băiatul rupînd din piine.

Traian nu răspunse imediat. Ochii cenușii i se încurcară printre buclele unui nor stin-gher. Băiatul continua să mestece cu aceeași expresie întrebătoare și de cîteva ori, din

dorința de a spune ceva, de a repeta întro-barea, înghiți bucăți mari, abia umczite. Ace-leași întrebări, aceeași uitătură și parcă ace-lași om: Iulian. Puțin i-a lipsit bărbatului ca să-l repeadă. Ori să-l atingă după ceafă cu o palmă grea, convingătoare.

— N-am ce să-ți povestesc. E totul atît de încurcat, încît nu știu de unde să mă apuc. Totul are un început și un sfîrșit, numai po-vestea asta nu are.

Tuși de cîteva ori scurt și puternic. Pînă la urmă privirea celui alt reuși să-l ener-veze. Amintirile i se mișceau confuze prin creier și orice încercare de a le ordona se solda cu o și mai mare dezordine. Ea... În-cercă să o recomună din imaginile pe care le găsea întîmplător, dar, ca întotdeauna de altfel, nu reuși să obțină mai mult decît o si-luetă de femeie cu orbitele goale. N-a văzut-o decît o singură dată, din depărtare. S-a uitat atunci la el fulgerător, parcă temîndu-se de ceva anume. Pentru el a fost îndeajuns. A simțit prin tot corpul o durere fulgerătoare. I-a căutat din nou privirea. Profilul ei nu i-a mai oferit nimic, iar el a rămas doar cu inima tulburată. A fost ceva între ceca ce se nu-mește dragoste la prima vedere și curiozi-tate. A rămas doar cu dorul de a revedea ochii aceia atît de tainici, care l-au urmărit, ca și acum, la fiecare fîntînă pe care a să-pat-o. Cîteodată i se făcea și teamă și aștepta să i se întîmple ceva, să se surpe și peste el nisipul ca peste Vasco.

— Ieșise Mureșul pe-atunci. Tare turbat.

— Dar cum o chema pe femeie?

— Apele ieșiseră pînă aproape de dolmă, continuă, fără a lua în seamă întrebarea bă-iatului. Mirosea peste tot a floare de soc. Lu-mea era îngrozită. Tuturor le era frică să nu vină șuvoiul și să rupă dolma. Bărbații fă-ceau de strajă zi și noapte.

— Dar cum de n-avea nume? — vorbi Bata iarăși, molfăind.

Nu-l privi. Dar nici nu mai scoase vreun cuvânt. îl părăsi pe Bata acolo, în centrul lumii, în cîmpia aceea nesfîrșită, verde, plină de aburi și de ciori și se întoarse în trecut. I se păru că ea îl aștepta cu fața și ochii întorși către el. Nu găsi decît aceeași pată incertă cu orbitele goale.

— Nu mai știu cum o chema. Un nume ciudat...

Mintise. Se întoarse spre sat, cu ochii închiși. Nu voia ca celălalt să-i surprindă bijbiiala. De fapt, nici nu era o minciună perfectă. N-a aflat niciodată cum o chema. Nu i-a spus nimeni numele ei. Iar Vasco evita cu încăpăținare să aducă vorba despre ea și, atunci cînd era întreat, căuta imediat să schimbe discuția.

— Dar cum s-a trezit Vasco cu ea pe cap?

— Știau cu toții cit rău a făcut riul în partea dinspre deal. Veneau pe ape animale moarte. Umflate și mirosind a putreziciune. Am văzut și acoperișuri, unele cu țiglele încă pe ele.

Se strîmbă îngreșat. Pentru o clipă zări dinainte apele pămîntii, cu zdrențe de spumă mereu desfăcute, mereu unite, cu valurile sfîrtecate de crengile pomilor inundați, cu corpuri diforme de sălbăticiuni plutind, lovindu-se și ele în aceleași crengi, zbatîndu-se, ai fi zis, ca să scape ori dispărînd în josul rîului, pe spinările curenților puternici.

Auzise întrebarea lui Bata, însă el voia să meargă pe firul lui. Doar astfel iese totul la iveală. Povestind. Sărînd de la o întrebare la alta, exact așa cum acestea îi veneau în minte. Întîmplarea știe cel mai bine să ordoneze lucrurile.

Șiăteau atunci la taclale pe creasta doimei și păceau apele involburate. Cineva, un copil cu ochii plîși, speriat de un riu atît de mare, le-a adus un sfert de țuică de prune. Sticla era înfundată cu un dop făcut dintr-un cioclod. El a scos briceagul și peste puțin timp bucata de cioclod a căzut plescăind în apa murdară și a luat-o încet la vale, purtată de unde. Cînd s-a sfîrșit licoarea, au aruncat și sticla. Au urmărit-o cum s-a umplut gîlgîind și s-a dus la fund. Exact în clipa cînd lingă ei a apărut o bătrînă aproape mută de spaimă, îngăimînd vorbe fără nici un dumnezeu și pe care nu le înțelegea nimeni. Au încercat s-o liniștească. Ochii femeii se scăldau acolo unde era riul mai adînc.

„... am văzut-o... ea a fost, sînt sigură ca de mama“ — a reușit totuși să spună. „O duceau apele ca pe un dop de plută. Da' parcă nici nu atîngea apa, atît de ușoară părea să fie.“ Cineva a contrazis-o, însă bătrîna a sărit ca arsă: „Și tot voia să spună ceva, numai că vorbele i le fura vîntul...“

— Nu i-a văzut ochii. Sau nu-și amîntea. Știi cum i se zicea prin sat femeii ăleia? Aia a lui Vasco ori femeia cu ochii de apă.

— Dar ce, avea ochii de apă? — încercă Bata o ironie, dar imediat îi păru rău. Cum să-i spui așa unei femei? Că pînă și ciinele nostru are un nume.

— Baba aia tremura. Mai zicea că a zărit-o goală...

— Goală...! — repetă Bata ca un ecou.

— ...și că, aici baba s-a jurat pe propria-i mamă, deodată s-a desprins de apă și a zburat pe deasupra, ca un puf de păpădie. Atunci a apărut Iulian. Nu știu de unde. A apărut ca din pămînt. Răsufia greu, ca și cum ar fi fugit după un cal. Ochii doar că nu-i picau din cap. Mînioși. „Unde-i?“ — a în-

trebat. N-am știut imediat de cine anume întreabă. S-a uitat lung la femeia de lângă noi. Nu știu de ce mi s-a părut că avea ochii roșii ca unii iepuri, dacă ai văzut vreodată iepuri cu ochii roșii. Bătrîna s-a ridicat tremurînd, a făcut cîțiva pași clătîndu-se. Am vrut să mă reped după ea, însă ceva mă oprea. S-a uitat înapoi, la Iulian și deodată a luat-o înspre apă. S-a rostogolit ca un butuc. Abia atunci m-am putut desprinde din loc. Am fugit în jos și am reușit s-o apuc de haine. „Am văzut-o, am văzut-o“ — a mai spus pe cînd o duceam sus, pe dolmă. Au fost ultimele ei cuvinte, și astea acoperite de țipetele păunilor pădurarului. A murit a doua zi, tremurînd fără încetare. Cu ochii deschiși.

— Cînd ne vine căruța cu scara și cu restul ?

— Noi, ucenicii lui Vasco, adică eu cu Iulian, nu știam nimic — a continuat celălalt, de parcă n-ar fi auzit întrebarea. Lucram de dimineața pînă seara și nici acum nu-mi dau seama unde, cînd și cum a găsit-o. Nici nu ne-a vorbit vreodată de dorințele, de visele sale, de ea. Ne-a tot întrebat lumea, dar degeaba. N-aveam nici unul curajul de a pomeni de ea, dacă însuși Vasco nu voia să vorbească. Însă și noi eram foarte curioși și am fi dat oricît ca să aflăm taina maistorului nostru.

— La ora asta, nea Traiane, zău că aș trage un pui de somn — zise băiatul, după care căscă și se întinse cu mîinile sub cap.

— Dacă stai pe mal, acolo unde-i malul înalt și prăpăstios și privești cum curge rîul, începi să ametești și atunci în loc să te tragi înapoi, parcă îți vine să te arunci în valuri. Unii suferă mai mult, alții mai puțin...

— Nu-mi place apa. Întotdeauna mi-a fost frică de ea. De n-ar fi vrut tata să învăț meseria asta...

— Nu știa să vorbească. Adică nu bine. Era ca un copil crescut în pădure, la țîța lupoaicei și dintr-o dată adus cu de-a sila între oameni. Și atunci încerca mereu să dea din mîini, de parcă ele puteau spune mai mult.

Povestea despre ea convins. Cuvintele îi veneau singure, nici nu trebuia să le caute. Nu știa dacă lucrurile pe care le spunea le văzuse cu ochii lui ori le aflase de la alții. Era îndeajuns faptul că ele i se înșirau dinaintea ochiului minții și nu trebuia decît să le destăinuie. Chiar dacă celălalt nu-l asculta. Sau părea că nu-l ascultă. De cîteva ori i-a surprins privirea întrebătoare iscodindu-l, așteptînd urmarea.

— Se zvonea că avea și boala copiilor, că o apuca tremuratul și spumegatul chiar cînd nu trebuia, cînd ți-era lumea mai dragă. Cineva zicea că ar fi povestit Vasco cum s-a trezit el într-o noapte buimac, știu că atunci tocmai terminasem de săpat o fîntînă și seara băuserăm zdravăn, și că-i era foarte cald, atît de cald de parcă ar fi avut lîngă el un cuptor și, cînd a întins mîna să vadă de unde vine atîta amar de căldură, a dat de un trup de muiere. A crezut că a luat foc și și-a tras-o grozav de speriat. M-am gîndit eu mult timp după aceea: cum de nu s-au aprins cearșaful, pătura, casa! Însă niciodată nu mi-a trecut prin cap că maistorul putea să mintă, să înflorească. L-am respectat prea mult pe Vasco, pentru ca să cred așa ceva.

— Cine a văzut-o primul ?

— Nu..., nu știu cine a văzut-o primul.

Poate că ar fi trebuit să tacă. Să nu-l întrebe nimic. Să-l lase să se descurce. Însă așa, văzîndu-l curios, Traian se va opri mereu din povestit și-i va tot cere părerea despre cutare sau cutare lucru. Or, el nu

voia decît să fie lăsat în pace. Lui îi plăcea ziua asta de primăvară, simplă și tandră, îi plăcea cerul acesta alburiu, chiar și croncănitul ciorilor zăpăcite de schimbarea anotimpurilor. Ar dormi aici, pe izlaz, mîngîiat de soarele înșelător de martie, ar visa-o pe Hanni, nemțoaica drăgălașă din capătul uliței. Numai că povestea lui Traian devenea tot mai interesantă și sufletul lui Bata oscila între lene și curiozitate. Multe amănunte se cereau explicate. Nu reușise să-și dea seama ce anume urmărea celălalt, dacă într-adevăr urmărea ceva, dacă voia să găsească o vină de apă și să sape o fîntînă ori nu.

Traian tăcea. Totul i se părea confuz și greu de descilcit. Își amintea că lucrurile acelea se întîmplaseră atunci cînd ieșise riul. Riul a fost ca o pecete. Să se vadă și să nu se uite. Ca un fel de bornă kilometrică. Noaptea aceea trebuia să fie plină cu mireasmă de iarbă și larmă de broaște. Însă vîntul a adus un miros greu de piele arsă și prin aer se zbătea un vuiet înăbușit. Spre seară clopotele celor trei biserici din centrul satului au zvonit fără putere de vreo două-trei ori, ca lovite întîmplător de porumbei speriați, iar oamenii s-au crucit înspăimîntați și au rămas mult timp prin curți, privind la cerul umflat de apă. După miezul nopții, cîinii au început să scheaune ca bătuți. Apoi un boactăr a strigat: „Apă!” Lumea a năvălit pe ulițe și s-a îndreptat spre marginea de miazănoapte a satului. Biciuit de lună, riul lungea furios rădăcinile sălciilor de la picioarele dolmei. Inundație! Pe undeva pe la munte, cineva a împuns cerul cu degetul.

Către dimineață vîntul a măturat cenușiu și zorile au răsărit însîngerate. Oame-

nii stăteau pe mal tăcuți. Apele ajunseseră pînă la mijlocul dolmei. Tulburi. Acolo pe unde era curentul mai puternic, apăreau iepuri și vulpi inecate.

În ziua aceea au murit și doi copii. Dimineața s-au sculat morocănoși, pe la amiază i-a cuprins febra și seara și-au dat sufletul.

Cineva a răspîndit știrea că Vasco avea o femeie în casă, o femeie pe care nu voia nici în ruptul capului să o arate la nimeni. Nu se știe cum s-a născut această veste. A treia zi, cînd s-a mai potolit și riul, întreg satul a aflat cum că femeia lui Vasco a fost zărită făcînd baie în Mureș, goală, fără să-i pese de mortăciuni și că avea un sîn cu mult mai mare decît celălalt.

— Dar cum se poate să aibă o femeie un sîn mai mare și unul mai mic? — făcu nedumerit băiatul, smulgînd cîteva fire de iarbă.

— Negustorul ăla italian mi-a zis că ceea ce gîndește un om este uneori departe de ceea ce se poate întîmpla în lumea asta. Mîntea noastră este prea mică, pentru ca să înțelegem așa ceva.

Porniră mai departe. Bata șchiopăta la fiecare pas. Îi amortise piciorul stîng.

— Și avea sîinii faini?

Traian îi aruncă o privire scurtă, încărcată. Bata nu mai zise nimic și așa, tăcînd, merseră o bună bucată de timp, stîrnind mereu alte și alte ciori, o cîmpie întregă de ciori. Pe urmă Bata prinse să fluiera aiurea, enervant și Traian pufni.

— Seara, cînd terminam cu săpatul, cu nările și ochii plini de întuneric, de pămînt și de miros de fum, ocoleam satul, numai ca să trecem pe lîngă casa lui Vasco. Doară-doară o vom vedea pe femeia aia. Degeaba. Nu știu

unde o ținea. Casa îi era pustie și pe la geamuri nu se zărea nici o lumină. Oamenii din sat spuneau că e nemaipomenit de frumoasă, că are părul negru și lung...

— Dar cum avea ochii ?

— Când îi întrebam, fiecare vorbea de ochii aceia de apă, spunea că așa s-a auzit și că nu minte și că trebuie să-i credem pe cuvânt.

— Și în casa lui Vasco n-ați intrat niciodată ?

Traian se încruntă și-și trecu palma peste față, căutând parcă ceva anume. Pe dinaintea ochilor îi trecuse ceva negru și moale, ca o aripă făcută din puf. Nu găsi nimic, fiindcă aripa fusese doar o umbră întâmplătoare în spatele retinei.

— Într-o zi m-a trimis Vasco după firul cu plumb. Îl uitase acasă. Eu atât am așteptat. Numai că n-am zburat. Numai că nici n-am apucat să ajung în sat, că a și fost după mine. Că eu n-aș fi dat de fir. Nu l-a găsit nici el. A scos coada de la un ciocan de cuie și a legat sfoara de bucata de fier. Mult timp după aia, nu mai știu cum a ajuns pe la noi, ne-a povestit un pantofar de la Timișoara cum s-a dus Vasco la el și i-a cerut să-i facă o pereche de pantofi muiereschi cu tălpi de plumb. Într-adevăr, pe vremea aia povestea lumea că Vasco n-avea mult pînă la nebunie. Prin sat se dusesse vestea că își bate muierca, că vecinii auzeau țipete...

— Cum anume țipa ? — făcu Bata.

Traian amuți. Vorbele i se pierdură în gîtlej. Dinaintea lui parcă nu era Bata. Ci Iulian. Și lui i se făcuse pe neașteptate sete. Se întoarse către sat. Nu se zărea nici urmă de căruță. Putea să apară și pe la amiază, că tot nu era tîrziu. Putea să nici nu apară. Lui nu-i mai trebuia nimic. El trebuia să găsească

locul acela. Privi spre Bata. Apoi în sus. Își umezi palmele cu limba și le plimbă pe deasupra firelor de iarbă. Simțea pînza de apă la cîțiva metri sub pămînt, dar nu se opri. Mai puteau merge liniștit.

— La o săptămînă după inundație, a început să plouă mărunț și îndesat. Copiii aruncau spre cer cu bețe ascuțite și trecute prin foc. Cineva le-a spus că cerul s-a apropiat atît de mult de pămînt încît, de aruncați cu ceva în sus, lucrul acela nu se mai întorcea și copiii au crezut. La marginea dinspre apus a satului — preciză mai departe Traian — trăia o femeie bătrînă, care făcea boia de ardei. N-avea pe nimeni. Locuia într-o casă acoperită cu stuf, ea și cu două pisici. Într-o dimineață, cînd s-a urzit, a găsit în curte, prin noroi, niște urme de pași muiereschi ce se pierdeau dintr-o dată, de parcă cea care călcase pe acolo ar fi intrat în pămînt.

Aici se opri și așteptă ca celălalt să spună ceva, însă Bata privea după ciori.

— Dar știi ce s-a întîmplat cu o seară înainte ? Femeia măcina ardeii ăla uscați ca hirtia, cînd deodată a văzut pisicile sărînd speriate după cuptor. Nu le-a luat în seamă, așa ocupată cu lucrul cum era. Dar pînă la urmă și-a scuturat mîinile de praful ăla roșu și pipărat și s-a apropiat de fereastră. A văzut ceva filfînd prin curte, ceva ca o vîlvătaie străvezie ce se ridică din jăratie și pierde mistuită de văzduh. A auzit pe cineva tînguindu-se. Întîi s-a tras de la geam, speriată. A aflat și ea că Vasco o bătea pe muierca aia și a apucat-o teama. Însă curiozitatea i-a fost mai mare. A deschis ușa. N-a dat de nimeni. Nu erau decît vîntul și ploaia. A vrut să închidă la loc, dar atunci năluca a gemut din nou și bă-

trîna a zărit un fel de umbră apropiindu-se de intrare. A ridicat felinarul și, în lumina aceea gălbule, a descoperit o față desfigurată de femeie. Sau, cum a zis lumea, doar i s-a părut. Ea însă a susținut sus și tare că ființa avea fața pocită și plină de sînge. În acel moment felinarul a pîlîit scurt și s-a stîns. A țipat. O apucase frica. Cealaltă s-a dat cîțiva pași înapoi. Cu toate că flacăra felinarului a murit, a rămas la fel de luminată ca și înainte. Dădea disperată din mîini și după aceste semne a știut bătrîna că era vorba de așa-zisa nevastă a lui Vasco. Deși, așa cum s-a vorbit mult mai tîrziu, oricine, bătut crunt, își cam pierde graiul și, spre a se face înțeles, gesticulează. Baba a vrut să închidă ușa și să pună zăvorul, dar s-a simțit vlăguită dintr-o dată și-a rămas locului. Cealaltă s-a ridicat încet în văzduh și s-a făcut nevăzută ca o nălucă, undeva în direcția rîului.

— Nu prea cred eu că poate să apară cineva în pat, fără să simți — surise Bata cu ochii pierduți în sine.

— Nici eu n-am prea crezut că s-a trezit Vasco așa, cu ea în pat. Știu că el mergea în fiecare duminică la Timișoara. Pleca puțin supărat, însă îmbrăcat cu țoalele cele mai bune, un costum de haine nemțești, pe care i le-a trimis fratele lui din Argentina. Avea și o pălărie tare bună. Zice-se că o primise de la ea. După înmormîntarea lui, n-a mai găsit nimeni pălăria aia. Cînd se îmbăta, marțea ori miercurea de obicei, povestea de una Veronica de Aur. D-aia nu cred că femeia cu ochii de apă a fost adusă de el; mai degrabă a venit ea singură de cine știe unde. Veronica avea părul blond și nu negru ca asta-laltă. Se mai vorbea de o țigancă, de care s-a luat o dată Vasco prin centrul satului. Una

din cele de vin cu șatra, cu căruțe acoperite...

— Știu, știu...

— Era tare frumoasă!

— Țiganca?

— Femeia lui Vasco.

— Spuneai că n-ai văzut-o.

— Păi nu pot să-ți spun totul dintr-o dată. După povestea cu plumbul, într-o zi mă trimite Vasco după poloboc. Lucram amîndoi în fîntină și știam că el nu va ieși la suprafață pînă n-avea să termine. Am alergat. La marginea satului am luat-o la pas, ca să nu ridă lumea de mine. Cînd am ajuns la casa lui Vasco, i-am găsit ușa încuiată. Dar știam de la maistor unde ținea cheia. Era agățată de un cui mic, într-o birnă din grajd. Am intrat. Nu mă interesa pe mine unde se afla polobocul, ci femeia aia. „Este cineva acasă?” — am întrebat. N-a răspuns nimeni. M-am dezumflat ca baloanele alea... Cînd să iau polobocul de pe o policioară, simt cum îmi pune cineva mîinile la ochi. M-am smucit speriat și m-am întors. Era ea, M-am tras către pat. Mi s-a făcut frică. Dar dacă vine totuși Vasco, așa, ca atunci după firul cu plumb? Ea nu m-a lăsat. Sîngele a început să-mi fiarbă. I-am rupt femeii nasturii de la bluză. Apoi i-am ridicat încet fusta și i-am mîngîiat coapsele. Ardeam amîndoi.

— Și avea un sîn mai mare și unul mai mic?

Ridică palma în ideea să-l lovească, însă se abțînu. Nu avea nici un sens. El însuși era de vină. Nu se culcase niciodată cu femeia lui Vasco. Doar ce o zărise o dată de departe și nici atunci nu fusese ea, ci cu totul alta. Acum îl mințea pe Bata. Îi plăcea cît de repede se aprindea băiatul cînd i se povestea de femei.

Se opriră amîndoi. Se făcu deodată liniște, o liniște adîncă. Nici măcar vîntul nu-și mai trecea degetele prin firele de iarbă. Apoi clo-urile începură să croncănească prinse de panică și-și luară zborul. Oamenii s-au uitat și ei neliniștiți în jur. Atunci s-a auzit de undeva din spatele lor un țipăt ca de femeie și din înaltul cerului a apărut o pasăre uriașă, albă și a trecut pe deasupra lor, bătînd ușor din aripi.

— Ce-o fi fost asta ? — întrebă Traian mai mult pentru sine. Știi că ea cunoștea mai multe limbi ?

— Cine, pasărea asta ?

— Pe dracu, eu îți vorbesc de femeie și tu te gîndești la păsări !

— Dar n-ai văzut cum îi strălucea burta ?
Parcă văzuse și el ceva.

— Vorbești prostii. Aăă . . . ce voiam să-ți spun, a, da, s-a vorbit prin sat mult mai tîrziu . . . hai să o iau băbește. S-a stricat o dată ceasul bisericii . . . al uneia dintre ele, și oamenii au tocmît niște meșteri nemți. Aștia au venit și l-au reparat. Atunci a auzit-o, nu știu cine, pe femeie vorbind nemțește. Pe urmă au venit niște ingineri din Franța și ea a fost auzită vorbind pe limba lor. De fapt, zise Traian gînditor, întotdeauna lipsea martorul adevărat.

— Dar pentru cine a comandat Vasco pantofii ăia de la oraș ?

— Eu am înțeles că i-ar fi zis meșterului că are o femeie, căreia i-a trecut o căruță cu roțile peste picioare și că nu e bine pentru un patron să fie atît de curios. Da' mai este o curiozitate deosebită în toată povestea asta. Cică ăia cu ceasul, ăia care au reparat ceasul, n-au reușit să toarne o roțiță și atunci le-ar fi spus femeia lui Vasco ce anume să facă.

— Dar ce, era ea chiar atît de deșteaptă ?

— Nu știu, dar de cînd începuse să se povestească de ea, Vasco nu mai spunea ca pînă

atunci : săpați, că aici e vîna cea mai groasă și apa cea mai bună și curată ! Zicea : poate că aici vom săpa de miine. Mergea acasă și abia a doua zi hotăra : săpați ! Era o taină la mijloc, o taină pe care nu o cunosc nici acum. Mi se părea foarte ciudat că aproape amuțise, îi pierise glasul ca la ăia născuți de-a dreptul muți. Cînd intram cu el în vreo fîntînă, parcă intram de unul singur și, dacă nu i-aș fi auzit răsufierea, asta aș fi crezut : că-și pierduse graiul. Tot de atunci nu mai intra nici la curățat de fîntini. Nu lua comenzi decît pentru fîntini noi. Ca și cum căuta ceva, fiindcă de la un timp săpam doar eu cu Iulian. El umbla să descopere alte și alte locuri pentru fîntini.

— Parcă l-ar fi vrăjit ! Dar de ce vorbea lumea că ea plutea ?

— N-a spus nimeni așa ceva — răspunse Traian.

— Ziceai de noaptea cînd stăteai de pază pe dolmă și a venit baba aia, care v-a povestit că a văzut-o goală și că . . .

— Da, da . . . i s-o fi părut. Cum poate cineva pluti așa, ca puful de pădăie . . . ?

— Și atunci cu femeia aia, care făcea boia și care a văzut-o cum arde și se înalță în văzduh ?

— Femei fără bărbat, femei nebune.

Aici Traian se opri, ca lovit de ceva nevăzut. Se dădu cîțiva pași îndărăt, cu palma întinsă. Se învîrți de cîteva ori în cerc. Bata privea un stol uriaș de porumbei, urmărind o răpitoare.

— Aici stăm pe loc — hotărî Traian și, luînd cazmaua de pe umărul lui Bata, începu să sape.

— Ce caști, pune alea jos și hai !

— Nu mai vine căruța. Mi-i tare sete. Dar de ce săpăm atît de departe de sat ?

Celălalt mai aruncă vreo două-trei cazmale de pământ, apoi își slobozi miinile, lăsându-le să-i atârne moi de-a lungul trupului, cazmaua îi căzu cu un zgomot înfundat, și se așează pe buza gropii.

— Aici a fost zărită ultima dată femeia cu ochii de apă. S-a întâmplat într-o dimineată cenușie, cu cerul umflat ca țitele unei vaci. Prala, văcarul satului, a văzut-o.

— Pe ăla nu poți să-l crezi, că-i tot timpul beat.

— Pe atunci nu bea. Din ziua în care a văzut-o pe ea, a început. Zăcea că, tot gândindu-se să plece ca să nu-l prindă ploaia, a adormit. A auzit prin somn un țuit urît, iar cînd a deschis ochii a văzut-o pe ea, cam la vreo sută de metri. Părul negru îi flutura, deși nu se simțea nici un pic de vînt. S-a uitat un timp la el, pe urmă la vaci și dintr-o dată s-a ridicat și s-a făcut nevăzută printre nori.

— Poate că Prala a visat.

— Și cînd a dispărut, nu s-a mai auzit nici țuitul ăla, continuă Traian.

Apoi tăcu. Un anume gînd îl apăsa tot mai mult și amenința să răbufnească. Femeia cu ochii de apă...

— Nea Traiane! — strigă celălalt, plimbindu-și palma pe deasupra gropii proaspăt începute. Cred că totuși am să mă fac fîntînar, ca și dumneata.

Privirile-i ardeau și fața îi prinsese o grimasă de om mai mult surprins decît fericit. Pentru prima dată simțea în palmă acele furnicături, de care-i tot povestise meșterul.

— Da, aici este apă.

Băiatul îl privi derutat. Traian nu se bucura.

— O apă bună și curată — reluă acesta cu o voce stînsă. Aici a mai fost o fîntînă.

Bata făcu ochii mari, nemaiînțelegînd nimic. Palma și-o uitase în aceeași poziție și, cînd își aminti de ea, o trase și o ascunse în buzunar, parcă rușinat.

— În ziua aia, încă de dimineată, a trecut el pe la noi să ne ia. Mi s-a părut vesel, fiindcă tot drumul pînă la fîntînă a fluierat un cîntec de joc. Nu-l mai văzusem niciodată atît de bine dispus. În schimb, Iulian tăcea. Nu se simțea bine. Avea ochii nedormiți, plini de rădăcini roșii. Mă uitam cînd la unul, cînd la celălalt. Așteptam. „Ei mă urăsc și n-am aflat de ce“ — a spus Vasco. „Dar ea va fi pînă la urmă a mea, îi voi sorbi ochii adînci, mă voi pierde în ei...“ — a continuat. Vorbea poticnit, cumva cu teamă. „Dar unde-i?“ a întrebât deodată Iulian. „Nu știu“ — a răspuns Vasco. „Nu știu niciodată unde-i, Iuliane. Ea umblă, ea zboară așa, ca un fluture și din cînd în cînd vine și în sufletul meu. Alteori se transformă într-o iapă albă ori neagră și o văd cum plutește deasupra izlazului, într-un lan nesfîrșit de grîu galben, într-o fîntînă cu apă limpede, într-o femeie cu părul negru și lung pînă la mijloc...“ „Cînd vine pe la tine?“ — a întrebat iarăși Iulian și ochii-i sticleau urît, a răutate. Nu înțeleg de ce l-o fi interesat atît de mult. „Ea îmi vine și în somn. Nu-mi dau seama niciodată dacă o visez ori o ating cu adevărat, o mîngîi ori o strîng în brațe. Cînd apare ea, întotdeauna îmi stă ceasul și uit de tot, de mine, de timp, de lume...“

Traian tăcu și reîncepu să sape. Cazmaua lovi în ceva tare și Bata se aplecă să vadă. Zări colțul unei cărămizi sparte.

— A fost o fîntînă — mormăi.

Traian sufla greu. Încetul cu încetul, pe marginea gropii se înalță un morman de pământ galben și negru.

— Poate că Iulian o iubea foarte mult —
spuse băiatul.

— Poate.

Mai aruncă vreo cinci cazmale de pământ
și se opri. Abia atunci observă Bata că groapa
se găsea exact pe locul unei foste fântini.
„De ce săpăm tocmai aici?” — ar fi vrut să
întrebe — „aici a murit un om, nu-i așa?”
Nu avu însă destul curaj să o facă.

— Să mai șap și eu — îndrăzni apoi băia-
tul, dar uitătura de gheață a meșterului îi
potoli dorința.

Nu mai încăpea nici o îndoială, aici fu-
sese o fântină. Se auzi din nou țipătul acela
ca de femeie și Traian se uită îngrozit în sus.
Pe deasupra lor trecu o pasăre albă, uriașă.
Bata dădu din mâini, strigînd.

— Poate că povestea asta cu femeia cu
ochii de apă a fost scornită — zise apoi, ur-
mărind pasărea cu privirea.

Traian nu se opri. Nu simțea nici un fel
de oboseală. Cazmaua i se părea ușoară ca
un fulg. Nu-l mai chinuia nici nevoia de a
povesti. Nu mai avea ce anume să povesteas-
că. Totul se îndepărtase. Nici nu existase
vreodată. Nici femeia cu ochii de apă, nici
Vasco, nimic. Sau, poate, totuși existase. Pi-
păi cărămizile din jurul lui. Orizontul ajun-
sese la gura gropii. Dacă ar fi întins mâna,
l-ar fi putut atinge.

Femeia cu ochii de apă... Măcar o dată
să o fi mîngîiat! Ochii ei... Lovi cu putere
în cărămizi. Sunctul sec îl înfioră. Mai lovi
o dată, lenind. În față îi săriră cîteva așchii
roșietice. Se opri, pipăi locul ciobit, prinse
iar cazmaua, își adună toate forțele de care
era în stare și lovi. Se auzi un țipăt prelung
ca de femeie și din spărtură țîșni un șuvoi
puternic de apă. Omul lepădă unealta și sorbi
lacom din lichidul ce-l cuprindea nesățios.

— Meștere! — strigă Bata speriat.
În clipa aceea Traian începu să se ridice.
— Meștere! — strigă iar celălalt, dar
Traian nu se opri.

Se înălța încet-încet și din ochi îi picu-
rau stropi mari de apă.

— Am găsit-o, mai spuse fericit și parcă
dispăru în înaltul cerului, înghițit de soare.

RADIOGRAFIA UNUI CAZ BANAL

Salca de dincolo de peron se topise și acum privea cerul printre rădăcini. Traversesele îmbăiate în motorină se subțiaseră și se torsionaseră ca niște bețe de chibrit arse. Liziera dinspre Mureș ardea mocnit cu flăcări verzui, decolorate. În răcoarea biroului, dezbrăcat la maiou și cu chipiul dat pe spate, șeful de gară, Pascu, dezlega cuvinte încrucișate.

Uitat pe boltă, soarele de iulie își infipse razele în ceafa cantonierului Matei și-l urmărea pășind împreună cu el de pe o traversă pe alta.

Matei venea de la canton. În mîna stîngă ținea un bidon de plastic de cinci litri, iar în cea dreaptă o paporniță plină cu ouă. Avea vestonul desfăcut, lăsînd la vedere pieptul cu cîteva smocuri de păr roșcat. Înainta punctîndu-și fiecare pas cu cîte o gîfială profundă, pornită parcă din burtă. Prin minte îi roiau gînduri confuze, somnoroase. La un moment dat se opri. Depuse papornița pe pietrișul dintre traverse și-și duse degetele spre gură. Atunci se văzu batista legată în jurul lor. Suflă în ele, întoarse capul cumva cu teamă, apoi ridică papornița și o luă din loc.

Viața s-ar fi scurs și pe mai departe tot atît de monotonă ca pînă atunci, dacă Matei n-ar fi plecat de la canton deosebit de surescitat. Intră la șeful de gară cu falca de jos atîrînd ca o cîrpă fără întrebuintare, iar cînd întinse mîna, ca să-l salute pe celălalt, palma îl tremura ca piftia.

— Ce-i ?

— Nimic, don' șef.

— Credeam că iară . . .

— Nu, p-aia am lăsat-o. Știți, ulcerul . . .

— Tremuri, de parcă l-ai fi văzut pe dracu ! — observă Pascu.

— L-am — rîse Matei, dar gluma nu prinse, fiindcă celălalt își reluă pedant ca-reurile, cu chipiul aproape căzut pe spate.

Prin încăpere stăruia un miros vag de țigări.

— Mîine trebuie să duc un bidon cu petrol — reuși să spună, însă și acest lucru îl făcu mai mult pentru el, ca nu cumva să uite. Disciplina căilor ferate era aspră, iar noaptea semnalul trebuia aprins.

— Puteai să dormi la canton. Cine te-a pus să vii pe căldura asta ? — întrebă Pascu.

— Și totuși ați fumat, don' șef.

Pascu își întoarse alene capul și șapca i se rostogoli în mijlocul biroului. Matei stătea ca turnat lîngă ghișeul de bilete și doar ochii-i trădau pulsul inimii.

— Puteai să lași jos bidonul și papornița. Văd că te-a omorît drumul pînă aici. Cine te-o fi pus, nu știu . . .

Cantonierul nu se mișcă. Privea în gol, mut. Șeful de gară îl mai măsură o dată, lung, apoi, după cîteva secunde, se ridică, își culese de pe jos chipiul și ieși nedumerit pe peron. O pală de vînt, scăpată de cine știe unde, se chinuia să clatine frunzele unui tufiș de plop argintiu. Se auzi un cîrîit de găină. Căldura

curgea implacabilă de-a lungul șinelor, încind orizontul într-o perdeă de flăcări transparente. La capătul cîmpiei, cele două linii metalice se uneau și urcau spre cer ca o scară infinită. Peste tot, un soare uitat.

Se întoarse drăcuind. Cantonierul s-o fi scrîntit de atîta căldură, își zise. Își reluă plic-tiseala cu patimă. Trecură cîteva minute bune. Prin birou plutea răsuflarea poticnită a lui Matei. Într-un timp, acesta își lasă bagajele pe podea. Pascu se roti alene către el.

— Mă, tu ai băut !

— N-am băut, don' șef.

— Atunci, ce ai ?

— Păi . . . n-am nimic.

— Căldura, a ? — conchise șeful de gară și rîse clătînd din cap.

Dar dacă totuși i s-a întîmplat ceva ? se întrebă. Îl privi din nou. Poate l-a doborît insolatîia.

— Cantonul ! — sări ca ars și ieși iarăși pe peron.

Își puse mîna streășină la ochi și privi spre orizont, acolo unde se vedea întotdeauna clădirea cantonului, de fapt o cămăruță de trei pe patru, cu acoperiș din țiglă roșie. Își palpă globii oculari pînă la durere și mai privi o dată.

— A naibii căldură ! — mormăi și reintră în răcoarea biroului.

Pentru o clipă, Matei vru să zîmbească satisfăcut. Însă privirea pierdută a celuiălalt îi tăie orice pornire.

— Cald, cald.

— Cald, don' șef.

Tăcere. Pînă cînd o vrabie începu să ciripească isterică prin castanii înfipti în peron. Pascu zvîrli revista cu careuri peste un teanc de bilete. Matei continua să zacă lipit de podea, cu aceeași expresie nedefinită în ochi.

— Cald, mă !

— Cald, don' șef.

— Să-ți umplu jucăria cu petrol — zise și se duse în pivniță.

Se auzi zdrăngănit de cutii metalice.

— S-a mai răcorit un pic — zise Pascu ieșind. Parcă aș face o plîmbare. Mi-ai spus că-ți plouă în canton. Vreau să văd și să fac un proces-verbal de constatare. O să-l semnez și tu. Poate reușesc să fac rost și de o sobă cu petrol. Că mi-ar trebui și mie. Știi cum e, vara sanie și iarna car.

— Acum ? ! — se îngrozi Matei arătînd cu mîna spre sud, acolo unde trebuia să fie cantonul.

Șeful de gară își luă cămașa lui albastră, cu însemnele Căilor Ferate.

— Acum ! — zise foarte hotărît și în minte îi răsări cantonul cu acoperiș roșu.

Apoi ieși pe peron. Și totuși, cantonul era acolo. Ardea și el mocnit, cu flăcări transparente. Asta însemna că înainte n-a avut decît o iluzie optică. Privi către satul cocoșat de căldură. Acoperișurile îndoite nu-i spuneau nimic. Nici măcar turlele cu streșinile scurse ale celor trei biserici din centru. Nu era credincios, dar nici ateu convins.

— Hai, că te-ajut eu să cari bidonul !

Matei nu răspunse și nici nu ieși. Nici măcar nu se mișcă din loc. Îl găsi în aceeași poziție, cocîrjat, cu mădulele pietrificate și cu privirea întoarsă spre sine. Îl măsură enervat, apoi îl apucă de mîna și-l trase afară.

Căldura îl lovi și pe el după ceafă și pentru moment rămase pe loc, privind cu ciudă către cer. Încuie ușa, săltă bidonul și o luă pe calea ferată. Matei îl urmă supus, cu mîinile vîrîte în buzunarele pantalonilor.

După vreo zece minute începu să-și bles-teme hotărîrea. Cămașa i se lipise de spate.

Gîtul i se uscaser. Iar cantonierul tăcea. Nu li se auzeau decît pașii stîrnind din cînd în cînd pietrișul dintre traverse. Cîte un fluture de varză se încumeta să-și ia zborul prin aerul topit, iar după cîteva filfiri de aripi se prăvălea sufocat printre firele de pir.

Clipi des din pleoape. I se părușe că i se încețoșează privirea. Se întoarse către Matei. Acesta pășea golit de orice gînduri, cu privirea uscată ațintită undeva în față. Se opri și se aplecă spre șina din stînga. Fierul era ușor îndoit și avea urme ca de la niște dinți uriași. Vru să-l strige pe celălalt, dar parcă se temu. Mai făcu o duzină de pași. Aceleași urme. Și parcă nici distanța dintre șine nu era cea standard. „Căldura“ — își zise. N-avea voie să greșească. Matei nu aștepta decît o greșeală din partea lui. Ca pe urmă să povestească la tot satul cum a înnebunit don' șef de gară.

— Cald.

— Cald, don' șef, cold.

Dădură de o bucată de șină deformată ca o gumă de mestecat folosită. Șeful de gară vru să o ia în mînă și să o cerceteze, însă în cele din urmă se răzgîndi. Îl irita lipsa de reacții din partea lui Matei. Acesta înainta impasibil, ca și cînd nu vedea nimic în jur. „Poate că totuși a văzut și el, dar așteaptă să spun ceva și să mă fac de rîs!“ Pășii mai departe.

— Desigur, măi Mateuță, tu n-ai uitat pentru ce-ți iei salariul, nu-i așa ?

— N-am uitat, cum să uit așa ceva, don' șef, ha, ha, ha !

— Ecartament, șine bine prinse, traverse întregi . . .

— Sigur, don' șef, asta visez și noaptea.

Cantonierul se împiedică de o bucată de șină, dar își regăsi imediat echilibrul și-și urmă drumul netulburat. Pascu privi cele

două linii metalice pierdute în orizont. Nu se vedea nicăieri nici o stricăciune. Matei se împiedică din nou și de data asta se lungi cu burta la pămînt. Chipiul i se rostogoli la vale. Pascu*sări traversa iscată nu se știe cum peste șine, lăsă bidonul și-l ajută să se ridice.

— Credeam că te-ai împiedicat de traversă.

— Traversele sînt bune, don' șef.

— Da, da, sînt foarte bune, Matei. Acum, hai !

Porniră. Șeful de gară își întoarse iute capul. Voia o certitudine. Însă traversa nu se mai afla acolo. Se întoarse și a doua oară. Bucata de lemn era acolo.

— A naibii căldură !

— Ați spus ceva, don' șef ?

— Cald.

— Da, cold.

Privi pe furis spre Pascu. Pe fața acestuia nu se putea citi nimic. De sub chipiu îi izvoarau stropi de sudoare. „Trebuie să mă țin tare“ — își mai spusese cantonierul. Chiar în momentul în care Pascu se întoarse către el. Se întoarse, fiindcă i se părea că Matei creștea cu fiecare pas. Îi căută picioarele și nu găsi decît o perdea unduitoare, transparentă, exact ca aceea de la orizont. Privi înspre punctul în care știa că va găsi orizontul, dar acesta se apropiase atît de mult, încît amenința să se prăbușească peste ei. Închise ochii, înjurînd căldura.

Crescuseră și traversele. „Oare nu cumva mă topec ?“ — se îngrozi. Matei pășea indiferent, cu pași gigantici. Întinse mîna să-l atingă.

— Unde ți-i chipiul ?

— Acolo — răspunse omul, arătînd cu mîna în fața lor.

Chipiul zăcea cu fața în jos și lui Pascu i se păru că vede o ciupercă albastră, uriașă, crescută întimplător între șine.

— Numa-ncet, să nu cazi! — strigă, închipuindu-și-l pe celălalt cum se împiedică și cade de-a berbeleacul în valea amenințătoare din fața lor.

Șeful de gară se încruntă. Valea apăruse din senin. Fina la câțiva pași de ea nu observase nimic în neregulă în liniaritatea și paralelismul celor două șine. Iar acum, dintr-o dată, valea.

— Nu cad, că nu sînt beat! — mormăi Matei. Ți-i cald, don' șef.

Își luă chipiul, îl șterse cu poala vestonului, îl suflă, apoi și-l puse pe creștet. Valea prinse să se umfle și după câțiva pași deveni deal. Matei se cățărăse pe șina din dreapta și o călărea stăpîn pe echilibru. Pascu se oprî brusc. Dăduse de cîteva traverse lipsă și de o gaură imensă sub șine. Privi neputincios după cantonier, dar faptul că celălalt abia atunci se gîndise să meargă pe șină ca un copil îl puse pe gînduri. Mai mult ca sigur că ceea ce vedea el vedea și cantonierul, numai că... numai că totul nu era decît o iluzie, o nenorocită de iluzie optică. Nu se mai zărea niciunde nici o groapă, liniile erau la locul lor, pietrișul la fel.

Se cățără totuși pe șina din stînga. Ca scuiatul în sîn. Un fel de „piei, drace!“ Porni să fluiera „Măi, tramvai“. După cîteva note, din gîtlej nu-i mai ieși decît un horcăit neînsemnat. Se lăsă păgubaș și coborî pe traverse.

„S-a scrîntit șeful! Bine că nu m-am bîțit în dreptul gropii, că mă prindea“ — gîndi Matei și începu să fluiera și el. Pascu pășea ca pe ace. Buna dispoziție, pe care voise să o afișeze mai înainte, se pierdu printre gînduri. Ideea că pînă la urmă îi vor ceda nervii începu

să-l chinuie. Ridică privirea pînă la nivelul orizontului, căutînd parcă un sprijin. Prima reacție fu să se oprească, dar prezența celui-lalt alături de el îl împiedică. Orizontul se albise dintr-o dată și se apropia vîzînd cu ochii. O masă uriașă, de un alb dureros de strălucitor. Așteptă ca Matei să spună ceva, să-și arate surprinderea, fiindcă era clar că văzuse și el, dar acesta nu spuse nimic. Pascu înghiți de cîteva ori în sec. În gură nu mai avea nici urmă de salivă și începuse să-l chinuie și setea. Deschise ochii mari și-i roti ca la un antrenament de yoga, însă orizontul continua să plutească moale către el, cu siguranța celui care știe că va șterge totul în cale, că nimeni nu i se va împotrivi. Călă de cîteva ori greșit, nici pe traverse, nici pe spațiul dintre ele și gleznelor începură să-l sîcîie dureros.

Pe lîngă ei trecură plutind alene cîteva păienjenșuri mătăsoase. Din fața se vedeau venind și altele, o adevărată ninsoare pe orizontală. Vreo trei-patru se încurcară în veșmintele albastre-liliachii, murdărindu-le ca niște găinațuri de porumbei. Pascu încercă să le îndepărteze, dar firele subțiri și lipicioase se încăpățîneau să rămînă, făcîndu-se parcă una cu țesătura deasă. Privi în față, la norul ce se îngroșă și amenința să-l înghită. Ca și cum la orizont se găseau milioane de păianjeni și țeseau întruna pînze zburătoare.

— Ce vară! — observă Pascu.

Matei sufla greoi. Așa sufla întotdeauna cînd îi creștea pulsul.

— Ce vară! — zise într-un tîrziu, închizînd ochii.

O pînză i se încurcă printre gene și cu greu reuși s-o desprindă. O alta îi pătrunse violent în gură și o scui pă îngrețosat. Poate n-ar fi trebuit să plece la acest drum. Dacă șeful voise într-adevăr să vadă cantonul,

n-avea decît să fi venit de unul singur. Dar acum regretele nu-și mai aveau nici un rost. Nu mai putea da înapoi. Ochii-i fură umpluți de bucăți zdrențuite din pînza aceea moale și lipicioasă.

— Mi-e atît de sete, că simt c-o să turbez — încercă el o glumă și corpul îi fu invadat de un val de căldură și furnicături ; se cutremură.

O spusese ca să-i facă lui Pascu pe plac și-l încîntase cum o făcuse. Orizontul era surprinzător de limpede și uimitor de aproape.

„Asta-și rîde de mine, că m-a lovit soarele-n cap“ — gîndi Pascu și-l privi pe cantonier cu coada ochiului.

„L-am prins. Numai să nu mă povestească pe la lume că m-am țicnit“ — gîndi Matei și se uită la șeful de gară tot cu coada ochiului.

Privirile li se întîlniră.

Picături de sudoare îi inundară lui Pascu fața. Pielea începu să-l usture. Se uită la dosurile palmelor. Se uită și celălalt.

— Frumoasă zi, spuse.

— Frumoasă, aprobă Matei.

Grăbiră instinctiv pasul.

— Cînd ajungem la canton . . .

Pășeau umăr la umăr. Nu se vedea nici urmă de canton. Ci doar orizontul gol. Urcară pe linii. Matei se dezechilibără, dar se restabili imediat.

— Am încuiat gara, nu-i așa ?

— Da, don' șef.

— Căldura asta mă omoară !

Șinele se apropiau una de alta tot mai mult. Cei doi coborîră pe capetele traverselor, chinîndu-se să pară impasibili. Orizontul era tot mai aproape. Nu se auzea decît un sunet orb, moale. Șeful de gară se opri și-și aprinse o țigară.

— Iară fumezi, don' Pascu . . . Dă-mi și mie una, că . . .

Porniră. Pascu alunecă și căzu într-o rînă. Se ridică greoi, înjurînd calendarul. Traversese erau tot mai scurte, iar șinele tot mai aproape. Se opriră. Aici cele două linii se uneau. La un pas în fața lor se înălța, amețitor, orizontul. Pascu balansă cu putere bidonul din mînă și-i dădu drumul înspre înainte. Obiectul dispăru dincolo de orizont, ca și cum nici n-ar fi fost.

— Cald, don' șef.

-- Cald.

DIMINEAȚA UNUI BĂRBAT CUMINTE

Începuse să se bărbierească încă de cum îi răsăriseră tuleiele. De fapt, niște perișori firavi, așa cum au și unele femei brunete și care se pierdeau în culoarea obrazului. Fura briciul tatălui, pământul și-un săpun și repeta aceeași operație în fiecare zi, în speranța că nu peste mult timp îi va crește și lui o mustață la fel cu cea a bunicului său. Dar când mustața și barba deveniră un fapt împlinit, începu și calvarul bărbieritului, fiindcă îi era groază să simtă la gît brici și mină străină. Înainte de a merge la tuns, la frizerie, își făcea de unul singur toaleta feței și doar apoi se hotăra să plece.

Acum, stînd în fața oglinzii, cu spuma pe obraz, își aminti de zilele care cunoscuseră prosperitatea și finețea pielii tinere. Ani întregi se bărbierise tot a doua dimineață, însă de un timp se cam delăsase. Nici Zora nu-i mai atrăgea atenția, fiindcă se răriseră clipele de tandrețe dintre ei. Tot ce mai conta pentru ea era să iasă în societate cu un soț proaspăt bărbierit.

— Ți-ai schimbat obiceiul — remarcă femeia, aruncînd niște rufe murdare în mașina de spălat.

El își potrivi lama în aparat, apoi o privi fără să-i răspundă. Fusesse însă o privire încărcată cu semnificații și Zora se grăbi să iasă din baie. Știa că Angi n-o suferea prin preajmă în astfel de momente. Lui îi era frică să nu se taie. Așa cum îi era frică de oglindă și de sînge. La început lucrurile i se părușeră cam ciudate, însă cu timpul se obișnuise. De fapt, nu era vorba de frică; mai curînd de neliniște. La fiecare bărbierit, oglinda îl arăta parcă mai bătrîn și simțea în gură un gust amar.

— Ai început să te bărbierești ca un amant! — observă Zora zîmbind.

Remarca soției avusese destulă aciditate, ca Angi să nu observe.

— Te puteai scula mai tîrziu — îi răspunse și porni să tragă cu lama peste țepii aspri.

Zora continua să se învîrtă prin baie și prezența ei acolo începuse să-l irite.

— Dacă mă tai, s-ar putea să-ți pară rău.

În mod normal, această afirmație însemna o amenințare și așa o luă și Zora. Nu o bătea. Nu o bătuse niciodată. Însă cînd îl su-păra, nu-i mai vorbea zile-n șir și pentru ea acest lucru era groaznic. Păreau în acele clipe două ființe lipsite de grai, iar în atmosferă plutea neliniștea. La început încerca prin toate mijloacele să-i intre în voie, însă pînă la urmă se resemna și-i accepta jocul. Lipsa de comunicare tocmai în locul unde fiecare om se simte cel mai bine, adică acasă, îi excita nervii și atunci, dacă nu plîngea, se ducea prin vecini cît era ziua de mare, neglijînd tot ceea ce era legat de el și de casă. Era modul cel mai eficace de a-l birui și asta simțise și el. Angi nu putea îndura prea mult încordarea. Începea să se simtă exact ca ea: străin în propriu-i cămin. Rupea tăcerea zilelor

printr-o glumă adeseori stupidă și izbuinea singur în ris. În cele din urmă, împăcarea absolută se desăvârșea în dormitor, în patul unde, la începutul căsătoriei, dormiseră împreună.

Cîteva picături de apă i se prelinseseră pe piept. Întinse mîna după prosop și se șterse. Privind în oglindă locul șters, pieptul plin de păr, fața-i prinse o grimasă de om îngrozit. Înșfăcă prosopul de pe suport, îl mototoli furios și-l aruncă în hol.

— Ai innebunit! — exclamă Zora, apărută brusc în cadrul ușii.

— Ți-am spus că nu mai vreau să văd acest prosop în casă! — strigă el, privind-o sălbatic.

Fața-i păstrase trăsăturile întipărite la vederea țesăturii și Zora se sperie.

Primise prosopul la o înmormîntare. I-l agățase cîeva din familia răposatului de mincea de la costum, cu un ac de siguranță. Așa cum se obișnuia. După eveniment, avuse-se cîteva nopți de coșmar. Fiindcă există morți buni și morți răi. Dacă-i visezi pe cei buni, dimineța te trezești fericit că i-ai mai văzut o dată mișcîndu-se, încercînd să-ți vorbească. În schimb, cei răi te chinuie și te cheamă în lumea lor și te trezești răsufliînd din greu, cu mîna la gît ori la piept și ți se pare că visul continuă și în starea de veghe și atunci aprinzi lumina, ca să-ți dovedești că totul n-a fost decît un vis. Colegul lui cel decedat fusese unul rău și, pînă nu ascunsese Zora prosopul, obiectul ce-i amintise încontinuu de celălalt, nu scăpase de coșmaruri. Începuse să-și dea seama că frica infantilă nu era nimic față de fobiile pe care le adunase de cum trecuse de patruzeci de ani.

— Azi mă duc la piață — spuse Zora, încercînd să schimbe atmosfera.

El nu-i răspunse. Nu pentru că nu o auzise, însă gîndurile-i rătăceau aiurea. Ce-i păsa lui de piață? Doar de asta o și ținea acasă.

— N-ai vrea să mergem împreună, după-masă, la cumpărături?

„La dracu!“ — vru el să-i spună. Nu-i răspunse. Continua să tragă cu lama de-a lungul gîtului, ocolind cu grijă nodul acela enervant, deseori atins de colțul lamei. De cîteva ori la rînd se tăiasse în același loc. Rănile care nu se vindecă dau în cancer, îi spusese cîeva și el nu se mai bărbierise vreo două săptămîni. Pînă cînd rana de la mărul primordial se prinse și fu acoperită cu barbă.

Se privi din nou în oglindă. În albul ochilor. Nu mai era albul strălucitor de altădată. Sau așa cum arăta dimineța, după o noapte liniștită de somn. Vinișoarele roșii, foarte fine și care de obicei se ascundeau pe la colțurile ochilor, sub pleoape, năpădiseră acum toată albeața. Păianjenii nesomnului. Cartea de vizită a alcoolicii. Nu era alcoolice, pentru că avea mașină și nici nu se înghesuise vreodată la așa ceva. De vină era campionatul mondial de fotbal. Și romanele cu care-l îndopa Zora.

— De o mai lungești mult, vei întîrzia la serviciu — îi spuse femeia, apărută iar în preajma lui.

— Chiar că ar fi fost bine dacă mai lenevai oleacă în pat — făcu el, enervat.

Avea senzația că îl tachina. El știa că nu va întîrzia. De cînd începuse să se bărbierască dimineța, și asta, de la un timp, în fiecare zi, își punea ceasul să sune cu un sfert de oră mai devreme. Și-apoi, cu mașina, drumul pînă la serviciu îl făcea în zece minute.

— Trebuie să-ți cumpăr o altă cremă de bărbierit, că asta văd că e spre terminate.

El se mulțumi să privească tubul și să constate că Zora avea dreptate.

— Și apă de colonie sau ...

— Pe dracu! Doar bătrînii se dau cu așa ceva! — explodează bărbatul.

Femeia rise. Fără a mai spune nimic. El îi înțelese întreg comentariul redus la simplul ris de mai înainte. Tu ești copilul meu, îi spunea Zora uneori și același simțămînt îl avea și el. Că era copilul ei. Cel care nu are copii se va simți copil pînă la moarte. Dar un copil frustrat. La cei aproape cincizeci de ani ai lui nu admitea că este bătrîn. „Uită-te pe fața ta“ — își spuse. Nu, nu acum. Oricînd, dar nu acum. Acum se închipuia tînăr și puternic. Și chiar dacă nu era, trebuia să se simtă tînăr.

— Ți-am făcut papucii cu cremă.

Scurt. Pînă acum nu-i mai făcuse pantofii. Ce motive or fi determinat-o să-și încalce obiceiul? Nu avea puterea să o întrebe. Nu cumva își bătea joc de el?

Se stăpîni și-și continuă toaleta. Dinspre curte răzbătu zgomotul unei mașini. Își privi ceasul. Trebuia să se grăbească.

— Ți-am călcat și pantalonii.

Se întoarse către ușă. Zora se găsea acolo. Probabil că se mulțumise doar să-i spună ceea ce-i spusese și nu să-i mai verifice și reacția după trăsăturile feței ori după umbrele din ochi.

Gîndurile lui Anji fugiră la mașină. Dar dacă tocmai în dimineața asta nu va porni? Nu, i se părea de-a dreptul imposibil să i se întîmple un astfel de lucru după ce, ieri, o după-masă întregă, migălise la ea. Și alaltăieri la fel.

— Ți-am adus alt prosop.

Îi smulse bucata de pînză din mînă. Spălă lama și o înveli în ambalajul original. Că să

n-o confunde cu cele folosite. Își aduse aminte de bunicul său care, deși se folosea de brici, strînsese duzini întregi de lame folosite. Apoi își fricționă îndelung gîtul și bărbia cu loțione.

— Să iei cămașa pe care ți-am pus-o pe fotoliu — se auzi de undeva de prin sufragerie.

Zora întindea sfoara și știau amîndoi că se putea rupe. De aceea, în această clipă se mulțumea să-i vorbească de mai departe. Îl știa morocănos, cînd se scula. Evitau de regulă orice controversă matinală însă acum, ca un făcui, sau, de ce nu, chiar dinadins, Zora îi stătea în drum.

În mîntă îi păsări chipul șefului. Fără să fi avut vreo legătură cu cele de dinainte, cu vreun gînd. Șeful rămăsese ieri foarte surprins, cînd îl auzise corîndu-i o zi liberă. Tocmai el, cel care ocolea pînă și biletele de voie! „Am și eu o treabă, șefu!“ — îi spusese și în cele din urmă inginerul acceptase. Oricum, chiar dacă nu ar fi acceptat, el tot nu s-ar fi prezentat astăzi la lucru. O nemotivată la un om care ani de zile n-a lipsit nici măcar o oră, care n-a avut decît o singură dată concediu medical, nu-i putea strica reputația. Ar fi putut invoca orice. O inundație, nevasta dusă la spital, un decos neașteptat, o criză de guturai. Poate decos, fiindcă la asta nu comentază pînerii. Deși, își dăduse și el seama, de o săptămîină arborase o veselie prea stridentă pentru un om care ar avea vreun bolnav în familie. Accidente, se putea muri și din accidente. Îndeosebi aici, la oraș. Te lovește o mașină și gata. Din fericire, ziua liberă i se acordase fără prea multe parlamentări și el fusese scutit de minciunile ulterioare. Și totuși, trebuia să mintă. La pescuit? — îl întrebasese șeful. Ceva mai deosebit, îi

răspunsese Angi și fusese de-a dreptul fericit, cînd celălalt nu-l mai întrebasese nimic.

„Banii, să nu uit de bani“ — își spusese și ieși din baie. Zora nu se vedea pe nicăieri. S-o fi dus să se culce la loc, speră el. Deschise dulapul de haine și scoase dintre niște albituri de pat trei sute de lei. Apoi mai scoase două. Și le puse pe toate în portmoneul de pe masă. Portmoneul nu-l așezase el acolo, dar nu mai luă în seamă acest amănunt.

Pe unul din brațele fotoliului stătea o cămașă curată. Pe celălalt, pantalonii. Ceasul îl sili să se grăbească. Pe cînd își încheia pantalonii, o simți pe Zora în spatele lui. Se întoarse, ușor speriat.

— Merg cu tine.

Pentru moment rămase împietrit. Buzele i se mișcă de cîteva ori fără să elibereze un sunet măcar.

— Bine, dar eu merg la serviciu — îngăimă el pînă la urmă.

— Și eu.

— Ce . . . ai înnebunit ?

— Și faptul de a face piața este un serviciu, nu crezi ?

— Da, dar de ce vrei să vii cu mine ?

Ea tăcu. Îl urmă pe scări, pînă la garaj.

— Intră ! — îi zise, deschizîndu-i una din portierele din spate.

— În față, lîngă tine.

De regulă, stătea pe bancheta din spate. Și acum, dintr-o dată, voia în față, lîngă el.

— Parcă ești mai atrăgător așa, proaspăt bărbierit, cu pantofii făcuți, cu pantalonii . . .

— Termină cu ironiile ! — izbucni Angi. Zora zîmbi.

— Nu știam că-ți faci piața în zona în care lucrez — încercă el să facă față situației, dar Zora zîmbi din nou și abia atunci realizează că nevastă-sa intuise sau știa deja totul.

CER DE SMARALD ȘI PĂLĂRII DIN PAI

Două pălării din pai se legănavu prinse de coroana unui cireș.

— Uite — spusese Gelu, scuipînd un simbur de cireășă în direcția în care arăta cu mina — vezi acoperișul acela lung ? Acolo se găsea o mașină italiană de sortat piersici. Noi culegeam piersicile, și p-alea verzi, și p-alea coapte. Pe alea coapte le duceau la cazan. Ai băut vreodată rachiu din piersici ? Eu am băut. Iar p-alea verzi i le dădeau mașinii și ea le sorta după mărime. Ai văzut cum se sortează ouăle la magazin, cu paleta aia cu găuri ? Pe urmă erau multe femei, care înveleau piersicile în niște hîrtii încrețite, frumos colorate și le puneau în lădițe de lemn. Știi de ce le culegeam verzi ? Nici eu n-am știut. Cică se coc pe drum.

— A început să mă doară burta ! gemu Adrian și scuipă și el un simbur.

— Dracu te-a pus să le măninci cu simburi cu tot. Coboară pe ultima cracă și dă-ți drumul de-acolo. Dă-mi mie plasa !

Băiatul porni să coboare. Gelu îi zbură un simbur direct în creștet și celălalt îl privi fără să spună vreun cuvînt.

— Mă, voi nici nu știți să vă suiți într-un pom. Te-ai urcat vreodată într-un băgrin, după pui de cioară? Să vezi ce fain e când te duce vântul încolo și-neoace, cu vîrf cu tot. Trebuie să te sui cu grijă, din cauza spinilor. Știi cîte camere de bicicletă am spart cu spini...! — se miră Gelu de unul singur. Îi puneam pe cale, pe acolo pe unde treceau oamenii cu bicicletele. Îi îngropam cu vîrf în sus. De ce dracu taci?

Adrian gemu.

— Așa pățim și noi cînd ne umflăm cu duce. Cînd le amestecăm pe cele albe cu cele negre. O să te duc să vezi Groapa. O să ne uităm la ea de pe dolmă. Să-ți arăt picioarele alca de pod, de unde săream în apă. De la o înălțime cît casa. Ai sărit în apă de așa de sus?

— Nu știu să înot — gemu Adrian din nou.

— Ți-am spus că tu nu știi prea multe. Tot prin cimitirul ăla vă jucați?

Adrian se mulțumi să răspundă printr-un alt geamăt.

— Habar n-ai prin cîte aventuri am trecut!

— Eu am văzut la televizor mai multe ca tine.

— Ai văzut! Ce parcă eu nu m-am uitat la televizor? La nenea Isac, ăla de la colț. El a fost primul de pe ulița noastră, care și-a cumpărat așa ceva. Seara mergeam la el și ne uitam la desene animate. Noi stam jos, pe preșuri, că n-au destule scaune și paturi în camera mare. Știi să poanești cu biciul?

— Ce bici?

— Din ăla pentru porci, cu pleasnă de rafie la capăt? Așa-i, tu n-ai ce face cu el. La noi aveau mai demult porcarii, cînd ieșeau dimineața la izlaz cu porcii satului. Cite-

odată, după ploaie, mergeam la izlaz după ciuperci. Erau acolo și două fintini. Am auzit că în ele s-au înecat cîțiva copii. Tu ai făcut baie pe ploaie? Eu am făcut. Cînd eram la cules de piersici și ne dădca pauză la prînz. Fugcam toți la groapă și săream de pe picioarele de pod. O dată am dat prea tare cu capul de apă și m-a durut vreo săptămînă.

— Cum să dai cu capul de apă? — întrebă Adrian, urcînd spre vîrf.

— Habar n-ai, că tu nu știi să înoți. Ai sărit vreodată din plop în apă?

— N-ammm! — mieună celălalt și începuse să râdă. O dată am dat prea tare cu capul de apă și m-a durut vreo săptămînă.

— Uite, chiar aici, lîngă livada asta a fost anul trecut o bostănărie. Creșteau niște lubenițe mari, uite-așa!, făcu Gelu împreună și mîinile și descriînd un cerc larg în față.

— Mie-mi cumpără tata lubenițe și pepeni de la piață. Să vezi ce buni sînt, cînd îi scoți de la frigider. Recî ca gheața.

— Gheață este numai iarna.

— E și vara.

— Punem pariu că nu-i? Uite, unde vezi tu gheață? — se zbirli Gelu din nou.

— Cînd o să vii la mine, o să-ți arăt în frigider.

— Nu-i adevărat. Mergem la pădure după-amiază. Am eu niște locuri de pescuit faine de tot. Nu-i apa mare. Pînă la burtă. Unchiul meu a prins un somn de șase kile. L-a văzut cînd se zbătea printre crengi. A intrat după el și l-a prins de urechi.

— Ha, ha, ha, peștele n-are urechi, are branții!

— Taci, mă, prostule, noi le zicem urechi. Iară înghiți cireșele cu sîmburi cu tot?

— Mi-a zis tata că face bine la stomac. Și el tot așa le mănincă.

— Pot să-ți între în „apendicită“ și te operează. Și pe mama au operat-o, că i-au intrat niște coji de floarea soarelui.

— Vezi, ea de ce le înghite cu coji ?

— Mă, voi de-acolo, mai aveți ? — întrebă un glas de bărbat.

— Venim imediat, uica Ionele. Mai avem câte-un sfert de plasă și-i gata. Hai, mă, Adi, culege și tu mai repede ! Se vede că n-ai mai cules nimic în viața ta.

— Ba, da, o dată, demult.

— Cît de demult ?

— Anul trecut, cînd am fost cu tata cu mașina. Am cules prune.

— Ai văzut vreodată o apă așa de mare ca Mureșul ?

— Da, cînd am fost la mare.

— Dar nu era așa de mare ca Mureșul. Oamenii zic că aici are peste un kilometru lățime. În alte părți e și mai lat. Știi cît e aia un kilometru ? Vezi că nu știi ! O fi marea mai mare, dar nu-i mai faină decît Mureșul.

— Ce te tot lauzi atîta cu el ! Nu vezi cît e de murdară apa ? — îl ironiză Adrian și rîse.

— Taci, mă, că ești prost — zise Gelu și-i mai proiectă un sîmbure în cap.

Adrian încercă să se ferească, dădu scurt cu mîna prin aer, apoi dispăru în jos, printre crengile cireșului. Se auzi un pleoscăit puternic, ca după un pietroi aruncat în apă.

— Ai sărit vreodată în apă dintr-un cireș ? Acum ai avut ocazia ! — rîse Gelu și repetă figura cu sîmburele.

De jos se auziră niște gemete surde.

— Tu-vă mama voastră de copii, aici v-ați găsit să vă-necați, să am eu după aia de lucru cu miliția, să spună că eu v-am-necat,

c-ați vrut să furați cireșe și să ridă tot satul de mine !

Se auzi un al doilea pleoscăit, mult mai puternic decît primul.

— Dă-te, mă, Gelule, jos și vină să m-ajuti.

Abia atunci își aminti Gelu că prietenul lui nu știa să înoate. Se grăbi să coboare și, pînă la urmă, își dădu drumul direct în apă. Înotă pînă la pluta improvizată din cițiva bușteni și două-trei scînduri. Undeva dincolo de coroana cireșului în care fuseseră urcați, se auzeau gemete și gîfiițuri.

— Lua-te-ar naiba, că era să mă nenorocești, prost ce ești !

Băiatul se cățără pe plută, apucă prăjina și-o împinse către fundul apei. Pluta o luă încet din loc.

— Hai, mă, mai repede, lua-var dracu și pe cine va lăsat să intrați aici !

Bărbatul începu să tușească. Pentru cîteva clipe, Gelu se simți ca paralizat. Nu cumva să se încece și să-l aresteze miliția pe el, care n-a făcut nimic.

— Mai un pic, uica Ionele, mai un pic ș-am ajuns !

— Mai... mai — mormăi acesta și se agăță cu o mîna de improviția de lemn. Trage-l p-ăsta, că mai suflă. N-a-nghițit prea mult și ce-o mai rămas o să-i scoatem cu pompa. O să curgă din el ca din arteziană.

Celălalt se opinti de cîteva ori. Pluta se înclină cu marginea solicitată pînă la suprafața apei. Reuși să-l tragă pe Adrian pînă sus.

— Mă, prostule...

— Te ia și pe tine dracu, numai să ajungem la dolmă — se ușură bărbatul de năduf și, cu o mîna ținîndu-se de plută, iar cu cealaltă vîslind, se îndreptă către dig, ocolind cu greu coroanele cireșilor inundați.

— Nu-i mort, uica Ionele ! — strigă Gelu fericit.

— Taci și-mpinge !

Adrian tușea de zor, ținându-se cu mâinile de burtă.

— Uica Ionele, îl doare burta.

— S-o fi lovit de vreo cracă.

— A-nghițit simburi, d-aia.

— Te spun eu lui mamă-ta.

— Da' nu eu i-am spus să mănânce și simburii.

— Nu pentru aia.

— Da' nu l-am împins eu, uica Ionele — se smiorcăi Gelu teatral.

— Lasă, lasă !

— Uica Ionele !

— Ce-i ?

— Am uitat cireșele.

— Lasă-le . . . mă, unde mergi ? !

Bătatul dispăru sub apă. Degeaba se învârti bărbatul după aceea în jurul plutei.

— Dar unde-i Gelu ?

— Te-ai trezit, amețitule ?

Adrian se ridică în picicare, tușind.

Gelu ieși în spatele unui cireș cu coroana bogată. Piuta nu se mai zărea nicăieri. Soarele se ascunsese undeva după norii verzi de smarald.

Îi era greu să recunoască locul unde culeseră cireșe. Își aminti de mortăciunea aceea diformă, cărată de curenți de cine știe unde și rămasă agățată printre crengile unui pom. Înotă în jurul câtorva coroane până când, din întâmplare, observă pălăriile din pai pe care le legaseră să nu le ia vântul. Se cățără sprințen, înviorat de răccarea apei. Vru să ia plasele aproape pline cu fructele acelea roșii, însă își dădu seama că fără plută n-avea nici o șansă ca să ajungă cu ele până la mal.

— Geluleee !

Stătu citeva clipe nemișcat. Nu se auzi decât vântul zbatându-se printre frunze. Strigătul venise dinspre dolmă. Ceea ce însemna că nu puteau să-l vadă. Va trebui să înoate până la pădure și doar acolo, prin tufișuri, să iasă la mal. Adrian n-avea decât să-și primească porția, că doar el căzuse în apă ca o piatră proastă. Îi veni să ridă la gândul că acum, probabil, uica Ionel își storcea izmenele pe dig. Se aruncase îmbrăcat și de aceea înotase atât de greu.

Știa că nu va fi iertat. Că uica Ionel va umbla pe dig, așa cum umblă și soldații când patrulează. Va umbla până-l va prinde. Dar el nu se va lăsa prins.

Ajunse acasă pe înserate. Se strecură în bucătărie. Spera să nu fie văzut de mamă-sa. Cei doi frați mai mici nici nu se zăreau, nici nu se auzeau. O liniște de pădure în care nu se simțea decât amenințarea plutind prin aer. O pădure fără păsări și fără vânt. Și deodată Sonia începu să scîncească.

„Sonia, ce nume ! Sonia, Soni, toată lumea o să-i spună Soni și că-i sonată la cap“ — comentase el la botezul Soniei. Dar nu ținuse nimeni cont de păreră lui. Ca și cum el nici n-ar fi fost.

— De mine mergi la săpat. La cucuruz, la Canija. Am vorbit cu Iani.

Mama. Apărută dintr-o dată în spatele lui. Așteptă să audă fișuitul pe care-l face mina prin aer, apoi, întâi sunetul palmei lipite fulgerător de ceafa lui tunsă pierdut și, doar după, durerea aceea surdă. Din toate acestea nu se întâmplă nimic. Se așeză la masă, lihnit de foame, avînd grijă să fixeze tăblia de lemn între el și femeie. Nu-și ridică ochii spre ea. Învățase că era mai bine să n-o înfrunte. În acele momente era fericit că scăpase ieftin.

Pesemne că mama nu aflase încă de pățania lui Adrian.

Destui ani de zile după aceea, rememora evenimentele zilei respective, și-a dat seama că știuseră cu toții de baia lui Adrian. Știuse și mama, dar evitase, ca niciodată, să-l lovească. Poate că va încerca el să-i găsească o scuză, dacă cineva poate fi scuzat că nu bate, nu era nici ea conștientă de vinovăția ori nevinovăția lui.

Oricum, a doua zi dimineață îl trezi ceasul. Cîntau atunci și cocoșii uliței. De obicei dormea tun și nu auzea nici ceasul, nici cocoșii. Mama era în bucătărie. Îl aștepta.

— Ia-ți pachetul cu mâncare. Sapa-i în pridvor.

Luă sapa, o sapă mai ușoară datorită nenumăratelor ascuțiri, cu o coadă tot atît de ușoară, lucind și la ora aceea, la care încă nu răsărise soarele, luă și plasa cu mâncare, de fapt meniul ce avea să devină obișnuit, adică o ceapă, o bucată de slănină afumată învelită într-un ziar și un colț de piine și o porni din loc îmbufnat, încă dormind, ca orice copil deșteptat din somn prea devreme, către colțul unde trebuia să apară tractorul cu remorca.

Dormise agitat, nu atît obsedat de ideea greutății săpatului cît de cea că nu-l va întîlni pe Adrian. Or, tare mult ar fi vrut să afle ce anume-i făcuse uica Ionel după ce ieșiseră pe dolmă. Dacă-l cîrpise ori ba cu labele albe ale lui pline cu păr.

— Da' n-am zis că nu mă duc la lucru în vacanța mare. La pîrsicărie am fost, ai văzut. Și dumneata mă trimiți acum la sapă, la cucuruz. Parcă nu știu că la nimeni nu-i place să dea cu sapa! — comentase înclaudat înainte de culcare, dar mama fusese de neînduplecat.

— Dacă și Stelică și Ghiță pot merge, atunci poți și tu.

I se părea că nu există lucru mai rău pe lume decît să ți se spună ba de unul, ba de altul, că ce și cum fac și cît de bine fac și cît de bine învață și cît de cumînți sînt, iar tu . . .

Fînă sosi tractorul, soarele se cățăraseră bineșor deasupra orizontului. Iani, șeful, borțos, roșu, neras, făcu prezența. Gelu își declină identitatea, spunînd al cui copil era. Grasul îl privi cîteva clipe, apoi, amintindu-și, îl înscrise și pe el în caietul acela soios, pătat cu unsoare și transpirație.

Canija era departe, prea departe de sat; de fapt, pînă acolo mai treceau prin încă un sat, iar cînd ajunseră se încălzise de-a binelea. Atunci prinseră oamenii glas.

La Canija săpătorii își umplură sticlele și damigenele cu apă rece de la o arteziană. Și pe urmă, la săpat.

— Mai încet, mă, prostule!

De ce mai încet? Nu pricepea de ce anume să sape mai încet cînd, ajuns la capătul aceluia rînd interminabil de porumb, se putea odihni. Dar pe atunci nu pricepea sensul adevărat al ritmului. Al dozării forțelor. Altele le pricepuse imediat. Adică soarele ăla ciinesc ce-i storcea valuri de sudoare, care-i chinuia ceafa cu dogoarea-i puternică și bătăturile ce i se spărgeau în palmă, usturîndu-l pînă la lacrimi. Mai trimitea Lotobar pe unii după apă, dar apa era departe (o fîntînă cu cumpănă), Gelu era prea nou și prea neînsemnat pentru a cîștiga această favoare, pînă ajungeau înapoi cei cu damigenele, apa se încălzea deja, oricum mirosea a broască și oamenii nu visau decît iarnă. Iani suferea și el, chit că nu dădea cu sapa, ci doar controla după ei, ceilalți.

La prînz, o oră de umbră firavă în jurul cîtorva salcîmi, cu slănină fără nici un gust și plină de litere de plumb furate de pe ambalaj, cu bancuri, glume deșucheate și cîte-un

pui de somn. Și iarăși la săpat în cîmpul cu pămînt crăpat, însetat, sub un cer nemilos care părea că-și storsese înainte de marile inundații pînă și ultima picătură de ploaie.

Seara, hurducăiala ce-ți încurca mațele, că o noapte-ntregă nu mai reușeai să le descilcești. Și gîndul la Roza, fata aia bine, gagică aia care se încurcase cu unul din tractoriștii de la Canija și nici nu se mai obosea să facă drumul pînă acasă, dormea acolo, unii ziceau că dormea cu tractoristul . . . Pe urmă un somn scurt, agitat, cu palme usturînd.

Și din nou deșteptarea aproape înaintea cocoșilor, alt drum, altă zi fierbinte, alte băătăuri.

Prietenii și colegii lui de clasă. Stolică și Ghiță, total schimbați. Sapa îi cumintise. Îi transformase în oameni-copii. Fără dorința de a se mai zbenguî. De fapt, cînd să se mai zbenguie, dacă aveau în mînă sapa ! Seara ce mai prindeau curaj, acolo în remorcă, atunci ce mai visau cu glas tare, însă tractorul acoperea totul, totul.

Timpurile acelea trecuseră. Așa cum trecuse și copilăria, totuși frumoasă. Trebuise să simtă și el cumva ce înseamnă munca. Trebuise să vadă și acest aspect al vieții. Nu numai apa aceea mare, în care puteai sări pînă și din cireș. Mai tîrziu, cînd își amintea de anii copilăriei, vedea un amalgam de copaci, de apă, de porumb, de soare, de soldați, o revedea pe Roza giugiulindu-se cu tractoristul ei țigănos, conacul de la Canija, rufele munte-nilor întinse la uscat, palmele pline cu răni deschise. Doar pe Adrian nu-l revedea. Fiindcă vremea acoperise tot ce fusese mărunț și în aparență neînsemnat. La urma urmei, orice banalitate transpusă într-un anumit context poate schimba macazul unei vieți întregi. Uitase prea mult timp de întîmpla-

rea aceea cu Adrian. După doisprezece ani auzise că Adrian murise. Îi fusese însă jenă atunci să întrebe ce anume i se întîmplase.

Ceva aflase acum, în tren.

— A, stai că-mi aduc aminte. Moșu și babă-sa stăteau peste drum de voi, nu-i așa ? Parcă știu. Da, copilul ăla mic ce venca la ei în vacanță.

Va să zică Adi murise de mult. Poate de-atunci. Bărbatul din fața lui se holba nepăsător pe geam.

— Dar cum ? . . .

— De răceală.

— Cînd au fost inundațiile ?

— Asta nu mai știu. E mult de-atunci.

Atît. Pînă la gara-terminus nu mai scoase nici unul nici un cuvînt. Între ei plutea o fantomă. Un timp trecut. Cu semnificații și încercături diferite. Comune le erau doar niște nume și niște locuri. Poate și caracterul închis al amîndurora.

Gelu își aprinse o țigară. Apăsătoare gînduri. Incertitudini. Prea multe, prea multe necunoscute pentru un fapt cunoscut : moartea. Adrian, un oarecare nume printre amintiri ? O cunoștință ca multe altele ? Dar cînd și cum murise ? Nu cumva după căzătura aceea stupidă din cireș ? De ce nu-l certase mama, atunci cînd ajunsese acasă ? O simplă scăpare ? Și de ce-l bătuse abia după aproape o săptămînă ? Că pînă la urmă îl bătuse ; făcuse într-adevăr o greșeală, dar nu pe măsura bătaii primite. O avalanșă de întrebări amestecate cu hurducătura vagonului de tren.

Începu să scormonească printre amintiri. Să-și aducă aminte de tot ceea ce se întîmplase în ziua aceea. Scotea pe rînd faptele și replicile la suprafață. Le așeza unele lîngă altele, le schimba între ele atîta cît

suportau o logică. Însă amintirile te pot înșela. Doar ți se pare că faptele se înlănțuie. Se poate ca între două fapte să fie diferențe de două zile. Unele lucruri vrei să le uiți. Iar când le cauți, îți apar deformat. Răsu-cite.

Gările rămăneau în urmă. Fără să fie luate în seamă. Bărbatul de dinaintea lui își sprijini capul de măsuta de la geam. În compartiment rămăseseră doar ei doi. Și o sticlă de vin de Teremia, golită de celălalt. De ce băuse?

Toată întimplarea părea o banală joacă de copii. Fuseseră la cules de cireșe. Așa cum fuseseră și alții. Cu diferența că livada lor era inundată. Uica Ionel îl salvase pe Adrian de la înec. De acest lucru era sigur. Și totuși, de ce și când murise? Când? „Mic, mic“ — îi răsună în minte. Dar mic ești ani de zile. Probabil pînă cînd primești primul buletin de identitate. Sau pînă cînd împlinești optsprezece ani. Sau pînă la armată. Fiindcă soldații sînt tineri, grozav de tineri. Au fețe de copii, dar puști în spinare. Poate că Adrian murise într-alt an. Atunci cînd livada de cireși fusese scoasă. Cine putea ști cînd?

Ce sens aveau aceste gînduri? Încercă să scape de ele, însă semnele de întrebare deveneau tot mai mari, tot mai sîciitoare. Ca și cum se simțea vinovat de moartea lui Adrian. Imaginea acestuia... nu și-o putea reconstitui. De parcă cei duși n-au posedat niciodată chip. N-avea nici măcar un punct de reper, o trăsătură ajutătoare. Doar un nume. Banal, gol. Adrian o fi zburat în ceruri. Ca toți copiii. Și acolo se joacă acum de-a v-ați ascunselea. Chiar dacă pînă la urmă, de fapt, toți devenim un nume săpat pe o piatră.

Bărbatul de vizavi sforăia cu gura întredeschisă. Miros de vin acrit. Necăzuri înecate. Laolaltă cu amintirile. „A murit de răceală de piept“. Un gînd stingher, învăluit în negura nesiguranței. Nu fusese un gînd aiurea. Dar cine afirmase asta? Gelu nu reuși să-și amintească. Poate o bătrînă. În fond, nu mai conta cine. Încă o piesă la mozaic. Dar nu una hotărîtoare pentru rezolvarea figurii, ci una care trecu printre gînduri ca vîntul printr-o grămadă de pleavă. Răceală de piept. Pneumonie. Deci, umezeală și frig. Umezeală oricînd, fiindcă apă există oricînd. Frig, iarna. Ba nu, frig oricînd. Vara, după ce ieși din apă, ți-e frig. Un fapt devenea clar: Adrian răcise ori după ploaie, ori după o baie dorită sau nedorită.

— Trezește-te!

Frîncele scrîsneau enervant. Omul din față gemu. Apoi deschise ochii, căzut parcă din lună.

— Am ajuns — spuse Gelu, trăgînd cufărul după el. Celălalt n-avea decît să doarmă. Pînă s-o trezi de unul singur. Sau de instinctul navetistului. Oricum, era ultima gară a liniei.

În sat nu-i mai rămăsese decît o mătușă. Singură. De Adrian nu mai știa nimic. Dar știa că în viață mai era bunica acestuia, o bătrînă uitată de copii și de moarte.

— E aproape surdă.

Fiecare cu ce-l durea.

Deci exista totuși cineva care-l putea ajuta să descifreze enigma. Se perpeli în așternut pînă-n zori. Își închipui cîteva eventuale discuții cu bătrîna. Însă nu apucă să o vadă. Femeia era plecată pe undeva; unde, nu știa nimeni. Aveau nouăzeci de ani. Nouăzeci.

— Credeam că...

— Nu, nu, trăiește și pentru nepotul ei.

— De ce spui asta, mătușă?

— Asta zice lumea, nu eu.

Deci toți bătrînii care trec de o anumită limită de vîrstă trăiesc în contul cuiva murit de tînăr? O lege ciudată. O lege-pedeapsă? Să te uite moartea, fiindcă tot ea ți-a furat copiii, nepoții?

Se mișca într-un sat necunoscut. Cu oameni necunoscuți. De cei bătrîni își mai aducea aminte. Nu după chip, ci după casa unde locuiau, după băncile de la stradă pe care se odihneau. Pe el nu-l cunoștea aproape nimeni. Plecase copil și venise străin. Iar satul apărea și el în altă lumină, cu alte dimensiuni. Mai mic, mai pustiu, fără prea mulți copii. În ziua aceea văzuse un singur copil. Mergea cu bicicleta și avea o sapă legată între ghidon și portbagaj.

Năluca? Celălalt Gelu, Gelu-copilul mergînd la Canija la săpat? Nu, copilul cu bicicleta fusese real.

— Bunico, îți mai amintești de inundării?

Pe bunica lui Adrian cel dus o găsi a doua zi. Stătea la poartă, pe obișnuita bancă de la țară. Doi stîlpi îngropați în pămînt și o scîndură între ei.

— Ce, ce?

Fusese prevenit că bătrîna nu auzea bine.

— De apa aia mare?

— Da, da, cum să nu, prin treizeci și ceva, da, sigur...

— De aia din șaptezeci, primăvara?

— Am fost cu moșu', cu bărbatu-meu... fain flăcău. Cînta din gură ca nimeni altul. Azi nu mai cîntă nimeni așa. Nici nu mai fluieră din gură. Numa' cutiile alea...

— Cînd a murit Adrian?

— S-a dus, s-a dus de tînăr, săracu'. Mai bine muream eu în locu' lui.

Atunci se uită la ea dinadins. Riduri. Piele și oase. Cîteva fire de păr pe bărbie.

Privirea îngropată în cărămizile caldarîmului. Ochiul înotînd în două umbre de lacrimi.

— Fain flăcău moșu-meu. Și el s-a dus. Singură... da, singură.

Singură și rătăcită. Uitată de toți. De Doamna.

— Uica Ionel? — o întrebă Gelu pe mătușă-sa.

— S-a curentat.

Totul i se părea pierdut. Nimeni nu mai știa nimic. Și totuși avea impresia că i se ascunde ceva. Or, tocmai acest lucru îl făcea să se simtă vinovat. O vină cețoasă, fără contur. Oare în satul ăsta exista cineva capabil să-i furnizeze informația cheie?

— Nică sanitarul mai trăiește?

El mai trăia. El trebuia să știe. El știa. Chiar foarte bine. Adrian, fiul lui cutare și cutare a murit în șaptezeci și unu, după o răceală puternică. Se scăldase pe ploaie, la Groapă...

PLOAIA

— Auzi ?

Încovoiat, cu pălăria mult dată pe spate, Afilon lucra. Pământul era pe alocuri crăpat și prin crăpături se ițeau, ca niște mâțe subțiri și firave, rădăcini de buruieni.

— Aud, zise.

Apoi mai dădu de două ori cu sapa și se opri. Se opri și celălalt ; scoase din buzunarul de la piept al hainei o batistă mototolită, innodată la unul din colțuri și-și șterse fruntea. Se uitară un timp tăcuți la cerul alburii, la drumul prăfuit ce spinteca lanul aproape în două, pierzându-se undeva în direcția satului, pe urmă se reapucară de lucru.

După vreo cinci pași, Afilon lepădă unealta și porni spre capătul lanului. Ajuns, împinse la o parte pelerina cauciucată pusă alandala peste traistă, ridică damigeana și-i scoase din gîtul de sticlă bucata de cocean învelită cu hîrtie. O scutură de cîteva ori supărat și aruncă o privire scurtă spre locul încă umed, peste care cheltuisse Tănase aiurea apa de băut. Nemulțumit, se întoarse la rîndul abia părăsit.

Celălalt se mai uită o dată în sus, nici el nu știa pentru ce, sprijini încet coada sapei de coaste și-și cercetă palmele. Una din bă-

șici i se spărsese, porțiunea de piele ce acoperise bășica devenise lipicioasă, iar rana, proaspătă, îl ustura la fiecare lovitură cu unealta în pământul uitat de ploaie.

— Auzi ?

Afilon simți o durere surdă la rădăcina nasului, închise pentru o clipă ochii și trase puternic aer în piept. Durerea se înteti și-l obligă să-și maseze nasul. Strănută puternic, nereținut.

Încercînd să reia lucrul, lama de oțel mai tăie, vibrînd sec, metalic, vreo doi-trei bulgări, după care amuți. Omul își ridică privirea și rămase cu ea ațintită spre capătul lanului. Cu șase ani în urmă, acolo încă se mai afla o baltă, un colț de apă stătută, plin de lîntiță și de broaște, înconjurat de papură și de trestie.

— Ți-am spus eu c-o să plouă, zise Tănase și-și duse mîna cu ceasul la ureche.

Afilon îl măsură o dată lung, lăsă coada sapei să-i alunece din palmă și porni iar spre locul cu traista. Ajuns, rîcii, cu vîrfurile pantofului bucata aceea de pămînt umed. Se roti brusc pe călcîie, smulse de jos damigeana, îi scoase coceanul și se uită în ea. Pe fund, dacă mai erau cîteva picături. Le bău. Se înapoie vlăguit.

— Ascultă ! Ți-am spus eu ...

Atunci auzi și Afilon ceva ca un tunet prăvălindu-se peste cîmpie.

— Azi-noapte au cîntat brotăceii, vorbi văru-său.

Dinspre sat răzbătu mugetul prelung al unei vaci.

— Poate bate Rada toba, făcu Afilon.

Spre apus, pe boltă, se cățara un nor zdrențuit, plumburiu. Afilon se frecă la ochi.

— Asta, da. Trebuia mai de mult. Dacă o fi una din ploile alea bogate de vară, în câteva clipe crăpăturile or să se umple de apă — spuse Tănase.

Celălalt își supse obrajii, își țuguie buzele și vru să înghită.

— Lasă, că prea au pișcat muștele de câteva zile. Bine că mi-am luat pelerina.

Afilon încercă să nu-l ia în seamă. Își simțea trupul tot mai vlăguit. Cerul gurii, limba, gingiile, toate acestea începuseră să i se pară acum străine, înclieate în propriul corp. Măsură distanța pînă la trestia ce limita rîndul. Trestia... Cum de n-o văzuse? Deci balta nu fusese astupată. Aruncă sapa și porni, cu pași mari, către ea. În locul ochiului de apă, însă, dădu peste buruieni, peste un disc rupt, urme dintr-un cauciuc de tractor ars și peste o grămăjoară de pene de porumbel.

— Ți-am spus. Eu simt. M-au chinuit oasele toată noaptea, nu-l slăbi văru-său, după ce se întoarse.

Norul cel negru ascunse în umbră satul; doar ultimul rînd de case mai strălucea în soare. Ca un șirag de dinți cariiați. Pe lîngă ei trecu un vîrtej iscat și-i umplu de praf.

— Numa' să nu ne ocolească și norul ăsta, ca cel de ieri, adăugă Tănase cu un aer mai amărit.

Afilon îi aruncă o privire scurtă și bombăni. În gură îi ajunse un gust neplăcut, de acid gastric și usturoi. „Să nu mă îmbolnăvesc de gălbenare“ — gîndi. Se auzi iar un tunet, însă de data asta mult mai convingător. Frămîntînd cu furie praful și ridicînd în aer câteva bucăți de ziar decolorate și o pungă albastră de nailon, peste ei trecu vînd al doilea vîrtej.

— Nu crezi că ar trebui s-o luăm din loc?
— întrebă Tănase, ascunzîndu-și fața în palme.

— Poate trece. Să nu mai venim și mîine, că-i departe — i se răspunse.

Tocmai atunci un fulger scaldă satul într-o lumină lăptoasă, puternică și tunetul ce-i urmă le cuibări în suflete neliniștea.

Afilon apucă strîns coada bine șlefuită a sapei, mai sparse vreo cinci-șase pași de crustă și se opri. Revăzu în minte mîinile rozgrăsulii ale celuilalt, cu apa curgîndu-i printre degete și damigeana aplecată cu gura înspre pămîntul setos. „Ce naiba faci?“ — îl întrebuse, aproape cu lacrimi în ochi. „Ce să fac, nu vezi? Mă spăl“ — îi răspunseseră Tănase, foarte sigur pe sine, de parcă ar fi săvîrșit cel mai firesc lucru de pe lume. Se întoarse către el, vru să-i spună ceva, însă renunță în ultima clipă.

— Ți-am spus eu c-o să plouă. Hai să plecăm!

— Acuma-i prea tîrziu.

Tănase își sprijini brațele de unealtă.

— Bine că am pelerina la mine. Mîine voiam să merg la pescuit. Am găsit un loc a-ntîia. E-acolo un petic de apă curat ca lacrima, fără nici un fir de iarbă.

Afilon căută norul. Umbra înghițise întreg satul și o parte din cîmpie.

— E ca un burete. Numa' să-l strîngi, că te și umple de apă — zise văru-său.

Oftă. Își masă ușor mărul lui Adam și falca de jos. Trecu repede cu limba pe cerul gurii. Peste ei se scurse un val de aer rece, răcoritor. Apoi totul încrămeni.

— Nu... mergem?

— Mai stăm.

Nu-și termină gîndul. Oricum, nu va mai rezista mult. Focul pornise să-i coboare încet, însă mistuitor, înspre stomac.

— Ploaia asta o să-mi tulbure apa și nu mai prind nimic. Poate, totuși, vorba ta, ne ocolește.

— Mai taci, mă, o dată!

Tănase îl privi lung, neînțelegînd de ce anume îi ceruse să tacă. Norul le acoperi și lor soarele. Cîmpia se scufundă lent într-o umbră deasă. Un greier țîrî de cîteva ori, nehotărît, pînă cînd, în cele din urmă, amuți.

— Trec ciorile, deschise Tănase gura.

Afilon pufni, dar nu spuse nimic. Pe deasupra lor plutea filfiind un stol de ciori. Își aminti de fosta baltă și de resturile de porumbel. Tuși puternic, enervat. Ar fi fost mai bine să fi plecat.

— Hai să mergem! propuse.

Celălalt zîmbi ușurat. Porniră spre capătul lanului.

— Ploaia asta face bine la porumb. Ți-am spus eu...

— Mi-ai spus pe dracu!

— Nu, nu, insistă vărul, ți-am spus că-o să plouă.

Un strop de apă îi căzu pe obraz. Îl acoperi iute cu palma. În scurt timp pălăria începu să-i sune ca o tobă. Își puse mantaua deasupra capului, făcîndu-i și celuilalt loc sub ea. Privea picăturile ce cădeau din înalt, pentru a sfîrși risipite în praful acum tot mai blînd al cîmpiei. Fața îi era udă, însă gura tot uscată, încinsă. Un fulger le răscoli sufletele și, aproape instantaneu, lovi și tunetul. Asurzitor.

— A trăsnet! îngăimă Tănase cu glașul ușor, vibrînd. Ți-am spus eu...

— Mă, vere, dacă n-ai vrut să vii să mă ajuti, trebuia să-mi fi zis încă de la început! — explodează el.

— A, nu, cum să nu vin, da se poate așa ceva?, începu Tănase și numai chipul indispus al lui Afilon îl potoli.

Ploua în rafale scurte, indecise. Așezarea cu casele dispăruse în spatele perdelei de apă.

Tonurile de cenușiu și verde-murdar dominau și cerul și pămîntul, amestecîndu-se, inver-sîndu-se într-un joc ciudat, capricios. Un alt fulger decoloră totul în jur și tunetul se prăvăli cu furie peste lanul de porumb.

— Nu plecăm? — întrebă Tănase în șoaptă.

— Ne poate trăsni. Pînă și animalele stau în loc, atunci cînd fulgeră.

Ploaia continua să șovăie, ba anemică, ba furioasă.

— Atîta amar de tunet pentru o blană de ciine ud! — oftă Afilon privind norul negru de mai înainte, acum îmblînzit, spart din loc în loc de cîte-o pată de cer albastru.

La un moment dat simți că ametește. Își lipi buzele de mîinile umede. Răcoarea lor doar îl amăgi. Se lăsă pe vine și-și trase cu putere genunchii spre sine, apăsîndu-și totodată stomacul. Dar efectul, pe care-l așteptase, fu cu totul altul. În gît îi ajunse gustul acela nenorocit de usturoi mîncat la masa de prînz.

— De ce stai așa?

— Să nu mă trăznească, rîse Afilon.

— Trăznește pe dracu! mormăi Tănase cu inima strînsă, înciudat că celălalt își bate joc de el. În sat plouă cu găleata, adăugă apoi. D-aia nu se văd casele...

— Aici trebuia să plouă, fir-ar să fie!

Tonul lui fusese atît de convingător, încît vărul-său se întoarse către el și-l măsură nedumerit. Nu-l auzise niciodată vorbind atît de pătimaș, aproape cu răutate.

Afilon privi cerul. O altă pală de vînt îl plesni peste față cu cîteva stropi mari și reci și-l sili să închidă ochii.

— Era să uit! exclamă Tănase, desfăcînd nodul de la batistă.

Se întinse după traistă și începu să cotrobăie prin ea. Dădu peste o sticlă cu apă. Acum nu-i mai era sete. Aversele de ploaie mai răcoriseră cerul. Desfăcu dopul și se auzi un gîlgîit.

— Ce naiba se întîmplă ? vru să întrebe celălalt.

Din sticla de un litru, pînă mai înainte plină, mai rămăseseră cîteva înghițituri pe fund. Restul se risipise.

FRUCTUL

— Eu urc, spuse primul.

Vîntul își trecea degetele printre frunze, uneori grăbit, alteori nehotărît. Crescut din trupul cîmpiei, pomul se ridica spre cer, în aparență rece și inaccesibil. Fructul strălucea auriu în lumina soarelui, chemînd.

— Trebuie să urc.

Al doilea se uită în sus, la ochiul nesfîrșit de albastru, pe urmă se lăsă pe o buturugă, își puse pălăria cu fundul pe genunchi și-și adînci privirea în ea.

— S-ar putea să ai noroc.

— Crezi ? — întrebă primul.

Celălalt își reaseză pălăria pe creștet, foarte sigur de ceea ce spusese. Apoi, cu mișcări bruște, frînse vîrfurile cîtorva lăstari iviți din rădăcinile buturugii.

— Mă cam deranjau — zise cu glasul ușor tremurat. Tu ești convins că vrei să urci ? Cine știe, poate acolo nu e nimic.

N-ar fi vrut să spună chiar asta. Dar teama de înălțime fusese mai puternică. Îl învinsese. Cel puțin deocamdată, fiindcă mai exista în el o fărîmă de speranță. De speranță născută din ambiție.

— În acest caz o să coborîm.

— Da... însă atunci n-o să-mi placă nici atât, pentru că, venind în jos, o să fiu eu primul.

— Întotdeauna cineva trebuie să fie primul — zise celălalt, cu ochii scinteietori.

Al doilea, își sprijini bărbia de palme. Știa că lupta abia acum începea și mai întâi era necesar să se învingă pe sine. Poate chiar acesta putea fi momentul pe care îl visase, îl așteptase dintotdeauna.

— Nu oricine poate urca.

Continuând să afișeze o astfel de atitudine, risca să devină stupid. Iar momentul la care se gândise doar cu puțin înainte nu stătea pe loc. Timpul nu stă pe loc.

— Sînt convins, se sumeți primul. De aceea și vreau să mă sui. Tu îi vezi capătul de sus?

Cu mîna pe pălărie, colegul se trase cîțiva pași îndărăt și-și duse palma streășină la ochi. Pentru o clipă înălțimea îl ameți. „Încă mai pot să renunț“ — gândi speriat.

— Îl văd. Fiecare lucru are un capăt.

— Da, dar cu cît e mai sus, cu atât fructul e mai frumos.

Îl măsură iritat. În suflet i se strecurase neliniștea. Dorința celuiilalt părea supradimensionată. Și toate astea pentru un amărît de fruct.

Un vînt iscat ca din neant răscoli frunzele și firele de iarbă. Al doilea sări într-o parte. Exact în fața locului unde stătuse apăruseră citeva firimituri de pămînt reavăn, care se înmulțeau mișcîndu-se convulsiv.

— Semn rău — conchise.

— Mușuroi de cîrțiță, rîse colegul și-și îndesă mai bine în buzunarul hainei un pachet din hîrtie de ziar.

— Ce zici, dacă am trage la sorți? La urma urmei pot fi și eu cel dinainte, la fel ca tine.

Orice griji i se păreau acum inutile, absurde chiar. Nu mai înțelegea ce mecanisme ascunse i le pusese în mișcare. La fel cum nu înțelegea nici dorința, deodată atât de puternică, de a urca, de a fi în frunte. Însă nu insistă.

— Numai că tu ai la mine o datorie, spuse primul, satisfăcut, fluturîndu-i prin fața ochilor o bucată de hîrtie.

Deci, celălalt a rămas la fel ca înainte: neiertător. Necruțător. Amendînd orice greșeală.

— Făcură cîțiva pași. Pînă la poarta masivă din lemn de stejar.

— Dar cum intrăm?

— Am cheia. M-a costat o avere, mormăi primul, apoi potrive cheia în broască și încercă să o răsucească, însă ușa continua să rămînă și pe mai departe încremenită.

Urmări chipul crispat al celui cu cheia. Reuși totuși să-și înăbușe zîmbetul ce-i furnicase buzele. Trebuia cumva să intre în jocul ambițiosului de lingă el.

— Mi-au vîndut o altă cheie. N-o să-i uit.

Scoase din buzunar, zornăind, o legătură cu șperacle, pe care le încercă pe rînd. Abia cînd ajunse la ultimul și cînd aproape că-și pierduse orice speranță, se auzi un declic și poarta fu dată în lături.

— Acum ce facem cu ciinele? întrebă al doilea, arătînd spre un dulău mare și alb, ce dormea la rădăcina pomului.

— Îi aruncăm un os, ce, nu știi?

Pe al doilea începu să-l enerveze siguranța primului și rapiditatea cu care găsea rezolvare și răspuns la toate.

Dulăul se ridică alene pe picioarele dinainte și începu să mîrîie, apoi se ridică de tot, se zbirli și porni să latre cu înverșunare.

— E negru-n cerul gurii ! glăsui al doilea.

Primul nu spuse nimic. Scoase din buzunar pachetelul, îi desfăcu sfoara, despătură ziarul, luă din el un os și-l aruncă spre animal. Acesta îi dădu roată, îl mirosi și în cele din urmă îl abandonă, reluîndu-și lătratul. Atunci, de undeva din pulpana hainei, primul scoase o biciușcă, ce avea în capăt alice de plumb, și o roti de cîteva ori pe deasupra capului. Cîinele fugi scheunînd.

Ajunseră.

— Cum facem ? întrebă al doilea, măsuriînd cu privirea grosimea trunchiului și chiar îndrăzni să-și apropie palma și să-l mîngîie.

De aici, de aproape, pomul i se părea inaccesibil.

— Vezi, de asta sînt eu primul. Fiindcă mă gîndesc pentru amîndoi, spuse celălalt. Își duse două degete inel la gură și fluieră scurt și puternic.

Ca din pămînt, răsăriră doi vlăjgani, care se apropiară. Mișcările lor aveau în ele ceva de ritual, bine regizat. Unul se lipi cu spatele de trunchi, iar camaradul își îndoi spinarea dinaintea lui. Abia cînd i se făcu semn, al doilea înțelese ce are de făcut. Și că, din această clipă, începe urcușul. Se sui pe spinarea îndoită, pe urmă pe umerii vlăjganului. Primul repetă scena. Al doilea, surescîtat, îi ținu mîinile scară și primul i se cățără pe umeri. Reuși să se prindă de prima cracă.

— Hei, voi doi, plecați, gata ! — le strigă vlăjganilor.

— Dar . . . — se împotrivi cei doi în cor.

— V-am promis, mă țin de cuvînt. Al doilea mi-e martor.

— Și eu ce trebuie să fac ? mormăi al doilea.

Primul se aplecă, îl prinse de mînă și-l trase după sine.

Începură să se cațere. Se foloseau de orice nod, de orice crenguță ieșită în cale. Ajunseră într-o porțiune dificilă. Se priviră întrebători.

— Eu, zise primul, te salt puțin și tu te apuci de craca aceea.

— Dar dacă e putredă ?

— În orice lucru există un risc.

Îl cuprinse pe al doilea de după picioare și-l săltă. Acesta întinse tremurînd o mînă. Apoi pe cea de a doua. Răsufli ușurat. Craca era solidă. Primul i se cățără pe spinare, apoi pe umeri, și pe urmă îl trase după el.

— Minunat ! oftă al doilea, privind în jos.

— Nu te uita prea mult, că amețești.

Își continuară urcușul. Ajunseră la locul unde tulpina se despărțea în două.

— Pe asta ar fi bine să continuăm. Frunzișul e mai des, te scutește de furtuni.

— Nu te mai înțeleg ! — se răsti primul și porni.

Urcușul devenea tot mai periculos. Năpădit de frică, al doilea vru să-i oprească înaintarea, agățîndu-se de el. Însă acesta se dezechilibra, cuprinse cu forță creanga cu brațele, după care își zvicni picioarele și se trezi singur în pom. Își reluă cățărătul în aparență liniștit, dar, ciudat, cumva bucuros că nu va mai trebui să împartă fructul cu nimeni. Răsufli din greu. Palmele începuseră să-l usture. Privi în sus. Nu mai avea mult. Fructul era acolo, strălucind în toată splendoarea lui. Și cînd se crezu cel mai sigur de izbîndă, ciotul de sub picioare se rupse și-l lăsă atîrnînd. Încercă să apuce tulpina, însă aceasta era prea departe. Își încordă mușchii de la mîini, dar

forțele îl părăsiseră. Fructul mirosea apetisant, strălucind auriu în lumina soarelui.

Toată bătaia îi se părea acum fără sens. Nu putea să mai urce, dar nici să coboare. În clipa aceea văzu pe mîneca hainei o omidă. Îi ajunsese, ondulîndu-se maiestuos, pe mîna, pe urmă pe cracă și se îndreptă calmă și sigură spre fruct. Primul închise ochii.

DULAPUL

Între.

Un întuneric deranjant. Altfel și nimic mai mult. Cînd era mic, îi era teamă de întuneric. Poate mai mult o teamă instinctivă. Încercă să-și imagineze cam ce îi se poate întîmpla unui om matur cuprins de astfel de tulburări și puțin lipsi să se lovească de ușile de lemn ale dulapului. Pentru o clipă văzu ceva ca o gură uriașă, gata-gata să-l înghită, și parcă auzi un răcnet asurzitor. Evident, nu erau decît niște banale feste ale propriei imaginații și nimic altceva. Rîse. Cam așa înnebunește omul, își spuse și se chiri și mai mult. Piciorul drept începu să-i amorțească. Se aploacă pînă la fanta de lumină din dreptul cheii, dar nu văzu nimic. Încercă să-și întindă piciorul amorțit. Nereușind, porni să-l maseze încetisor. Simionică nu era chiar un bărbat scund și-apoi înghesuiala în care intrase îi dădea impresia că era și mai înalt decît în realitate.

De fapt, lucrurile în prezența cărora existăm ne dau raportul dintre noi și lume. O minunată concluzie filosofică, reflectă Simionică, amplificînd masea piciorului amorțit.

Inspiră adînc. Un iz de parfum de duzină. Poate de la costumul cu care fusese la ultima nuntă. Atunci se trezise un amețit să parfumu-

meze pe toată lumea cu o sticlută de apă de colonie. Fusese cât pe ce să-l lovească, însă renunțase, la rugămintile Lenuței.

Se foi și lemnăria scîrții îngrozitor. Simionică se chirci de spaimă. Nici un zgomot nu avea voie să-i trădeze prezența în casă. El era acuma pe drum. Așa îl știau cu toții. Adică, într-un fel el nici nu exista. După teoriile sale, omul care nu este văzut de cel puțin un alt om nu există, sau există doar pentru sine.

— Au !

Fusese totuși un strigăt. Nu mai avu timp să-i analizeze originea și drumul urmat de la cauză pînă la slobozirea lui pe gîtlej. Amorteala piciorului drept se transformase în cîrcel și-l sili să iasă precipitat din colivia de scîndură. Pentru o clipă, lumina orbitoare pentru ochii dezobisnuiți de ea anulă durerea piciorului. Cu mâinile paravan la ochi, Simionică își întinse piciorul. Durerea mai persistă cîteva secunde, apoi dispăru lăsînd în urmă un oftat de ușurare. Simionică privi către dulap. Începuse parcă să-i fie silă de el. Și totuși n-avea încotro. Va trebui să intre la loc. Renunțarea ar fi fost o dovadă sigură de slăbiciune.

Deschise ușa. Balamalele scîrțiră din nou, iar Simionică simți cum i se strînge inima. Se duse în bucătărie și luă din frigider borcanul cu untură. Scoase din țîțini ușile hardughiei de lemn, apoi apucă borcanul, își înfipse degetul arătător în masa albă, vîscoasă și unse balamalele. Puse ușile înapoi și constată cu satisfacție că nu mai scîrțiau. Dinspre casa scărilor se auziră niște voci femeiești și bărbatul intră în dulap. Își ciuli urechile, cercetă atent prin gaura cheii, dar în apartamentul său continua să fie liniște.

Timp îndelungat suportă cu stoicism sunetele emise neregulat de propriul abdomen

pînă cînd, lihnit de foame, hotări să iasă din nou. Oricum, ea, nevastă-sa, nu putea să apară acasă decît după orele de serviciu. Simți în nări mirosul apetisant al unturii din borcanul uitat lîngă dulap. Se duse în bucătărie, luă o felie dintr-o franzelă și un cuțit și reveni. Întinse pe pîine un strat subțire de untură. Puțină sare și boia de ardei ar completa semi-sandviciul. Oscilă cîteva clipe între împlinirea și neîmplinirea acestui vis în aparență mărunț și, în cele din urmă, atunci cînd în imaginație îi apăru Simionică-copilul cu fericirea juvenilă aferentă, se deplasă iar în bucătărie. Nu se putea lipsi și de ceea ce singur își putea oferi. Pîinea din mînă dispăru în grabă și bărbatul repetă figura. Cînd înghiți și ultimul dumeat, reîntră în dulap. Fiindcă îi parveniseră unele zvonuri nu tocmai plăcute despre Lenuța, iar el avea datoria, cel puțin față de sine însuși, să le verifice.

Gura uscată și boiaua cam iute îi amintiră că nu băuse apă. Vrînd să iasă, se înclică în hainele care atîrnau de umerase. În final ieși cu un maldăr de stofe în brațe și-l aruncă pe patul din dormitor. Acum dulapul era gol și se putea lăfăi în el în voie. Zimbi satisfăcut și-și frecă palmele. Putea să aducă și un scaun, să stea și mai comod. O dată, cînd era mic, adormise în dulapul unde-și ținea moș Simionică hainele de adio. Adormise, pentru că în dulap era plăcut, iar dacă n-ar fi fost mirosul de naftalină, s-ar fi simțit de-a dreptul minunat.

Intră în dulap și se așeză greoi pe taburetul de bucătărie. Acum da, așteptarea devenea parcă mai suportabilă. Nu era Simionică genul de om care iubea așteptarea, poate nici nu există vreunul care să o iubească, însă, spunea el adeseori, dacă tot trebuie să aștepți, atunci fă tot posibilul să nu-ți amărăști viața. Părea

o concepție foarte sănătoasă și, fără să-și dea seama, se agățase de ea precum cel ce se înecă de-un pai.

Ideea cu dulapul i-o dăduse unchiu-său, consilierul personal în probleme de amor împărtășit unilateral. Și acesta, la rîndul lui, trecuse prin mari chinuri sufletești și poseda destulă experiență în necunoscuta chestiune feminină. „Să ai grijă să nu adormi în dulap!” — fusese sfatul pe care unchiul îl repetase cu insistență. Avea și de ce. El unul adormise. Fiindcă înainte de aia, supărat, trăsesese la măsă un sfert de monopol și căldura din paralelipipedul de scîndură îl doborîse.

Își visase întotdeauna o căsnicie ideală. Ani de zile se îndopase cu romane de dragoste. Era în stare să sară în foc pentru a-și salva iubita. Numai că Lenuța, care la început fusese prototipul femeii unice din viața lui, îi tulburase iremediabil această optică, îl scutise de săritul în foc.

Poate că totuși nu era decît o impresie falsă. Poate că Lenuța îl iubea și tot răul nu exista decît în mintea lui. „Sînt un mare prost!” — conchise și ieși. Se duse în bucătărie și deschise frigiderul. Desfăcu o sticlă de bere. Lichidul rece, ușor amar îl învioră.

Și totuși, chestia cu dulapul . . . Dacă adulterul nu se va întîmpla în camera cu dulapul, atunci toată acțiunea era sortită eșecului, gîndi. Merse în dormitor. Apoi în sufragerie. În camera de lucru nu avea dulap, dar nici pat. Dulapurile din casă trebuiau puse în aceeași cameră. Aceasta se vedea a fi soluția cea mai nimerită. Simionică merita sincere felicitări.

Cel din dormitor părea prea mare. Atunci rămînea cel din sufragerie. Se posomorî. Acesta se arăta prea greu. Nu-l putea muta de unul singur. Rică, vecinul de palier

lucrează după-masa. Dar nu, nu avea nevoie de martori. Se așeză, tăbărit, pe patul din sufragerie și atunci îi veni ideea : făcălețul !

Făcălețul este prin esență un obiect lung și rotund. Tocmai bun pentru a-l introduce sub dulap. Pe urmă nimic mai ușor decît să împingi dulapul în orice colț al camerei do-rești. Metoda era încercată, evident, în condiții de pace și fericire conjugală, atunci cînd cu zugrăvitul și tapetatul camerelor. Prin urmare, luă bucata de lemn din bucătărie, nu înainte de a răsturna un vraf de oale și cratițe, care zdrăngăniră îngrozitor pe podeaua acoperită doar cu o bucată de linoleum. Acum era sigur că toți locatarii, în special pensionarii blocului, au intrat în stare de alarmă și așteaptă să se întîmple ceva grav, incitant. Nu se întîmplă nimic, fiindcă Simionică avea treabă în propriul apartament.

Puse făcălețul paralel cu partea stîngă a dulapului, trecu și el acolo, înclină dulapul împingîndu-i partea de sus, iar cu vîrfurile rostogoli făcălețul sub el. Restul era simplu : un pic de echilibru și puțină forță. Cutia uriașă de lemn rula lejer și în cinci minute **dulapul ajunsese în dormitor.**

Dar dacă Lenuța va observa totuși lipsa mobilei în cauză și va începe să țipe ? Sau, mai rău, va rămîne totuși în sufragerie fără să-i pese de vreo lipsă ? Atunci toată cheltuiala asta de energie s-ar dovedi complet inutilă și chiar ridicolă. Supărat, împinse hardughia îndărăt, la vechiul ei loc.

Și pentru aceasta n-avea decît să se felicite. Unchiul o fi spus chestia cu dulapul în cu totul alt sens. Iată cum orice preluare de idei trebuie făcută la modul cel mai critic cu putință.

Acum nu-i mai rămînea altceva de făcut, decît să intre iarăși în dulapul din sufragerie.

Adică în cel în care mai stătuse și pe care îl plimbase de colo-colo. Șansele ca totul să se consume chiar în această cameră erau de cincizeci la sută.

Cerul gurii i se uscaseră din nou, iar Simionică nu era omul care să rabde prea mult când era vorba de foame ori, ca acum, de sete. Așteptarea putea fi și ea cumva îndulcită. Cu o sticlă de bere treaba era ca și rezolvată.

Nu este deloc vesel să bei bere de la frigider tocmai într-un dulap de haine și încă de unul singur. Dar nu avea încotro. Cu toate că lichidul se arăta rece, după câteva minute Simionică simți cuprinzându-l valuri de căldură. Iar pleoapele i se făcuseră dintr-o dată grele. Fără îndoială, își spusese, dacă îl va apuca somnolența, își va aduce din bucătărie o cutie de chibrituri sau ceva scobitori, pe care și le va pune la pleoape exact așa cum făcuse Prîslea pe când păzise grădina cu merele alea de aur. Păcat, continuă Simionică să filosofeze, dacă ar fi avut Prîslea acces la ceva dispozitive de alarmă electronice, nu i-ar fi trebuit scobitori. Ceva în genul celor ce se pun la autoturisme. Cum atingi mașina, cum începe să urle, să latre, să miaune, să fluiera și chiar să cînte și asta tocmai noaptea, când ți-i lumea mai dragă. Acelea făcute de amatori, cu piesele întreprinderii, cică ar suna mai deștept.

Dinspre curte se auzi motorul unui camion și scurt timp după aceea niște strigăte însoțite de injurături și zdrăngănit de fiare. „Gunoii!” — exclamă Simionică, însă doar în gând. În sfîrșit, municipalitatea se hotărîse să-și trimită oamenii în acțiune.

Dar dacă Lenuța vine totuși acasă însoțită de cel cu care zicea lumea că umblă? — se întrebă el. Pentru moment avu senzația că abia acum gîndea la modul serios. Își aminti

de Gicu, unul din foștii lui colegi de liceu. Și de bruneta aceea pe care acesta o înghesuia prin întunericul mirosind a cafea de pe coridoarele corpului de proiectări. Simionică îl cunoștea și pe soțul brunetei. L-a compătimit atunci. Un soț încoronat. E trist să descoperi în privirile cunoștințelor unde de compătimit și să nu știi pentru ce. Tocmai tu, care ai fi cel mai în drept să știi. În sinea sa, Simionică îl aprobase pe Gicu, era bărbat, fir-ar al dracului, însă, în principiu, și abia acum, nu era de acord să fie în pielea soțului înșelat. Devenise moralist. Așa-i omul, gîndi, doar la necaz crede necazul altuia.

Simți la rădăcina nasului, prin interior, o presiune usturătoare și fu nevoit să strănute. Când își aduse aminte că trebuia să-și tempereze orice zgomot ce i-ar trăda prezența în casă, părea să fie deja prea tîrziu. Strănutul stîrni tot praful din dulap, un praf iritant, pătrunzător. Întredeschise ușa. Nu voia să se procopsească cu vreo nenorocită de alergie.

Dinspre casa scării se auzi zdrăngănitul unei legături de chei. Nu putea fi Lenuța, fiindcă ea nu avea decît două chei și acelea mereu pierdute prin grămada de mărunțișuri din poșetă, de trebuia să scormonească după ele cel puțin cinci minute de fiecare dată.

Ar putea să fie chiar și un hoț. Mai trase o gură de bere. Simți că sticla era aproape goală și nu o îndepărtă de la gură pînă nu sorbi și ultimul strop.

Și mătușa lui știa să facă bere. Bere neagră, de casă. Învățase undeva prin Maramureș, atunci cînd locuise prin zonele miniere cu primul soț. Poate acel „știa” era pretențios, fiindcă mătușii nu i-a reușit niciodată berea.

Ce-i va spune individului? În minte îi veni dintr-o dată scena marelui păcat. Dacă ipo-

chimenul ar avea un chip cît de cît cunoscut, și-ar putea înjgheba un fel de scenariu cu mai multe variante. O intervenție inteligentă și la timp s-ar arăta deosebit de eficace în astfel de situații delicate și neplăcute. Bijbiiala nu face altceva decît să încurce și mai mult. Trebuie să fugă de bijbiială și de improvizatie cu orice preț. Decît să îngaiame niște aiureli în fața adversarului, atunci mai bine rămîne în dulap.

Se duse în bucătărie și mai luă o sticlă de bere.

Se așază greoi pe taburet. Întunericul din dulap devenea obositor. Întredeschise ușa, însă nu reuși să o mențină așa, fiindcă îi veni înapoi. O mai împinse o dată și pînă la urmă se lăsă pătubaș.

De ce să se fi complicat Lenuta cu adulterul cînd, de la bun început, tocmai ea fusese cu ideea că, de fapt, dacă nu se vor înțelege, se vor putea despărți oricînd pentru a-și lua viața de la început, într-o altă variantă? Sau cîtiva ani de căsnicie duc la obișnuință, la una pe care nu vrea să o scape nimeni? Îi venea greu să descifreze mecanismele ce o determinaseră pe Lenuta să facă un astfel de pas. Nu era prima dată cînd căuta scuze. Scuze găsea automat și ele constituiau doar ceva izvorit din propria-i dorință, din dorința de a nu schimba obișnuința cu necunoscutul.

Șirul gîndurilor îi fu întrerupt de un zgomot destul de mărunț, dar mult așteptat: deschiderea ușii de la intrare. Își apropie ochii de fanta de lumină. Însă nu vedea nimic. Își impuse controlul asupra respirației. Se gîndi cu groază la un strănut scăpat fără voie.

În hol se auziră pași. Își reținu respirația. Acum probabil că Lenuta se descălța. Își lua papucii de casă. Și totuși, după zgomote, nu putea fi decît o singură persoană. „Să fie

vreun hoț?“ — îi trecu prin minte. Nu era hoț, căci hoțul se ferește de orice zgomot, pe cînd sunetele ce-i ajungeau la urechi păreau lejere, nicidecum accidentale, înăbușite. Se auzi și o tuse. Ea, era ea, Lenuta. Singură.

Clanța ușii de la intrare. Apoi bătăi nervoase. Simionică tresări. Nu-și amintea să fi blocat soneria. Bătăile se întetiră. Îi venea să iasă și să meargă să-l ia pe nerăbdător de guler. În sfîrșit, Lenuta se încumetă să deschidă. O voce bărbătească iritată. Lui Simionică începu să-i crească pulsul. Cine naiba să fie cel care intrăznea să ridice tonul aici, în casa lui? Cît pe-aci să iasă, dar se abținu. Va trebui să-și impună cît mai multă răbdare. Auzi iar vocea aceea bărbătească.

Ușa groasă a dulapului filtra cumva sunetele și le atenua. Simionică o împinse ușor și o blocă cu batista. După calculele sale, acum Lenuta trebuia să fi venit în sufragerie. Întîrzia totuși prin bucătărie, cu individul care intrase în urma ei. O auzi suspinînd. Poate rîdea. Nu, era clar că nu rîdea. Indignat, împinse ușa și mai mult și ieși. Da, Lenuta plîngea. Își simți inima zbătîndu-se într-un spațiu prea strîmt. Auzi iar vocea aceea străină. Nu reușea să descifreze cuvintele, însă tonul devenea insuportabil. Oricum, va trebui să mai rabde. Altfel i se dărimau toate planurile. Iar așteptarea se transforma în pierdere de timp. Prezența necunoscutului, acum, în acest moment, la el în casă devenea o dovadă clară că lumea avusese dreptate. Lenuta îl înșela într-un mod barbar, își spuse. Ce vor spune vecinii? Fiindcă el unul putea jura că nevasta lui a fost văzută urcînd împreună cu un străin. Curioșii nu dorm niciodată.

Din nou vocea aceea impertinentă.

Nu mai răbdă. Împinse nervos ușa dulapului și ajunse glonț în hol. Vocea aceea... I se părea atât de cunoscută! Cine putea fi? Se auzea și plînsul infundat al femeii. „Îl omor!“ — strigă în sinea lui. Ajunse în cadrul ușii de la cameră. O descoperi pe Lenuța stînd la masă, cu capul infundat în palme. Lîngă ea, figura aceea banal de cunoscută, individul pe care-l văzuse de atîtea ori în oglindă cînd se bărbiera. El însuși.

DISCRETĂ, SINGURĂTATEA

Maria a trecut pe ulița lui. A văzut-o și s-a luat după ea. Acolo, pe mal, printre tufele de porumbar și salcie, fata abia se dezbrăcase, bucuroasă de singurătate, de soare și de apă, cînd a apărut el, Vlado, aprins. Maria a țipat și a început să fugă. A încercat s-o ajungă, dar nu cu gânduri necurate, ci pentru a o opri din zăpăceala ce o putea arunca în gura lumii. După vreo sută de metri s-a oprit și a pornit înapoi spre sat. Ea s-a întors după haine, înspăimîntată. A lăsat-o atunci, însă n-a reușit s-o uite. Imaginea ei l-a urmărit săptămîni de-a rîndul. Cînd a căutat-o, Maria plecase deja la oraș.

Își trase pătura pînă sub bărbie. În acest pat îi fusese întotdeauna frig. Chiar și vara. Iar singurătatea se strecura discretă prin burlanul de tablă al cuptorului. Șoarecele, probabil același de ieri și de alaltăieri-noapte, începuse din nou să roadă pardoseala din lemn. Dinspre curte răzbătu lătratul nehotărît al cîinelui. „Nici o grijă, doi-trei cartofi, o palmă de slănină de anul trecut și te ia șintărul ca pe aur“ — gîndi Vlado. „Șintărul“ era hingherul comunei, un țigan înalt și desirat care, atunci cînd mergea, dădea impre-

sia unui tip ce amenința în fiecare clipă să se dezmembreze.

Rexi străbătu curtea în goană, lătrînd. Un micunat jalnic de motan tulbură liniștea grea a nopții. În urmă cu destui ani, Vlado dorise să aibă un ciine-lup, însă șobolanișii îl siliseră să se mulțumească cu acest animal mic și vioi, bun de săpat în căutarea rozătoarelor. Cu timpul Rexi îmbătrînise, părul îi devenise mat, inegal, și simțurile îi se tociseră. Acum lenevea tot mai des și mai îndelungat în pridvor, la soare și tot atît de des omul avea senzația că vede o haină veche, aruncată neglijent și mirosind înțepător a naftalină. Singurele lucruri pentru care își mai părăsea animalul aparenta stare de lene erau colțul de piine uscată și motanii vecinilor. Uneori, cînd se mai enerva pe una, pe alta, stăpînul îl gonia în curtea din dos, lovindu-l cu piciorul sau cu mătura, iar el se tîra scheunînd jalnic și privindu-l mirat.

Se întoarse gemînd bătrînește către cele două geamuri, ce dădeau în stradă. O noapte adîncă, fără lună. Ceasul rumega tacticos timpul, dîndu-i o dimensiune umană, apropiindu-l. Cu fiecare ticăit, sfîrșitul era mai credibil. Vlado intrase destul de bine pe ultima sută și timpul începuse să-l înspăimînte. Își aranjă din nou pătura sub bărbie.

„Vlado...! N-auzi, mi-i sete...! Să nu-ți dea Dumnezeu s-ajungi ca mine! Niciodată nu m-ai ascultat, c-ai fost încăpățînat ca tot neamul lu' mă-ta!... Mi-i sete...!” Se uită speriat spre tindă. Vocca îi sunase în urechi de parcă ar fi fost rostită aievea. Însă nu fusese decît închipuirea.

Bătrînul său tată dormise o viață întreagă în tindă. Fiindcă era cea mai călduroasă cameră din această casă de pustă, cu zidurile făcute numai din pămînt bătătorit. Ultimii douăzeci de ani și-i petrecuse stînd de dimi-

neață pînă seara în stradă, pe o băncuță deja putrezită, din lemn. Într-o după-amiază de primăvară, prin mai, mirosea a flori de salcîm, moșul a început să-și încheie socotelile. Ca unui pui de găină bolnav, capul i-i căzută într-o parte și n-a mai reușit să și-l îndrepte. După două săptămîni a tras ultima linie și a pus punct.

Lui Vlado nopțile îi deveneau tot mai lungi și mai chinuitoare. Vara ca vara, însă iarna, cînd seara se cobora peste sat ca o pleoapă bolnavă, se retrăgea în sihăstria lui încă de pe la șase, imediat după ce încuia cotetul de găini, și începea să-și depene amintirile, acum tot mai searbăde. Tinerețea se prăbușise sub povara timpului. Nu mai rămăsese nimic.

Dădu pătura la o parte și se ridică. Aprinse becul și deschise dulapul de haine. Îl izbi un miros puternic de naftalină. Își privi costumele așezate frumos pe umeraș. Printre ele și cel negru, pentru ultimul drum. Lîngă el, lucind discret, scurta de piele. Mută. O lustruia în fiecare lună. O scoase afară și o îmbracă. Purtată nu prea des în ultimii ani, se cam uscaseră și acum pocnea ca o blană de iepure întoarsă pe dos și uitată la soare. Încheie nasturii și cureaua cu cataramă de inox și se duse în fața oglinzii. Își puse șapca — și ea din aceeași piele — și luă o poziție martială.

Cel din oglindă îl privea ironic, disprețuitor. O față umflată, roșie, părul albit, labe de gîscă pe la colțurile ochilor. Un Vlado și-fonat de tăvălugul nemilos al timpului.

„La dracu!” — își zise în gînd și, prinzînd șapca de cozoroc, dădu cu ea de poade. Rămase o vreme cu ochii plecați. La nări îi ajunseră particule fine de praf. Culese șapca de jos, își trecu palma peste pielea maronie, suflă de cîteva ori și o depuse pe etajeră.

Se apropie de masă și-și umplu un pahar cu vin, o licoare rubinie și elegantă care, tot mai des, îi încălzea sîngele. Sorbi cu ochii închiși, apoi plescăi de plăcere. Cînd îi redeschise, dădu de chipul bătrînului stînd încrămenit în cadrul ușii dinspre tindă. Descult, nici măcar cu papucii de casă, îmbrăcat ca atunci cînd fusese viu, în veșnicele lui izmene, în cămașă chinezească, iar pe cap cu căciula neagră din blană de miel. Vlado știa că era doar o închipuire și nimic mai mult. De aceea, nici nu o luă în seamă. Așa făcuse bătrînul întotdeauna cînd se aflase în viață și cînd el, fiul, venea acasă în zorii zilei. Încerca să nu-l trezească, însă, ca un făcut, ușa scîrțîia zgomotos și tatăl, după ce se foia nervos, deschidea ochii și începea să-l ocărăscă. „Dumnezeul tău de copil!“ Era înjurătura lui preferată. În acele momente Vlado jura fierbinte că va unge balamalele ușii cu un kilogram de untură, dar, prins de alte probleme, uita de fiecare dată să o facă. Iar bătrînul nu le ungea din simplul motiv că voia să știe cînd îi vine fiul acasă. „Am pus țara la cale“ — răspundea Vlado iritat și destul de mîndru. Mîndru pentru ceea ce făcuse. Moșul, nici gînd să plece. Pentru el atunci începea ziua. Pentru fiu, noaptea.

„Nu-i bine ce faci!“ Scurt, clar și concis. Avea moșul darul de a scoate din minți și un sfînt. Darămite un om doborît de oboseală și de somn.

De data aceasta se postase din nou în cadrul ușii. Ca o santinelă. Vlado îi vedea foarte clar ochii aceia căprui, mustața căruntă tunsă scurt și fața plină de țepi aspri.

Luă paharul și vărsă cîțiva stropi pe podea. Întru pomenirea morților. Dar cu gîndul nemărturisit de a scăpa de vedenie. Simți cu-prinzîndu-l un fior rece și se zgribuli.

„Nu vrei să recunoști că n-ai făcut nimic în viață!“ Auzise foarte clar. În cameră nu se afla nimeni.

De-a lungul peretelui dinspre curte se deplasa maiestuos un gîndac negru de bucătărie. Vlado uită de bătrîn. Pur și simplu pe dinaintea ochilor i se făcu noapte și-și simți pulsul accelerat. Nu suferea gîngăniile și nicidecum gîndacii negri de bucătărie. Se ridică încet de pe scaun, nu cumva să-l sperie, dar scurta de piele slobozi o salvă de pocnituri și gîndacul, speriat, dispăru urgent sub dulap.

Își privi scurta. De n-ar fi fost ea, acum n-ar mai fi existat gîngania aceea scîrboasă. O dezbracă nervos și o aruncă pe pat. Se așeză și el, istovit. Se întinse și închise ochii. Prin pleoape răzbătea o lumină roșiatică, difuză. Un timp îi mai străluci pe retină filamentul becului din tavan, apoi dispăru și acesta într-un nor de cercuri și puncte colorate.

Se uită apoi la ornicul îngălbenit de vreme. Două și zece minute după miezul nopții. Veciul ceas ticăia necrutător. Se uită în jur. La pereți. La pozele de familie. Părinții erau tineri, în haine de nuntă. Pe urmă descoperi niște copii, de care Vlado nu-și mai amintea ai cui erau. După aceea, mai văzu: mobila veche, din lemn masiv, vrafal de almanahuri și cîteva cărți de popularizare a științei așezate pe dulăpiorul de la oglindă, lampa de petrol pentru cazuri de urgență, o luminare pe jumătate arsă, stînd într-o rină într-un borcan îngust, dintr-acelea pentru compot de casă, cu ceapa prelinsă peste buza de sticlă. O atmosferă cenușie, sufocantă. Pentru moment simți nevoia de ceva frumos, să vadă ori să audă o femeie, un rîs, un copil, o floare.

„Îți amintești de Maria?“ Cine să-i fi vorbit? În cameră nu mai era nimeni. Fusese ca

un fel de ecou. Un ecou la dorința lui intimă de mai înainte.

Își amintea de Maria. Cumva cu durere. Era pata lui neagră. Înghesuisese acest episod al tinereții sale în cele mai ascunse cotloane ale minții și iată că acum ieșea la suprafață ca untdelemnul deasupra apei.

Se auzi un foșnet de hirtie. Privi iar către perețele dinspre curte. Gîndacul se încumetase pentru a doua oară să-și scoată platoșa de cioclu la vedere și o luase în marș forțat către bucătărie. Pînă ce s-o lovească, insecta dispăruse. „Poate că de-aș fi fost mai tînăr . . .“ Nu-și termină gîndul. Din curte năvăli lătratul nervos al lui Rexi.

Luă lanterna de pe masă și se apropie tip-tit de fereastră. Își lipi nasul de sticla răcoasă și încercă să scruteze întunericul de afară. Nu se contura nimic deosebit. Nici măcar cîinele. Ridică paralelipedul metalic și trase cu unghia de piesa de plastic. Fascicoul de lumină țîșni supus.

Ieși în tindă, apoi în pridvor. Rexi lătra cu inverșunare, dar Vlado nu distinsese nimic. Curtea răsuna de lătrăturile patrupedului.

Stinse lanterna și reintră în casă. Pentru o clipă i se păruse că simte somnul dîndu-i tîrcoale, însă, cînd se întinse peste așternutul mototolit, își dădu seama că șansele de a adormi în următoarea jumătate de oră deveniseră nule.

Și-apoi Maria, acest nume ce-i venise pe neașteptate în minte . . . Maria !

O aștepta în stația de tramvai, cu gulerul scurtei de piele ridicat, dîrdîind în vîntul ascuțit al începutului de iarnă. Muncitorii ieșeau din fabrică în grupuri de cîte doi-trei, povestind și rîzînd, apoi se gîrboveau sub bi-

ciul aspru al vîntului și se împrăștia care pe străduțele întunecoase din împrejurimi, care în stația de tramvai. Aceștia din urmă privind-l un timp pe Vlado ca pe o curiozitate, apoi, lăsîndu-l baltă, începeau iar să-și povestească nimicuri. Becurile atîrnate deasupra străzii picoteau tăcute sub pălăriile de tablă. Clădirea veche și mohorîtă a fabricii își stîngea încet luminile. În cele din urmă ajungea și Maria, braț la braț cu o colegă de-a ei. Se uitau amîndouă la Vlado, la haina lui de piele, chicoteau un timp, pe urmă se întorceau cu spatele. Vlado se apropia doi-trei pași, însă nu îndrăznea să spună nimic. Își pierdea toată stăpînirea de sine și toate scenariile imaginate înainte cu migală se duceau de-a dura prin gurile de canal din carosabilul orașului. Îi era teamă și de propriul glas. O timiditate copilărească, de-a dreptul ridicolă, îl cuprîndea atunci, tocmai pe el, care mai ieri o gonise prin Lunca Mureșului, prin Hadă.

În cele din urmă sosea tramvaiul acela bătrîn și hodorogit, zdrăngănînd și scrișnînd din toate încheieturile. Fetole urcau în vagonul din față, lingă vatman. El, pe platforma vagonului din spate. Își aprîndea o țigară și-și descărea nervii pe fumul alb-albăstrui. Venea taxatorul zornăindu-și mărunțișul din geanta de piele sau clătănînd cleștele de perforat abonamente și-l întreba pînă unde merge. Păi, pînă aproape de capăt. Răspunsese în prima seară. Care va să zică pînă la „Madona“, mormăise taxatorul. Vlado ridicase din umeri. Probabil că pînă la „Madona“. Habar nu avea de ce-i spunea unei stații de tramvai „Madona“. Deși pe tăbliță scria un cu totul alt nume.

Tramvaiul se tîra amortit printre casele sărăcăcioase. Pe alocuri avea de străbătut cîte-un maidan și aici doar luminile ce se

vedeau undeva în față mai aminteau de oraș. La trei-patru stații, urma câte o buclă unde tramvaiul aștepta sau era așteptat de un altul. Oamenii picoteau tăcuți pe băncile de lemn și la fiecare oprire tresăreau, deschideau ochii, priveau în jur, la început speriați, apoi se linișteau și așteptau din nou pînă la finalul călătoriei, unde săreau în picioare și coborau precipitați.

Uneori se urca și el în vagonul din față. Pînă la urmă rămîneau în vagon doar ei trei, Maria cu colega ei și el, Vlado. Fetele se făceau că nu-l observă. Își lipeau nasurile de geam, pentru a fura vreo rază de lumină de afară, dar cu coada ochiului îi urmăreau chipul oglindit în sticlă. Coborau la ultima stație, acolo unde vatmanul trăgea o națională pufăind, cu ochii pierduți în ziua de ieri și-apoi scotea din ax maneta aceea de bronz, pleca în vagonul din spate și pornea hardughia înapoi, către celălalt capăt de linie. Cele două fete se grăbeau să se ascundă în întuneric. Vlado se ținea după ele, sperînd să aibă parte măcar de un semn cît de cît încurajator de la Maria. Însă semnul acela nu mai venea și fetele se topeau îndărătul unei porți ce scîrția îngrozitor. Uneori gazda, un bătrîn cefierist pensionar, ieșea în curte, în izmene și cu chipiul pe cap, și întreba cu o voce mîncată de tutun : care-i acolo, mă ? De cîteva ori vru-se să le ajungă din urmă și s-o apuce pe Maria de braț, ca un bărbat hotărît, însă tot de atîtea ori se răzgîndise, fiindcă n-avusese niciodată suficient curaj. Goana pe urmele ei, acolo, pe malul riului, printre tufele încălțite de porumbac, de salcîm și de soc îi venea mereu în minte și-i tălase orice clan. Se purtase copilărește. Și-o închipuia întorcîndu-se și dîndu-i o palmă, asta în cel mai bun caz, pentru că se putea întîmpla și mai rău : ea să

strige și cine știe ce haimanale nocturne ori cuțitari să-i sară în ajutor. Pe vremuri, cartierul fusese unul cu bucluc și de acest lucru aflase mult mai tîrziu. Cîteva crime răsunătoare, pornite din iubiri neîmpărtaşite făcuseră deliciul celor dornici de senzații tari, în-deosebi fetelor bătrîne hrănite cu romane de dragoste. Însă pe atunci, chiar dacă ar fi știut de proasta faimă a cartierului, nu i-ar fi păsat. Și nici nu ar fi recunoscut că era îndrăgostit de Maria, asta nici în ruptul capului !

Orele și zilele treceau galopînd incolor, frigul devenea tot mai zgomotos, iar Maria, exasperantă, îl sfida prin indiferența ei, prin tăcerea parcă răzbunătoare. Se grăbise într-o seară, le ajunsese din urmă și o prinsese de mînă. Ea se opri, se întorsese calmă către el și pentru o clipă îi văzuse scinteindu-i în ochi o lumină ciudată, pe care niciodată nu reușise să o descifreze. Apoi fata se răsucise, smucindu-se, și pornise iar, ca și cum nu se întîmplase nimic.

Atunci balanța din sufletul lui Vlado înclinase către ură și tot ceea ce pînă în clipele acelea fusese în el frumos, toate gîndurile și scenariile posibile, umplute cu chipul ei, se volatilizaseră, lăsîndu-l pustiu. Încetul cu încetul, întorcîndu-se pe jos înspre casă, pierduse și ultimul tramvai, noaptea, frigul și întunericul i se strecuraseră în inimă, devenind una cu el.

La restaurantul hotelului la care trăsese, chelnerii tocmăi puneau scaunele pe mese. Scosese din buzunar o bancnotă și bătuse discret în ușa. Prin crăpături răzbătea un miros umed și înecăcios de bere și de mucuri de țigări. Înțepenit dincolo de tejghea, șeful de sală îi aruncase o privire mecanică, obișnuit cu betivani insistenți și Vlado se simțise pentru o clipă inutil, ca un obiect uzat apărut în-

timplător dincolo de cadrul din sticlă al ușii. Ciocăniise din nou, forțînd timid ritmul și fluturase bancnota. Nu era de ieri, de alaltăieri, ca să nu știe ce atracție magică putea avea o astfel de hîrtie de valoare și, într-adevăr, privirea șefului de sală prinsese rapid alte nuanțe, acesta vîrîse după ureche ciotul de creion chimic și se apropiase mormăind teatral. „Doar o sticlă de vin și-am plecat!“ — scîncise Vlado. Mult mai tîrziu, analizînd în detaliu acele momente, realizase cît de mult se înjosise înaintea chelnerului. „Dar ți-o pun eu la punct“ — mai gîndise. Șeful de sală se topise într-un zîmbet de mucava, aranjîndu-și inutil papionul șifonat și privind sticlos haina de piele a lui Vlado. „Poate doriți un vin mai bun ? îl întrebă. Am ceva de lux . . .“

Cu mintea împăienjenită de gînduri confuze, Vlado strînsese sticla la piept și urcase în cameră. Ceea ce se vrusese a fi ceva de lux nu fusese decît un vin de regiune de un gust îndoielnic, răspîndind cu dărnicie un iz acru, înțepător.

Se trezise pe la amiază, mahmur. Dăduse drumul la robinet și înmuiase capătul unui prosop în apa rece și-și tamponase fruntea. Fusese singurul lucru înțelept ce-l putuse face la ora aceea. Răcoarea îi mai alungase bubuiturile din tîmple și treptat îi limpezise privirea și gîndurile.

„Ei, vezi, cu toată deșteptăciunea lor, oamenii știu foarte rar cînd e cel mai nimerit să schimbe macazul. Atunci cînd te-ai trezit din beție, că doar ai fost beat, nu-i așa, atunci a fost momentul să lași totul dracului, să ten-torci în sat și să-ți vezi de treabă.“

Iarăși el, bătrînul. Nu-l vedea, însă îl ghicea stînd în ușă, cu o mîină sprijinind tocul de lemn, iar cu cealaltă pipăind prin buzunarele surtucului, după o națională. Prin cameră începuse parcă să miroasă a fum de țigară.

Închise ochii și porni să numere. Așa cum îl pusese să numere o dată doctorii, pe masa de operație. O făcea în speranța că, totuși, somnul se va lipi de el, scăpîndu-l de Maria, de bătrîn, de trecut, de tot. Se surprinse de cîteva ori deviînd de la șirul de numere, iar cînd ajunse la două sute trei renunță. Insomnia i se lăfăia rînjind, prin trup. Îi devenise tovarășă de viață. Chiar și atunci cînd reușea să adoarmă, o visa pe Maria alături de el ori stînd, ca și bătrînul, în cadrul ușii sau la masă, pe scaun și făcînd pacientă.

Pînă la urmă îl răpi somnul. Se trezi tîrziu, cînd soarele urcase binișor pe boltă.

Își întinse gemînd toate măduarele, căscă îndelung, jucîndu-se ca un copil cu sunetele însoțitoare și în cele din urmă se ridică și-și trase hainele. De afară pătrunse un lătrat stingher, — nervos. Pesemne că Rexi iar se hîrîia cu găinile. Își aminti de soarta pe care i-o hărăzise. Își luă pe el haina de piele și pachetelul cu slămina învelită în ziar și ieși în curte. „Cuțu, cuțu, hai!“ Cîinele veni, dînd timid din coadă. Vlado îl apucă de după ceafă și patrupedul scinci, cu picioarele înțepenite în caldarim.

Însă uitase sfoara. Îi dădu drumul. Privirea i se opri la o sîrmă de balot, dar aceasta arăta prea ruginită. Își desfăcu briceagul și tăie o bucată de sfoară de Manila. „Cuțu, hai!“ Începu să se enerveze. Acum trebuia să-l caute. La fiecare mișcare, haina de piele slobozea o nouă salvă de pocnituri. Nu-l găsi nici în cotet, nici în grajd, nici sub cupa de tulei. Și atunci privirea îi zbură în grădină, unde mai zări pentru o clipă blana lui Rexi dispărînd în trifoi.

Aruncă sfoara în pridvor și se întoarce în tindă, înjurînd cu patimă un șir lung de sfinți.

„Ha, ha, ha !“ Tresări. I se păruse ori chiar fusese un hohot de ris ? Oftă adînc și simți din nou că în încăperea mirosea puternic a fum de țigară.

SECRETUL

— Mai dai și tu pe la mine ? După voi, poate să moară omul de o sută de ori și să putrezească și tot nu veniți. De parcă n-ați sta pe aceeași uliță . . . Auzi, Lăiță, ai auzit, să-l omoare pe papă ? Bată-i Dumnezeu să-l bată . . . Se vede că vine anul două mii. Chiar citesc o carte — continuă bătrîna și cu pași vioi și mărunți se îndreptă spre dulăpiorul de sub vechiul radiou „București 500“ și luă o carte de aventuri. Apoi, aducîndu-și aminte că nu vede să citească, cotrobăi într-o cutie din tablă înnegrită de vreme și scoase de acolo o pereche de ochelari cu bratele rupte, legați cu un elastic. Își puse ochelarii pe nas și deschise cartea.

— Auzi, Lăiță, s-a întîmplat în America. Era un chiabur, care avea foarte mult pămînt și avea și o fată tare frumoasă, care s-a îndrăgostit de un servitor. Dar acel servitor iubea pe o alta, de nasul lui, și fata echiaburului, de ciudă că n-o iubește pe ea, a pus pe cineva să-l omoare.

— Dă-i dracului, ce mă interesează pe mine poveștile astea ! — zise celălalt și, pu-făind supărat, își aprinse o mărășească.

o O pisică mare, colorată în alb și negru, ieși de sub cuptor, din coșul vechi de răchită,

își întinse elegant mădularele apoi, cu coada pe verticală, se duse la ușă și porni să o zgîrție insistent.

— Scoală-te și dă-i drumul afară, că ești mai tânăr ! Bine că nu se scapă sub pat, cum păteam cu cealaltă. A murit otrăvită, săraca !

Lăiță bombăni ceva, se ridică de pe scaun și deschise ușa. Aerul cald din cameră se încăieră cu aerul iernii de afară și în cadrul ușii se formară aburi.

— Închide ușa, că intră frigul și n-am destule lemne pentru iarna asta. Că n-ai putut să-mi iei mai multe. Bani ți-am dat, că am făcut economii din pensia mea.

— Na, na . . . — zise Lăiță. Mamă, nu prea am timp de stat. Trebuie să vină bărbierul să mă radă.

— Dar Vica unde-i ?

— Dracu o știe și pe ea unde-i ! — se enervă Lăiță și-și aprinse a doua mărășească. Prin sat, să cumpere câte ceva.

— Ce ?

— Nu știu . . . Țigări . . .

— Țigări pe naiba ! Zece ani de zile n-ai fumat și acum, la cincizeci și opt, te-ai apucat din nou . . . Copilul maichii, spune drept, iar ai necazuri ?

— Eh !

— Știi că ai să-mi dai o sută de lei ?

— Ți-i dau, ți-i dau, nu-ți fă griji pentru o sută de lei !

— Cum să nu-mi fac griji ! ? Vezi că pensia mea e mică și-mi trebuie să trăiesc. Voi aveți de unde face bani. Nu de mult ați vîndut un porc, da' bani . . .

— Se duc, se duc . . .

Nu mai zise nici unul nimic. Bătrîna-și agăță privirea de un colaj de poze de familie de deasupra radioului. Lăiță continua să tragă cu sete din țigară. O vreme gîndurile i se lo-

viră de pereți, apoi călătoriră în timp, pînă la anii tinereții. Însă acum n-avea poftă de amintiri. Oricum, n-ar fi reușit să-l satisfacă. Trase un ultim fum din țigară și aruncă mukul în cenușarul cuptorului. De afară se auzi lătratul lui Bundaș. Bundaș îi aparținuse pe vremea cînd era doar un cățel. În urmă cu vreo șase ani. N-ar fi vrut să se despartă de el, fiindcă fusese un cățel frumos, însă bătrîna insistase mult și a fost nevoit să i-l dea. Cică avea nevoie de ciine din cauza șobolanilor, care tot veneau de prin vecini. Și-apoi, un cîine te mai apără de hoți. Că mai sînt cîte unii care noaptea dau iama prin cotețele oamenilor. Dihori cu două picioare.

Lăiță aprinse o altă țigară. Bătrîna, ca și cum el n-ar fi fost de față, își puse din nou ochelarii și începu să citească ziarul. O privi un timp, fără să se gîndească la ceva anume. Apoi cercetă camera tocmai bună pentru un om singur, fără nevoi mari. De cînd murise bătrînul, a rămas singură cuc, cu amintirile, cu cărțile ei, cu croșetatul macrameurilor, cu ziarul săptămînal la care se abona pe cîte un an întreg, de parcă nu s-ar gîndi niciodată că are să moară într-o bună zi, cu Bundaș, cu cele zece-douăsprezece găini, cu pisica și așa mai departe. În cameră era curat, exasperant de curat. Patul era frumos făcut, cu cuvertura întinsă deasupra dunei și a pernelor cu pene de gîscă. În acest pat zăcuse bătrînul și tot aici își dăduse ultima suflare. În acest pat îl ascunsese bătrînul pe Mihăiță, fratele lui Lăiță, atunci cînd îl căutaseră jandarmii, pentru că bătuse un hitlerist. După aceea Mihăiță a plecat pe front și a murit. Douăzeci și ceva de ani l-au tot așteptat să vină. Dar n-a mai venit. Și fiindcă a căzut în război, bătrîna primea vreo trei sute de lei pensie.

— Mamă! sparse Lăiță tăcerea și-și aprinse a patra mărășească, de parcă-și pusese în gând să fumeze un pachet întreg în cinci-sprezece-douăzeci de minute.

Bătrîna împături ziarul și-l puse înapoi între tăblia patului și perne.

— Știi ce mi-a spus Bejika? zise ea, Bejika, aia de face naveta cu autobuzul la oraș. A văzut-o o dată pe Vica, acum, în toamna asta, cum scoate dintr-o geantă două sticle pline cu vin și le dă șoferului de pe autobuz. Când ți-am cerut să-mi dai și mie jumătate de litru ai zis că nu prea ai, dar ea poate să dea la alții, a? Știi că Vica trăiește cu șoferul?

— Ce-mi tot vorbești! — se răsti Lăiță supărat și după o clipă slobozi șuierînd o gură de fum albăstrui. La cei patruzeci și trei de ani ai ei, doar nu-i mai stă gîndul la așa ceva.

— E, încă-i tînără, mai poate să-i stea mîntea și la așa ceva. În loc să șadă acasă, să facă ordine în casa aia, că ți-e rușine să aduci pe cineva în ea de atîta mizerie, ea se plimbă toată ziua prin sat sau stă de birfă cu Vera. Și aia-i la fel. Nu-i de mirare că-s amîndouă ca niște batoze. Că nu fac nimica, d-aia. Tu muncești toată ziua ca un prost și pe ea o ții acasă, că ea e doamnă. Nu e-n stare nici să dea la porci de mîncare, te așteaptă să vii tu să le dai. Ei, Lăiță cu mama, tu ești de vină de tot ce ți se întîmplă. Dacă o luai tare de la început, ori scoteai din ea femeie de casă, harnică, cuminte și curată, ori te lăsa și-ți găseai alta. Dar a văzut că-i merge și te-a învîrtit cum a vrut. Tu ai fost orb. Oh, zău că mi-i tare ciudă pe tine...

— Lasă mamă, eu să fiu sănătos, să am ce mîncea și ce bea și-i bine.

— Nu-i așa, Lăiță, nu mai poate merge așa pînă-i lumea că...

Lăiță nu o mai asculta. Nu mai avea nici un chef să o asculte. Povestea o auzise de mai multe ori, poate de prea multe ori ca să o mai bage în seamă. Dar nu-i putea spune să tacă, fiindcă era mama lui și o respecta, trebuia să o respecte. Femeia crescuse cinci copii, din care unul murise: Mihăiță. El, Lăiță, fusese al doilea. Mai urmaseră trei surori. Nici unul n-a rămas în casa părintească. Cînd s-a luat cu Vica, nici acum nu erau căsătorii legal, au stat un timp în această casă. Dar femeia era bună de gură și bătrînul n-a suportat-o și i-a dat afară. Vica a pretins bătrînului să le dea măcar o vacă de lapte, că aveau două vaci și doi cai, însă nu au primit nimic. Au stat un timp în gazdă și pe urmă au reușit să cumpere o căsuță, pe care au izbutit cu timpul să o pună la punct.

— Lăiță, nu mai am lemne tăiate. Cînd ai timp, să vii într-o zi să-mi tai, că se face tot mai frig.

— Păi, o să vin, dar...

— Îți plătesc, nu trebuie să vii pe degeaba.

— Nu, da de unde, nu-mi trebuie mie bani. Iată, dacă tot vrei să plătești, faci cîteva macrameuri pentru noi, că tu ai vreme.

De data asta bătrîna dădu din cap și nu mai zise nimic.

Lăiță se tot folia pe scun. Camera se umpluse de fum de țigară și bătrîna începu să tusească.

— Iar cred că am răcit. Dar nu pot să pun prea multe lemne pe foc, fiindcă nu o să-mi ajungă.

— Păi, cînd ți se termină, vii la noi pînă trece iarna.

— Eu la voi?! Nu, asta nu. Nu vreau să fiu slugă la Vica. Mi-a ajuns cît am lucrat

toată viața... Dar e de rușinea lumii ce faci tu.

— Ce fac eu ?

— Toată lumea râde de cât ești tu de orb ! Te înșală și acum, la vârsta asta și tu nu vezi nimic.

— Dar ce-ai vrea să fac ?

— Să nu faci nimic. Să lucrezi ca un bou, că mai bine nu ți-oi spune, și ea să stea toată ziua pe fundul ei și să care tot ce poate la vîndut sau la frate-său. !

— Mamă, eu mă cam duc — spuse Lăiță și dădu să se scoale, însă numai atît, căci rămase la locul lui.

— Iar mă doare capul. Cred că mi-a crescut tensiunea.

— Și mai vrei vin ! Nu știi că de la vin crește tensiunea ? Trebuie să te păzești, că...

— Câți litri de rachiu ai scos anul ăsta ? Că ai avut și prune și comină. Prune ți-am mai dat și eu.

— A ieșit ceva.

— Adu-mi și mie un sfert. Ea nu trebuie să știe, că nici tu nu știi cât vin a vîndut ea. Numai acum trei zile i-a dat lui Gaia un litru. Omul mi-a spus. Dar lemne cînd vîi să-mi tai, că nu mai am lemne tăiate ? N-ai timp să-mi tai acuma ?

— Păi, ți-am spus că vine bărbierul să mă radă.

— Ea unde umblă ?

— Prin sat... Mamă, dă-mi zece lei. Ți-i dau înapoi. Mai vînd săptămîna viitoare un porc și o să am bani.

— Suta aia cînd mi-o dai înapoi ?

— Ți-o dau, nu-ți fie frică. Atunci o să am bani.

— Pensia mea e mică. Voi mai aveți de unde...

De afară se auzi un micunat. Lăiță se sculă și deschise ușa. Aceeași pisică albă cu negru năvăli în cameră și se duse direct în coșul de răchită.

— Mă duc să-ți tai niște lemne — zise Lăiță și ieși.

Se duse în grajdul gol, pregăti cîteva bucăți de lemn și luă toporul. Bombăni ceva la adresa securii, care numai bună nu era, și se puse pe tăiat. Din șopron își luă zborul o pereche de porumbei. Lăiță se opri și privi cum zboară pe acoperișul casei din față. Cuibarele din șopron erau vechi. Le făcuse el, în urmă cu vreo douăzeci de ani. Atunci erau aici mulți porumbei. Într-un an, începuseră să dispară văzînd cu ochii. Pînă cînd Lăiță descoperise cauza. Și într-o seară de ianuarie, prinsese motanul casei de coadă, îl învîrtise deasupra capului de cîteva ori, îl lăsase la pămînt, îi pusese cizma pe țeastă și trăsese de coadă. Apoi îi dăduse drumul. Motanul se mai zvîrcolise de cîteva ori și-și dăduse sufletul...

Lăiță se porni din nou pe tăiat. La anii săi se ținea încă bine și, după cum se lăuda el cîteodată, la coape nu se lua nimeni cu el la întrecere. Ce e drept e drept, în tinerețe fusese puternic, roșeața din obraji i se păstra și acum, și-și amintea cu plăcere cum, pe cînd era în armată, vruseseră să-l facă boxer, pentru că avea niște pumni uriași. I-au adus un boxer și l-au pus să se bată cu ăla. „Cînd i-am dat eu una — spunea el — nu s-a mai sculat de jos !“ Însă nu s-a făcut boxer. Și acest lucru era regretul victiei lui. Atunci se simțea mult mai atras de gospodărie și în special de cai.

— No, lasă că ajunge. Mai vîi săptămîna viitoare și-mi mai tai. Aș tăia eu, numai că nu pot și nici toporul nu taie. Că de cînd a murit săracul moșu, o să se dărîme și casa asta

odată pe mine, nu-i cine să mai pună mîna și să mai repare una-alta. Hai înăuntru, că-i tare frig.

Lăiță privi spre bătrîna. Nu știa cînd apăruse lingă el. Sprijini toporul de un perete al grajdului, se scutură de praf și-și aprinse încă o țigară.

— Mai lasă-le dracului, că astea te duc la groapă ! Și ea de-abia așteaptă să te duci în groapă. Să-i rămîna ei tot. Vorbește lumea că are nu știu cîte mii de lei puși deoparte și tu nu știi nimic. Cine știe unde-i ea acum !

— Mai faci o dată, mamă ! — îndrăzni Lăiță.

— Eu tac, numai îți spun că ar fi timpul să-ți mai deschizi și tu ochii, că te rîde lumea în sat. Acum te mai ține munca pe picioare, dar ce-ai să te faci cînd o să cazi la pat și nu o să aibă cine să te îngrijească ? La asta te-ai gîndit tu vrodată ?

— Lasă, vîd eu ce voi face. Dar dă-mi zece lei, că vine bărbierul.

— Oh, oh, oh ! — se vîită bătrîna, îl privi compătimitor și-i întinse o hîrtie de zece lei.

Lăiță mormăi ceva, luă bancnota, o puse în buzunar și, fără să mai zică nimic, plecă spre casă.

— Să nu uiți ce ți-am spus, Lăiță ! — strigă bătrîna în urma lui.

Bărbatul ajunsese în fața casei sale. Din curtea din dos hămăiră cei trei cîini. Apoi tăcură. Lăiță întinse mîna peste poartă, ca să-i ridice piedica. Era ridicată. Încamă că Vica a venit acasă, gîndi. Intră în curte. Însă ușa de la coridor era înecuiată. Dacă a venit Vica, trebuie să fie pe undeva prin grădină, își mai zise.

— Ai venit ? — strigă el, dar nu-i răspunse nimeni.

Se duse în curtea din dos. Cîinii se apropiară de el și începură să se gudure. Îi plăceau cîinii, însă acum n-avea timp pentru ei. În coteț, porcii se porniră să grohăie. Lăiță merse pînă după șopron. De acolo se vedea toată grădina.

— Ce dracu să facă în grădină pe frigul ăsta ? — se întrebă. Apoi, cu ciudă : Bată-te Dumnezeu să te bată, mîi, femeie ! Nici hrean nu poți scoate din grădină, că pămîntu-i înghețat !

Descuie ușa coridorului și intră în casă bombănind. Era aproape sigur că în lipsa lui venise Ceaciș, bărbierul. Uneori se întîmpla ca Lăiță să doarmă și Ceaciș descuia poarta și-l scula din somn, ca să-l radă. De data asta, negăsindu-l acasă, a plecat și o fi uitat să încuie poarta, își dădu el cu presupusul. Dar nu asta era problema. A doua zi era duminică și el rămînea nebărbierit. Se duse în bucătărie, luă un pocal și intră în cămară. Mîngîie cu privirea, apoi cu palma cele două butoaie cu vin, luă furtunul de cauciuc, îi băgă unul din capete în cel de lingă ușă și, cu pocalul pregătit, supse din furtun pînă simți gustul licorii. Cîteva secunde privi cum curge vinul în sticlă. I se făcuse de băut. Cînd plecase la bătrîna îi fusese foame, dar acuma parcă-i trecuse și-l chinuia setea.

Goli furtunul, puse cepul la butoi și, cu pocalul plin, se înapoie în bucătărie. Trase cu poftă cîteva înghițituri de vin, apoi se așeză pe un scaun și-și aprinse o mărășească.

— Bată-te Dumnezeu să te bată, mîi, mulere !

Fiindcă Lăiță plecase, și plecase cu cei zece lei pe care nu-i va înapoia niciodată, bătrîna încuie poarta de la stradă, că așa e mai sigur și ea mai liniștită. Gardul și poarta erau noi, făcute cu un an în urmă. Îi fusese rușine de cele vechi, putrezite și gata-gata să se prăbușească cu stîlpi cu tot. Pe cele noi le vopsise cu verde-deschis. Le vopsise în trei zile, dar ce contează munca de vreme ce și casa ei arată ca lumea !

Vru să mai trebăluiască prin curte, însă frigul o alungă în casă, cu focul, cu pisica, cu cărțile, cu amintirile ei. Se așază oftînd pe fotoliul vechi de lîngă sobă. Cîteodată e greu de spus la ce se poate gîndi un bătrîn care moțăie la căldură, dar ea, după plecarea lui Lăiță, numai la acest fiu al ei se putea gîndi. Faptul că Lăiță nu rupsesese salcîmul cît fusese fraged provocase în familie, cu vreo douăzeci de ani în urmă, o adevărată tragedie. Niciodată nu le-a plăcut nevasta lui Lăiță, deși, în cea mai mare parte, bătrînul Lae purta toată vina. Murind Mihăiță, Lăiță rămăsese fiul cel mare și bătrînul își dorea un nepot. I-au găsit-o pe Vica într-un sat vecin. Mutălău din fire, Lăiță n-a zis nici da nici ba și s-a și văzut însurat. Nimeni n-a reușit să afle dacă existase pînă la urmă vreo dragoste între cei doi, însă se mizase totuși pe faptul că, venind noră la ei în casă, Vica își va modela felul de a fi după cel al fiului lor. Dar femeia n-a stat multă vreme la ei. A plecat. Și Lăiță o dată cu ea. Lumea presupune că el ar fi părăsit casa mai mult din cauza bătrînului și nu fiindcă ar fi iubit-o pe Vica. Atunci a început și tragedia. Nora scăpase de sub control și Lăiță era destinat suferințelor de tot felul, tocmai el care era bun ca pîinea caldă. Se vorbeau multe pe seama ei. În fel și chip. La toate interogatoriile privind com-

portarea nevestei, Lăiță se închidea în sine ca într-o carapace și răspundea că totul e lăne. Însă bătrîna știa. Ca orice mamă. Sau îi plăcea să-și închipuie ea știe totul. Dar Lăiță continua să fie enigmatic. Și acest lucru o întărita. Dacă atît cît locuise la ei îi putuse citi sufletul, acest lucru devenise în momentul de față aproape imposibil. Nu știa nimeni de ce ar fi fost Lăiță capabil să facă și bătrînei îi era frică.

Astăzi îl întăritase. Poate prea mult și n-ar fi trebuit. Omul ursuz e în stare de multe și Lăiță este un om ursuz. Dar e copilul ei și trebuie să-i dea sfaturi, își spusese pentru a se mai liniști. Lae nu-i dăduse, într-o viață de om, nici măcar o palmă. Însă ea nu se putea compara cu Vica.

Lae fusese un om frumos în tinerețe. Brunet, cu ochi albaștri, exact ceea ce-și văzuse cînd era fată și poate tocmai înfățișarea lui a făcut-o să fugă cu el, cu sărăcia lui. Lui Lae îi plăcea să danseze și să cînte. Cînd au locuit la sîlaș, la Cicichet, Lae mergea uneori în sat, la fîrt, la toina. Dacă începau să joace, toată lumea se dădea la o parte. O dată au încercat doi să-l bată. El a ieșit la marginea satului și a fluierat după cîinii de la sîlaș. Au venit cîinii, erau trei cîini ciobănești, și l-au scîpat. Și-apoi ea știa să facă un papricăș de se liagev lumea pe degete. La sîlaș, erau slugi la nume Bûrger. Acest Bûrger trecuse din cînd în cînd pe la sîlaș, să vadă cum merg treburile. Atunci ea tăia cîte doi pui, făcea papricăș și cînte un cuptor de pîine. Bûrger, după ce mînea, nu mai contenea cu laudele. Dar Vica ce știe să facă ? Nici gunoiul nu și-l miștură din casă, cu săptămînaile.

Și totuși, nu trebuia să-l întărite pe Lăiță. Poate că acum a ajuns acasă și o bate. Bătrînei nu-i plăceau deloc asemenea treburi.

Nu se dovedeau a fi omenești. Nici un cal nu e bine să bați, darămite un om, chiar Vica să fie. Doar în cărți se întâmplă astfel de lucruri. În ultima carte pe care a citit-o, un bărbat și-a omorât femeia din cauză că aceasta îl înșela. În toamnă citise tot așa, într-o carte, despre unul care, omorându-și nevasta, a ajuns la închisoare și acolo a și murit. Vai, Doamne, își zise, doar n-o fi Lăiță atît de prost încît să o omoare pe Vica. Și să o facă, acum, la bătrînețe, de rușine în sat. Ce-o să zică atunci lumea despre ea? Că-i mama unui criminal. Nu, nu se poate așa ceva. Numai ea ar fi de vină, că ea l-a întăritat...

Se sculă în picioare, nehotărită. Decît să o omoare, mai bine să o înșele și el. Așa cum face și ea. Dar cu cine s-o înșele? Că e prea bătrîn. Atunci mai bine s-o bată, că-i nevastă necredincioasă. Le face tot neamul de ris.

Lăiță, copilul maichii, lui i-a fost dat să sufere. Doar Lae este de vină. Că a vrut un nepot. Și tot n-a avut parte de nici un nepot de la Lăiță. Vica nu putea face copii. A dus-o și pe la doctori, dar tot degeaba. Nu cumva chiar din cauza asta o fi Lăiță supărat? Și acum că l-a întăritat...

Bătrîna își luă șoșonii, cojocul fără mîneci și o năframă, dădu afară pisica, nu cumva să se suie pe masă și să-și vîre nasul în oala cu mîncare, și porni spre casa lui Lăiță. Cu puțin noroc, dacă Vica nu s-a întors încă din sat, de la cumpărături, îl va putea opri pe Lăiță să facă vreo prostie, care să-l coste prea scump.

Pe la jumătatea drumului, se opri ca trăsniță. Uitase să încuie poarta. Se întoarse din drum. Noroc că nu era nimeni pe stradă, care s-o fi întrebat ce-a pățit sau de unde vine, că s-ar fi făcut de ris, că-i bătrîna și uită. Încuie poarta și răsufală ușurată. Așa e

mai bine. Nimeni nu poate intra în lipsa ei în casă. Nici chiar țiganii, ăia de umblă vara cu corturile prin sate. Că cei localnici s-au așezat și nu se mai țin de prostii. Ba și-au cumpărat și televizoare și lucrează la ceape. O porni din nou spre casa lui Lăiță.

Poate că i-o fi venit Ceaciș, bărbierul, să-l radă. Că n-a învățat să se radă singur, așa cum se radea Lae. Ar face și economie. Dar pentru cine să facă? Ce câștigă el, dacă Vica pe unde poate. Așa-i mai bine, dacă vine Ceaciș. Mai schimbă și el o vorbă cu cineva, că altfel ar tăcea ca un mut. Nu-i place să meargă niciunde. Ca un sălbatic. Și doar ei n-au stat atît de mult pe la sălașuri, încît să se fi sălbăticit Lăiță. Iar de atunci sînt destui ani. Dacă a venit bărbierul, în cazul ăsta se grăbește degeaba. Cu timpul ăsta rece, o dor picioarele. Pe la genunchi o dor. Toate suratele de vîrsta ei, cîte au mai rămas și chiar cele mai tinere cu zece-cincisprezece ani, sînt încovoiate. Însă ea merge dreaptă, cu fruntea sus, fără baston și se arată tare mîndră de asta.

Lăiță, copilul maichii, să nu faci vreo prostie! Ajunse. Poarta de la stradă era larg deschisă. Și era liniște. Inima bătrînei își accelerează ritmul. Cîinii lui Lăiță începură să latre. Nu o cunoșteau nici acum. Ceaciș nu era înăuntru. Dacă ar fi fost, bicicleta lui ar fi stat acum sprijinită de poartă. Că el circula cu bicicleta chiar și iarna, pe zăpadă.

— Lăiță! — strigă bătrîna disperată.

Atunci, de pe acoperișul casei și de pe șopron, năvăliră în curtea din dos vreo două sute de porumbei.

— Lăiță! — strigă ea din nou.

— Aici sînt! — răspuse Lăiță de undeva din spatele casei.

— Ține-ți cîinii, să nu mă muște!

— Hai, că nu te mușcă !

Bătrina intră în curtea din dos. Lăiță era acolo și dădea de mîncare la porumbei.

— Unde-i ?

— Cine ?

— Vica !

Lăiță nu răspunse. Mai scoase o mîna de grîu din oala pe care o ținea în mîna și îl aruncă la porumbei. Bătrina amuți. Lăiță își pironise privirea în pămînt. Unul din cîini veni la picioarele lui și începu să se gudure.

— Mars, potaie !

— Unde-i ? întrebă ea din nou.

— A plecat acum o lună și nu s-a mai întors la mînc.

Femeia închise ochii. Apoi îi deschise și privi porumbeii. Erau frumoși. Și mulți.

— Porumbeii . . . — îngăimă ea.

Nu mai spuse nimic. Descoperise secretul lui Lăiță. Porumbeii erau paznicii sufletului său.

BĂTRINUL ȘI BICICLETA

Pedalau încet, chiar foarte încet, atîta cît să nu-și piardă echilibrul. La primul colț, după obiceiul ortodox, popa se opri ; se opriră și purtătorii de prapuri și copilul din față, cu crucea de tinichea zdrăngănind pe ghidon, și neamurile îndoliate și toți cei din urma sicriului. Apoi omul în sutană își dezlegă barierele gîtlejului și slobozi o cîntare, ce-i stoarse bătrînului o lacrimă. Pentru cîteva clipe, în sieriul purtat pe biciclete se văzuse el însuși și i se înduioșase inima. Imaginea se estompă însă și moș Misail reveni la realitatea acum atît de frumoasă, tocmai pentru că el trăia încă în ea. Clătină din cap auto-ironizîndu-se. „Doamne, cît de bolînd pot să fiu, încît să mă gîndesc la aia cu coasa !“ — își zise făcîndu-și cu smerenie o cruce cît toate zilele. Apoi, vru să vadă dacă timpul anunța ploaie ori nu. Fiindcă drumul spre cimitir nu era pietruit și, pe ploaie, bicicletele nu puteau merge pînă acolo.

„Două costume poartă omul o singură dată : cel de mire și cel de mort“ — mai spuse moș Misail, dar de data asta cu voce tare și acesta fu ultimul gînd îndreptat spre clipele din urmă.

Stătea în mijlocul curții, pe un scăunel cu trei picioare și meșterea la torpedoul bicicletei. Mai încolo, rezemate de gard, proaspăt lipite și bine umflate, se aflau cele două camere de cauciuc. Știa moș Misail cine îi găurise cauciucurile, însă nu mai era în puterea lui să-și facă singur dreptate, iar la primărie nu putea merge pentru astfel de fleacuri. De fapt, nimeni din cei din jurul lui nu erau de acord ca el, la cei nouăzeci și cinci de ani, cîți avea, să mai pedaleze și, în acest caz, cine să te mai sprijine să-l cauți pe făptaș ?

Totul începuse în ziua aceea cînd venise de la cîmp și spusese „gata“ și de atunci singura activitate mai deosebită pentru el rămăsese plimbatul cu bicicleta. Mai erau unii convinși că o astfel de purtare ciudată și plimbările cu bicicleta, nefiresc de lungi, constituiau doar o mică nebunie trecătoare, lucru admisibil la un om de aproape o sută de ani. Dar timpul trecea și moș Misail continua să pedaleze în fiecare zi cel puțin zece-cincisprezece kilometri, dacă nu pe drumul european E 54, ce traversa comuna, atunci pe drumurile agricole pline de colb.

Bicicleta lui era dintre primele din sat, una din cele de dinainte de război, la care doar cadrul părea a mai fi cel original, vopsită fiind cu firnais negru pînă și pe spite. Moș Misail considera bicicleta drept cea mai mare descoperire a omenirii. Mai exact spus, bătrînul zicea cam așa : „Prima invenție a fost roata. A doua invenție a fost a doua roată. A treia a fost cadrul de bicicletă...“ De două ori plînsese după bicicleta sa. Prima dată atunci cînd președintele ceapeului trecuse cu șareta peste roata din spate. Bineînțeles că bicicleta fusese culcată în iarba de la marginea drumului, iar președintele se

întîmplase să fie și el cam afumat. A doua oară cînd cineva, la birt fiind, o luase din greșeală și o folosise în drum către casă. Asta îl și duruse pe el cel mai tare : faptul că fusese confundată. Căci pînă atunci un singur lucru nu făcuse bicicleta sa : încă nu învățase să vină la fluier. În rest, făcuse și cărase de toate. Tot ce se putea căra dintr-un loc în altul. Bătuse absolut toate drumurile satului. „Mai mult costă o pereche de sandale sau de pantofi decît un cauciuc nou“ — afirma moș Misail pe un ton ce nu admitea replică și nu-l contrazicea nimeni, fiindcă avea dreptate. Într-un sat de cîmpie, unde o stradă e lungă de kilometri întregi, singurul mijloc de deplasare rapid și eficace este acum atît de banala bicicletă.

Bătrînul se îndreptă de spate, se ridică de pe scăunel, scoase dintr-un buzunar al pantalonilor niște cîlți de cinopă, dădu de vreo două ori ecoul pieselor împrăștiate pe jos, admirîndu-le pentru luciul, își șterse miinile cu ghemotocul de cîlți, apoi, continuînd parecă să îndeplinească un anumit ritual, dezamflă camerele, se reaseză pe scăunel și începu să monteze la loc bicicleta.

Soarele se topise deasupra comunei ; căldura curgea în valuri pe străzi, prin case, prin poduri ; nici măcar pivnițele adînci nu fuseseră cruțate. Era o căldură înăbușitoare și lipicioasă ca smoala. Ceva neobișnuit pentru un debut de vară. Se zvonea că asemenea

vreme nu pomenise nici măcar moș Misail, cît era el de bătrîn. Așezarea era pustie. Dobitoacele încremeniseră la umbră, iar fîntîni din nordul așezării îi secaseră izvoarele.

La **început mirați, apoi intrigați**, oamenii așteptaseră să vină ploaia. Pe cîmpuri, solul neirigat crăpase așa de tare, încît în crăpături ar fi putut intra o mîină de copil pînă la umăr, iar frunzele de porumb se chirciseră și începuseră să se ofilească. Ploaia întîrzia să cadă și zăpușeala rămînea atotstăpînitoare. Chiar și moș Misail își schimbase orele de plimbat cu velocipedul său. Se vorbise prin sat că singurul loc unde mai puteai găsi oarece răcoare în plină amiază era sub nucul plantat de bătrîn în urmă cu cincizeci de ani.

Sub nuc însă nu se afla decît o singură persoană. Fiul lui moș Misail, bărbat la vreo cincizeci de ani, ca și nucul. Stătea cufundat pînă la gît într-o cadă din tablă zincată și citea ziarul local. După ce reluă de cîteva ori rubrica știrilor sportive, de plictiseală mototoli hîrtia și-i făcu vînt undeva alături. Apoi își fixă privirea pe carcasa nichelată a radiocasetofonului fiului său Mihail, atîrnat neglijent de una din crengile nukului. Aștepta ora exactă, pentru a urmări buletinul meteorologic. Speranțele însă i se spulberau de fiecare dată. Căldura se menținea sufocantă. Nivelul apelor continua să descrească alarmant. În schimb, și direct proporțional, creștea disperarea lui, a fiului lui moș Misail, Ioan, la aceasta contribuind și purtarea atît de ciudată din ultimul timp a tatălui său.

În coridorul casei, cu gîndurile aiurea și oftînd mereu, nevasta lui Ioan spăla rufe. Deseori ochii i se întorceau spre suflet, căutau înfrigurați cîte o idee de care să se agațe, dar simțea învăluind-o același noian de gînduri încilcîte, ce o obligau să revină la realitate. Atunci se oprea o clipă din spălat, se uita furioasă spre cada unde se bălăceau bărbatu-său Ioan, apoi spre bicicleta socrului Misail sprijinită de cotet, își ștergea fața cu șorțul ud, ofta închizînd ochii și-și relua activitatea.

— Gata, nu mai are de gînd să plouă. Cred că moș Ilie a ieșit la pensie — se auzi la un moment dat.

Altă dată femeia s-ar fi crucit, ar fi rîs cu poftă, însă acum bombăni ceva de neînțeles și-și continuă îndeletnicirea.

O ușă trîntită curmă încercarea de discuție a lui Ioan. Femeia se îndreptă de spate. Fața, cîndva frumoasă, își pierdu brusc imobilitatea și durerea din șale o brăzdă cu șanțuri adînci. Ioan se uită spre grădină și drăcui. Moș Misail tocmai ieșise din closet și-și închisea cureaua. Apoi bărbatul se întoarse din nou spre femeie. Îl enerva tăcerea acesteia în privința bătrînului. Era tatăl lui, chiar dacă uneori i se făcea și lui lehamite de el. Se părea că moșul scăpase de sub controlul timpului, dar se ținea încă drept — vezi, sînt mai bătrîn și totuși mai drept ca tine, spunea cîte unuia mai tînăr, dar mai adus de spate —, încă se bărbiera singur cu vechiul lui brici — vezi, briciul ăsta a făcut un război

mondial, se lăuda uneori — încă mai rigida după cite o masă copioasă și avea vînturi.

Altădată, ar fi bătut-o pentru tatăl său. Dar nevasta avusese întotdeauna grijă să tacă, numai ea știuse ce însemna tăcerea pentru o femeie. Acum nu-i păsa ce idei îi treceau prin minte acesteia, fiecare gîndește ce vrea și despre cine are poftă, nu o poate opri; niciodată nu-i tîrziu ca omul să-și dea seama de propriile greșeli, iar dacă vrea să-și spună părerea despre bătrîn n-are decît să o facă. Deși cam bănuiește ce e prin capul ei. Exact aceleași frămîntări legate de enigmaticul moș Misail.

Moș Misail adormise fără griji în cămăruța de lîngă curtea din dos. Îmbălsămat cu vise colorate. Se vedea mergînd pe o stradă fără sfîrșit, mărginită de case lungi, de cîmpie, tot încercînd să intre în cite una, însă, atunci cînd se apropia de găurile acelea negre ce închipuiau ușile și ferestrele, își dădea seama că nu poate și în clipa aceea gemea, deschidea ochii și striga cuprins de panică: „Mario, unde ești, Mario?“ Era vorba de Maria, soția lui, dar Maria era de mult în lumea celor drepti și poate îl aștepta. Moș Misail se întorcea, tot gemînd, pe partea cealaltă și adormea din nou și din nou îl învăluiau visele și iarăși vedea ulița aceea nesfîrșită, cu casele atît de neprimitoare.

În cămăruța de lîngă curtea din dos nu se schimbasesc decît așternutul din pat. Din grija

nurorii, singura femeie din casă. Vopsită de obicei neglijent, cămăruța ascundea același peisaj dezolant dintotdeauna, cu poze îngălbenite în rame de duzină. La loc de cinste, poza de nuntă a lui moș Misail, păr lins, cu cărare la mijloc, privire severă, gravă, ultraserioasă, mustați vrăbii à la K. u. K., și a străbunicii, tristă, cam slabă, cu salbă de galbeni la gît și batie pe cap. Deasupra patului un husar țănoș, tot moș Misail, călare pe un cal și mai țănoș. Nu era un cal alb și moș Misail nu se prea lăudase cu această poză. Lîngă husar, în aceeași ramă, o poză cu o mașină americană, un Ford de pe vremea prohibiției și un tip înalt, cu pălărie, mustață scurtă și pantaloni largi. Era fratele lui moș Misail, dat dispărut cu vreo patruzeci de ani în urmă. Totuși rămăsese fratele din America sau „ăla al lui Misail din America“.

Sub masă, într-un coș din nuiele plin cu paie, cirfa zăpăcită de căldură o cloșcă întîrziată pusă pe ouă.

În pivniță, printre borcane goale, prăfuite, cel mai tînăr reprezentant al familiei, Mihai-fiul, stătea pe un scăunel și citea ceva dintr-o carte cu coperti groase. Citea este mult spus, fiindcă rîndurile îi lunecau mereu de sub ochi și, cu toate eforturile sale aproape disperate, nu se putea concentra. În minte îi apărea mereu aceeași imagine, cea a bunicului Misail... De afară se auzi rîsul satisfăcut al tatălui. Mihai se încruntă. Ar fi preferat ca la ora aceea să nu mai audă nimic. Ci pur și simplu să dormiteze. Găsea într-o astfel de

stare ceva animalic. Era conștient doar de faptul că trăia. Numai că nu gădea. În minte îi apăru iarăși imaginea lui moș Misail. Încercă să și-o alunge, dar nu reuși. Se ridică iritat și trânti cartea pe scăunel. Singurul scăunel din casă. Cel care aparținea bunicului.

De afară se auzi acum cântecul unui cocoș. Glasul lui strident, și parcă în discordanță cu temperatura mediului, sfișie tăcerea din pivniță. De prin vecini îi veni ecoul, și el cântă a doua oară. Apoi a treia oară și părea că nu mai voia să se oprească.

— Cântă a ploaie! — comentă mama din coridor.

Mihai-fiul ieși din pivniță și vru să dea cu o piatră după cocoș.

— Lasă-l, mă, s-aducă ploaia! — interveni femeia.

Intrigat, cocoșul zbură în grădină.

— Vezi, femeie, dacă în coridor avem mușuroaie pline de furnici — se auzi din cada de tablă zincată vocea tatălui.

— Ferească sfântul! — izbucni nevasta, lezată în amorul ei propriu de gospodină.

Din cămăruță răzbătură niște bocănituri. În prag se ivi moș Misail. În izmene și căscînd.

— Am visat un cocoș alb cum zboară. Să știți că vine ploaia! — spuse el pe un ton ce s-ar fi vrut al unui prooroc.

Moș Misail era fericit că reușise pînă la urmă să între într-una din casele ce mărgineau ulița dușmănoasă din visele sale. Dar, parcă dezmeticindu-se, privi cerul, dispăru în camera sa și după vreo zece minute reapăru

într-un costum negru, se duse la bicicletă, îi pipăi cauciucurile, își roti ochii către nuc și, împingînd bicicleta, ieși în stradă. Ioan își privi nevasta și-i făcu semn cu ochiul, ca și cînd i-ar fi spus: „Pleacă și el în excursia aia, de care a povestit la tot satul, numai nouă, nu. Vrea să facă ecolul lumii pe bicicletă, să-racul!“

Apoi, ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic, familia își reluă activitățile de pînă atunci. Pînă cînd Ioan ieși din cadă mormăind și vărsă la rădăcina nucului apa în care se bălăcise. Fiul opri radiocasetofonul înfierbîntat, mormăind și el. Pe urmă încercă să se prindă de una din ramurile nucului. Nu reuși. Se descăltă de adidași și-i aruncă lîngă rădăcina pomului. La a doua tentativă reuși să apuce ramura alunecoasă. Își propti un picior de trunchi, însă alunecă și-și zdreli glezna. Durerea de moment îi creă senzația de răcoare, dar pe urmă usturimea îl enervă.

— Să nu cazii! — spuse mama.

— Ia scara! — spuse și tatăl.

Fiul luă scara și se urcă între cele două ramuri groase, care porneau din trunchi. Coaja lor netedă și caldă îi gîdila tălpile. Era o plăcere stranie. Se cățără pînă acolo unde crengile începeau să nu mai prezinte nici o siguranță. Acolo se simțea o părere de vînt. Se vedea cerul aproape albit de căldură. Se vedea curtea lui Spek. Și cea a lui Pele.

Mihai scuipă în palmă și se frecă pe locul zgîrîțat. Dînspre centrul comunei răzbătură zvonuri de clepot. După cîteva minute, acestea

încetară și de undeva de sus se auzi filfiit de aripi. Privi într-acolo. Un stol de ciori înainta tăcut prin spațiul aerian al comunei, îndreptându-se spre nord. Urmări nedumerit stolul, pînă cînd acesta dispăru la orizont, spre liziera unei păduri. Apoi se cutremură. Nu era ora la care, de regulă, se întorceau ciorile de la ospaț. Cîteva gânduri se îmbulziră spre exprimare, dar Mihai le refuză. Nu era cazul să dea frîu liber speculațiilor. Poate că nici nu văzuse nimic. Nu auzise nimic. Poate doar i se păruse.

Ochii i se umplură de lumină și usturimea îl obligă să-i închidă. Cînd îi redeschise, privi spre curtea lui Spek. Era pustie, așa cum o știa dintotdeauna. Cu gardurile văduvite de scînduri și căzute într-o rină. Casa, cu geamurile sparte, cu ușile bătute în cuie, cu pereții scorojiți, proptiți cu birne din trunchiuri deja putrede de salcîm iradia dezolare și Mihai simți nevoia să vadă ceva mai vesel. Și, într-adevăr, în curtea vecinului din față atmosfera era animată de Pele. Îmbrăcat doar cu o pereche de chiloți negri, cu două panglici roșii cusute lateral, cu burta transpirată curgînd peste elasticul chiloților, tocmai își turnase pe cap o găleată cu apă și începuse să danseze în băltoaca ce se formase. Spectacolul dură puțin, fiindcă Pele dispăru din raza vizuală, îndreptîndu-se probabil spre șopronul care adăpostea cazanul de făcut țuică.

Privi din nou, peste comună, la cîmpurile înecate de căldură și atunci, pe drumul ce ducea spre cimitir, zări un convoi mortuar cel

puțin ciudat, în care, de la preot pînă la copilul cu crucea, de la mulțimea în haine de doliu pînă la sicriul galben, totul se deplasa încet-încet pe biciclete împănate cu panglici negre. În acel moment realizează adevărul și se grăbi să ajungă la pămînt. Moș Misail pleca în călătoria cea mare.

CUPRINS

Așteptarea	5
Impactul	13
Culoarul	26
Alisa, vîntul	39
Castelul	47
Privind printr-un ciob de sticlă	60
Femeia din fîntină	65
Radiografia unui caz banal	86
Dimineața unui bărbat cuminte	96
Cer de smarald și pălării din pai	103
Ploaia	118
Fructul	125
Dulapul	131
Discretă, singurătatea	141
Secretul	153
Bătrînul și bicicleta	167

La Editura **FACLA**
au mai apărut :

Ildico Achimescu
ROMANȚA CU BUSOLA

Anghel Dumbrăveanu
FONETICA ASTRELOR

Dana Dinu Gheorghiu
ÎNTOARSA CLEPSIDRA

Cornel Marandiuc
ZBORUL SPRE VENUS

Ion Florian Panduru
CALUL DE LÎNGĂ NOURI

Horia Pătrașcu
PENTRU UN CALĂTOR CU TRENUL

Dan Florița Seracin
ULTIMUL EPISOD

Redactor : ION ANGHEL
Tehnoredactor : IOAN I. IANCU

Bun de tipar : 28.10.1988

Apărut 1988

Coli tipar : 11,25.

Tiparul executat la
Intreprinderea Poligrafică „Banat”
Timișoara, Calea Aradului nr. 1
sub comanda nr. 66

